This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, June 11, 2002

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

AIp(LK)2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (2726) 2002 JUNE-BIRŽELIS 11 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3, CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Birželiniai apmąstymai

Tremtis, trėmimai, tardymai, kankinimai, ešelonai... Su kiekvienu žodžiu skleidžiasi šiurpūs vaizdai, vėl ir vėl atsiveria sunkiai gyjančios žaizdos.

LAIMINGI tie, kuriems visa tai tik slogi istorija ar paprasta statistika. O gal jie ir nelaimingi? Ir nelaimingi todėl, kad per menkai pažįsta kančias ir kruvinas kalvarijas tautos dalies, kuri kentėjo, nes buvo atvira, teisinga ir drąsi neišsiginti savo pažiūrų, įdiegtų patriotinėse šeimose, mokyklose, organizacijose. Kilni, nes sąžinę laikė savo vadove. O kas ta dalis šiandien, kai dauguma kitoniška? Kas ta pokarinė praeitis, kai tada daugelio, šiandien pirmaujančių, dar nė pasaulyje nebuvo? Rodos, laiko dulkės taip ir gelbsti viską bent laikinai primiršti, kol tas laikinumas pradės ilgėti ir stiprėti. Visokių nūdien atsiranda pažiūrų ir filosofijų, užliūliuojančių tą nemalonią praeitį atsisakant bet kokių ateities vizijų, nes ta geroji dabartis garsiais riksmais ar dar kaip kitaip į padanges keliama, net pagal reikalą sudievinama. Mat tik ji naudą neša, tik ji vadovams ir valdovams aiškią ir naudingą ateitį žada be jokių spėliojimų apie tautos bei valstybės būsimuosius laikus. Visokie įsivaizdavimai tebūna atiduodami poetams. Pragmatizmas, kaip koks naujųjų laikų iškilus magnetas, pašėliška jėga traukia į save, sustato gėrybių lovius, prie kurių veržiasi it vandens ištroškę vadinamojo gero gyvenimo apsukruoliai. Tai labai padeda nutolti ir nuo šiurpių prisiminimų, užsikimšti ausis, kad nebegirdėtum kalančio ešelonų ritmo ant tolimojo Sibiro bėgių. Ir iš tikrųjų ką gi kita galėtų daryti buvę tremtinių sąrašų sudarinėtojai, tardytojai, kankintojai, įvairūs kiti "techniški" darbuotojai, šiandien sulindę į atsakingas nepriklausomos Lietuvos pareigybes, pakeitę spalvas ir ženklus? Kad bent ramiai laikytųsi ir nešūkautų kur reikia ir kur nereikia.

BET TAIP nėra. Ir aplinkybės palankios, nes šiandieninis įvairaus plauko žmonių susimaišymas – tiesiog idealus dalykas. Kas gi drįstų taip lengvu mostu imti ir atskirti tikruosius nuo dirbtinųjų? O priedangos nepajudinamos, nes labai reikalingos. Anuomet kai kuriems tai buvo partijos ženklelis ir nario knygutė, šiandien – įvairiais vardais pasivadinusios, žodį "demokratija" garsiai skanduojančios grupės – tokie tarsi užburti takai, vedantys į krašto valdymą ir asmeninę gerovę. O kai okupantui andai reikėjo pagalbos tremti nežinion ir mirčiai nekaltus žmones – šiandien kai kur visa tai jau bandoma išreikšti vienu žodžiu "apgailestaujama". Bet tyliai, pašnibždomis, nes niekas iki šiolei dar nėra girdėjęs viešo ir aiškaus atsiprašymo už savo tautiečiams padarytą skriaudą ir žalą. Žinoma, daug paprasčiau ir vaizdingiau Birželio 14-tąją ant traukinio bėgių padėti gėlių, padūsauti dėl kai kuriems "skirto" žiauraus likimo ir vėl gyvuosius kviesti, kad būtų viskas užmiršta, atleista ciniškai primenant krikščioniškąsias pareigas. Ir vėl tikėtis, kad per rinkimus, įvairiais pažadais apsvaiginti, balsuotojai bus geri ir solidarūs. Tai tik murkdymasis ūkanose, kurios dar vis rausvos. Ir vis dėlto jose švysteli jau viena kita prošvaistė. Pirmiausia – jaunimas. Jis jautrus ir drąsesnis sakyti tiesą į akis. Šito galima surasti jų rašiniuose, galima išgirsti pokalbiuose. Nepriklausomybės paskelbimo metu buvę vaikai šiandien jau mokslus bebaigią vyrai ar merginos. Dar dešimtmetis – ir mažai beliks buvusių LTSR pareigūnų. Nebeliks nė tremtinių. Užtat viskas bus padėta ant nesugedusių ar nesugadintų svertų. Perrašinėtos istorijos, kaip perpūsti balionėliai, nors ir gražūs, bet sprogs. Ir vardai atitiks daiktus. **Č.S.**

Toronto Maironio mokyklos vedėja A. Šimonėlienė atsisveikina su mokyklai talkinusiomis (iš k.): J. Kriščiūnienė, G. Sinskaitė, R. Rusinienė ir B. Batraks mokslo metų užbaigimo iškilmėje š.m. gegužės 24 d.

Toronto Maironio mokyklos VIII skyriaus abiturientai Algis Valiulis (kairėje) ir Darius Kuras atsisveikina mokinių vardu su mokykla š.m. gegužės 24 d. Prisikėlimo parapijos salėje Nuotraukos R. Puterio

Ar laikas gydyti kraštą nuo vėžio?

POVILAS ŽUMBAKIS

Lietuvoje, kalbėdamas su žmonėmis, nori nenori pastebi tam tikrą nusivylimą, skeptiškumą, liūdesį... Sunku kalbėti apie ateitį, tautą... apie Lietuvą. Tas šventas žodis LIE-TU-VA, kurį taip neseniai sporto aikštėse ir demonstracijose kartojo visa tauta, per dvylika nepriklausomybės metų prarado tą taurią prasmę, kurią mūsų širdys jautė abiejose Atlanto pusėse.

Iš vienos pusės, tai suprantama. Kraštas yra laisvas. Žmonėms reikia gyventi. Demonstracijos ir patriotizmas šeimos nepamaitins... neužmokės už vaikų mokslą... neduos patogesnio buto... negarantuos saugios senatvės...

Lietuva – tai žodis, kurio prasmė pasikeitė. Dar neseniai tas žodis buvo brangus ir idealizuojamas. Dabar jis dažniausiai vartojamas vietai pasaulyje apibrėžti. O ta vieta nesulaikomai keičiasi ir keisis dėl prisijungimo prie Europos ir Vakarų gynybos. Net pati vieta – Lietuvos teritorija gali likti tik zona, kurią žmonės lanko, kaip valstija.

Iš kitos pusės, Lietuvos žmonės yra praradę viltį dėl to, ko siekė. Visi tikėjosi, kad tai bus švarus kraštas, kuriame gyvens tauri, drąsi tauta. Tauta, kuri ne kartą kėlė galvą prieš baisiuosius priešus, kai ėjo šimtmetis po šimtmečio, okupantas po okupanto. Po ilgų išbandymų visi savjojome apie švarų, tyrą kraštą. Deja...

Šią ligą galime pagydyti tik mes patys

Nesvarbu iš kurio taško žiūrėsi, tas didžiulis Lietuvos vėžys glūdi pačiuose mumyse, pačioje laisvai išrinktoje valdžioje. Nurašyti viską yra labai lengva. Tai daro daug kas, ypač mūsų tarpe Vakaruose. "Jie visi yra sugedę. Kraštas supuvęs, nepataisomas". Tačiau taip daryti yra neteisinga. Tai parodo kritiko cinizmą ir pesimizmą, o ne Lietuvos padėties supratimą.

Lietuvos tauta, turinti labai gilias šaknis, nėra bloga ar daugiau susitepusi, negu bet kuri kita tauta. Reikia nepamiršti, jog mūsų tauta yra išgyvenusi daug baisių laikų, netgi dvi žiauriausias okupacijas praėjusiame šimtmetyje. Tauta yra išvargusi, jos kamienas gali būti pažeistas. Tačiau ji toli gražu nėra tokia, kokią didieji mūsų kritikai nori pavaizduoti.

Kai kurių mūsų tautos kritikų tikslas yra jų pačių silpnybė ar noras įtikti tiems, kurie yra pasiryžę mūsų tautą sunaikinti ar bent nužeminti iki to, kad ji nedrįstų būti civilizuota tauta. Kai kuriems politikams yra netgi naudinga paversti kraštą globaliniu piliečių kraštu ar tam tikra zona, kur gyventų tie, kurie nešiotų išduotą liudijimą, ypač kai jie nori pataikauti Vakarų paviršutiniškiesiems (moderniai politinei bangai – *politically correct*).

Taigi yra suprantama, kad daugeliui Lietuva dabar nieko nebereiškia. Jiems yra sunku. Jie nusivylę. Daug kas ieško progos iš ten išvykti...

Didžiausia krašto probelma

Sunki ekonominė padėtis verčia žmones ieškoti geresnio gyvenimo. Tai natūralu. Taip buvo ir bus per amžius.

Yra sukurta teisėtvarka bei politinė sistema, kuri neleidžia žmogui laisvai veikti ar gyventi be baimės. Visa tai gal netgi daugiau stumia žmones į pesimizmą ir kelia norą pasitraukti iš krašto.

Ekonominė padėtis rišasi su teisine bei politine erdve. Tai nėra tik akademinis klausimas. Tai realus gyvenimo faktas.

Ekonomika bei politinė struktūra veikia visą krašto žmonių gyvenimą. Net kultūrinis gyvenimas yra tiesiogiai veikiamas ekonomikos. O ekonomika priklauso nuo teisėtvarkos bei politinės struktūros.

Tačiau teisėtvarka bei politinė struktūra Lietuvoje per dvylika nepriklausomybės metų tikrai supuvo! Gal ir nereikėtų to sakyti viešai, gal tai nėra mandagu ar priimtina, bet tai tiesa, kurią būtina matyti, norint kaip nors ištaisyti ar pagerinti esamą padėtį krašte.

Lietuvoje toli gražu netrūksta akademinio ar intelektualinio talento. Netrūksta žinių apie politines sistemas, apie valdymo būdus bei ekonomines struktūras. Netrūksta įstatymų ar teisės žinių ir teorijų. Visko yra apsčiai! Žiūrint iš to taško,

(Nukelta į 2-rą psl.)

Mokslo metų užbaigime (2002.V.24) Toronto Aukštesniųjų lituanistinių kursų abiturientai Rūta Samonytė ir Tomas Kuras taria atsisveikinimo žodį mokinių vardu Nuotr. R. Puterio

KANADOS ĮVYKIAI

Politinė dvikova

P. Martin atleistas iš finansų ministerio pareigų. J. Chretien nori sužinoti, kas perdavė žiniasklaidai paslaptis, susijusias su liberalų ministerių pinigų švaistymu. Tie žmonės, anot J. Chretien, pakenkė ministerių kabinetui ir liberalų partijos atstovams parlamente. J. Chretien anksčiau leido ministeriams, besiruošiantiems užimti ministerio pirmininko kėdę tam iš anksto ruoštis. Dabar uždraudė tai daryti, ir jo įsakymo nepaisančius žada atleisti iš pareigų. Tuo labiausiai liko nepatenkintas finansų ministeris P. Martin. Jis buvo geriausias finansų ministeris, kokį Kanada yra turėjusi. Spėjama, kad su jo pasitraukimu gali nusmukti Kanados doleris. Nauju finansų ministeriu J. Chretien paskyrė savo pavaduotoją J. Manley. Žurnalistas E. Greenspoon spėja, kad dabar J. Chretien galės be politinių varžybų kraštą valdyti. Jis gal ir būtų prieš naujus parlamento rinkimus pasitraukęs, bet negalėjo sutikti, kad P. Martin perimtų krašto valdymą. Politinė J. Chretien ir P. Martin kova rodo, kad liberalų partija nėra vieninga. P. Martin turi partijoje ne mažai savo šalininkų.

Ekonomistai teigia, kad P. Martin federaciniame parlamente neturi sau lygių. Jo svoris didžiųjų verslininkų tarpe buvęs labai žymus. 1993 m. perėmęs finansų ministerio pareigas, biudžete rado 42 bilijonus nuostolio, 2000-2001 m. jau buvo 17 bilijonų pertekliaus. Naujasis finansų ministeris J. Manley skubėjo pranešti, kad ekonominė Kanados politika, pradėta P. Martin, nebus keičiama.

Daugiau atsakomybės medicinos slaugėms turėtų perleisti gydytojai. Tam, atrodo, pritaria ir sveikatos priežiūrai pertvarkyti paskirta komisija. Ontario medicinos slaugių sąjungos pirmininkė B. Wahl sako, kad slaugės turi pakankamai patyrimo ir žinių, ir gydytojai turėtų joms perleisti dalį savo pareigų. Jos galėtų atlikti bendrą sveikatos patikrinimą, išrašyti kai kuriuos vaistus ir paskirti gydimo būdus. Toks slaugių pasidalijimas su gydytojais pareigomis pagerintų sveikatos priežiūros sistemą.

Nors pasitikėjimas dabartine sveikatos priežiūra yra sumažėjęs, bet, atrodo, kad gyventojai nori ją išlaikyti ir linkę už tai

(Nukelta į 8-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Posėdžiavo parlamentarai

Vilniuje gegužės 23-25 d.d. Vilniuje posėdžiavo "Baltijos asamblėja". Parlamentarai susirinko 20-ajai sesijai, kurioje aptartos naujos galimybės, Baltijos valstybėms tapus Europos sąjungos ir ŠAS narėmis, bei informacinės visuomenės plėtra. Taip pat buvo priimti 9 dokumentai, skelbia LGTIC ir pirmininkavimas perduotas Latvijai. Sesijoje pasiūlyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybėms veiksmingiau pasinaudoti ES parama, įtraukti Baltijos valstybes į ES iniciatyvas bei programas. Taip pat raginama sustiprinti bendradarbiavimą su Šiaurės taryba bei su Karaliaučiaus sritimi.

Ateityje bus svarstomos kovos su korupcija priemonės, transporto problemos, skiriamas dėmesys visuomenės švietimui apie narystės Europos sąjungoje pliusus ir minusus. Lietuvos parlamentinės delegacijos vadovė – Giedrė Purvaneckienė. Kita sesija vyks Rygoje š.m. gruodžio mėn.

Tarėsi dėl žemės ūkio

Birželio 4 d. Lietuvos visuomeninių organizacijų vadovai susitiko su ministeriu pirmininku Algirdu Brazausku aptarti naują grūdų supirkimo tvarką, maisto produktų vidaus rinkos apsaugos bei žemės reformos spartinimo klausimus. Žemės ūkio rūmų pirmininkas Jonas Ramonas pranešė, kad pastaruoju metu žemės ūkis blogėja. Žaliavos supirkimo kainos kasdien krenta, ima mažėti galvijų supirkimo kainos, grūdams mėginama pritaikyti ES narių kontrolės priemones.

Žemdirbiai pageidauja, kad kad būtų nustatytos tokios grūdų supirkimo kainos, kurias gavus būtų galima be nuostolių auginti javus. Ji turėtų būti ne mažesnė kaip 420 litų už maistinių kviečių toną. Žemdirbiai taip pat pareiškė, jog šiemet būtina padidinti cukrinių runkelių supirkimo kvotas iki 120,000 tonų ir taip užtikrinti jų supirkimo ir apmokėjimo sąlygas. Jiems taip pat aktuali vidaus rinkos apsauga, Maisto ir veterinarijos tarnyba bei kitos atsakingos institucijos turėtų susirūpinti, kad įleidžiama labai daug nelegalių ir nekokybiškų produktų.

Priimtas Darbo kodeksas

Lietuvos seimas birželio 4 d. priėmė nuo kitų metų pradžios įsigaliosiantį Darbo kodeksą. Jo parengėjai tikisi, kad jis leis "europietiškiau, liberaliau" suderinti darbo santykius. Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko Algirdo Syso teigimu, Darbo kodeksas yra lankstesnis, labiau pritaikytas prie dabartinių ekonominių poreikių, skatinantis priimti sprendimus darbdavių ir profsąjungų dvišaliu susitarimu. Naujame dokumente yra žymiai paprasčiau tvarkomas darbuotojų atleidimas iš darbo, taip pat įteisintos naujo darbo sutarčių rūšys.

Kaip rašo LGTIC, šis per 300 straipsnių turintis dokumentas tvarko darbo įstatymų laikymosi kontrolę, darbo teisių įgyvendinimą ir gynimą, socialinę partnerystę, įmonės kolektyvinę sutartį, kolektyvinius darbo ginčus, darbo sutarties sudarymo tvarką, darbo ir poilsio tvarką, darbo drausmę ir kitus klausimus. Jį dar turi pasirašyti Lietuvos prezidentas.

Atstatydintas meras

Gegužės 30 dieną Kauno miesto taryba atstatydino iš pareigų merą socialliberalą Eriką Tamašauską, skelbia LGTIC. Tai trečiasis Kauno vadovas, priverstas pasitraukti nesulaukus tarybos kadencijos pabaigos. Balsavime dėl merui paskelbtos interpeliacijos nedalyvavo Naujosios sąjungos (socialliberalų) ir Lietuvos laisvės sąjungos frakcijų atstovai.

Prieš savaitę penki iš septynių tarybos frakcijų atstovai pasirašė vadinamą interpeliaciją, apkaltinančią jį suteiktų įgaliojimų viršijimu bei teisinių normų nesilaikymu. Jis labiausiai kritikuotas dėl 200,000 litų grąžinimo iš savivaldybės įmonės "Ledo arena" Lietuvos čiuožimo federacijai, taip pat dėl valdybos atsargos fondo panaudojimo, užsitęsusios administracijos reformos, netinkamo dėmesio Kauno miesto plėtros strateginiam planavimui ir kt.

Meras, besigydantis ligoninėje dėl širdies veiklos sutrikimų, neturėjo progos atsakyti į jam taikomus priekaištus.

Atmesta pensijų pataisa

Gegužės 30 d. Lietuvos seimas atmetė labai prieštaringai visuomenėje ir seime vertintą Valstybės pensijų įstatymo pataisą. Ja buvo siūloma grąžinti nukentėjusių asmenų pensijas antihitlerinės koalicijos dalyviams, netekusiems jų 1997 ir 2000 metais, priėmus kai kuriuos apribojimus.

Pasipriešinę šiai pataisai ją vadino valstybės pensijų "stribams ir nomenklatūrininkams" grąžinimo įstatymu. Prezidentas Vladas Adamkus taipgi ja pasipiktino pabrėždamas, kad valstybinės pensijos turi būti teikiamos už nuopelnus Lietuvos valstybei. "Lietuvos Sovietų Socialistinė Respublika nebuvo valstybė. Todėl pensijų skyrimas už nuopelnus sovietų valdžiai – tai mėginimas perrašyti Lietuvos istoriją, pateisinti jos okupaciją", sakė V. Adamkus.

Už įstatymo pataisos atmetimą balsavo 45 seimo nariai, jai pritarė tik 30 parlamentarų, o 4 susilaikė, praneša LGTIC. **RSJ**

Šiame numeryje

Birželiniai apmąstymai
Niekas nėra girdėjęs atsiprašymo už savo tautiečiams padarytą skriaudą
Ar laikas gydyti kraštą nuo vėžio?
Net kultūrinis gyvenimas yra tiesiogiai veikiamas ekonomikos
Didžioji politika ir mažieji
Kongreso nariai visada balsuoja už Izraelio interesus
Vokiečiai Baltijos kraštuose
Lietuva buvo laikoma vokiečiams draugiškiausia valstybe
Braidžiojanti komunizmo šmėkla
Tautos, kaip ir holokausto aukos, reikalauja atminimo
Laisvės kovų didvyris
Mažai kas ir besupranta J. Vitkaus pasirinkimą
"Išgelbėję pasaulį..."
Svarbiausia rinkinio dalimi laikytini gelbėtojų laiškai
Anuomet, kai plaukėm Kanadon
Miela sesut, nepamesk galvos svetimoje aplinkoje
Abejotini istoriko samprotavimai
Žvelgia iš dabarties į praeitį ir daro išvadas
Gilią filosofę prisimenant
Linkmė – mokymas mąstyti, gilintis, spręsti pačiam...

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

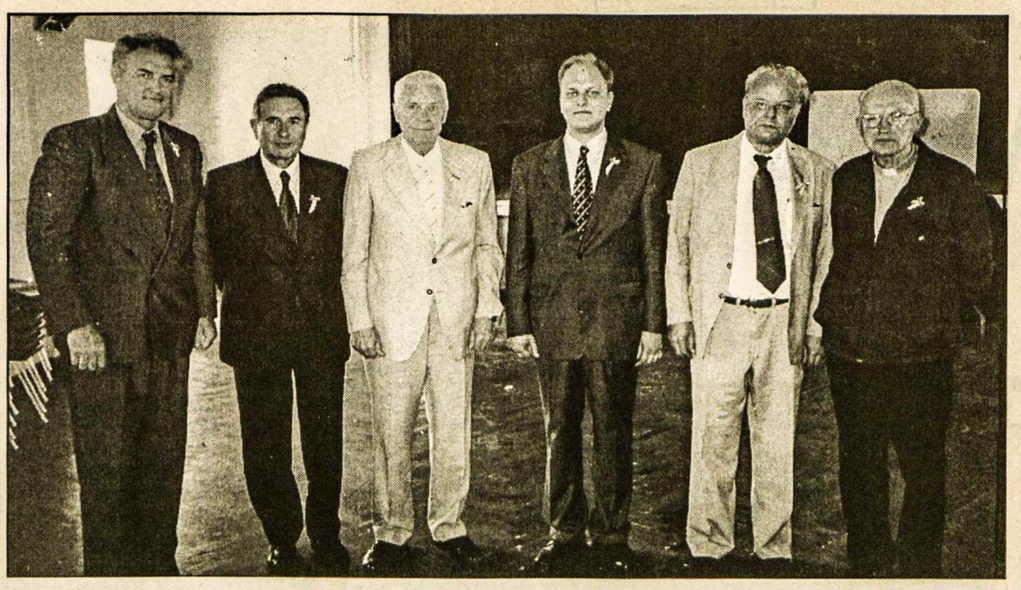

Argentinos lietuvių veikėjai, dalyvavę Kovo 11-tosios iškilmėje Buenos Aires mieste. Iš k.: ALOST vicepirm. J. Brazaitis, Katalikų universiteto vicerektorius prof. E. Paršelis, ALOST pirm. J. Mičiūdas, laikinasis Lietuvos atstovas V. Baliukonis, garbės kons. dr. J. M. Daujotas, kun. A. Steigvilas, MIC

Vokiečiai Baltijos kraštuose

Vokietijos laikraštis apie Baltijos vokiečių likimą Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje

JUOZAS VITĖNAS

Po pastarojo karo vokiečiai neteko ne tik Rytprūsių, bet ir prarado savo įtaką trijose Baltijos valstybėse. Dabar Vokietijos laikraščiai apie jas rašo su nostalgija, primindami jų istoriją ir aiškindami dabartinę jų padėtį. Daugiausia dėmesio, aišku, yra skiriama Estijai ir Latvijai, kuriose, pasak *Ostpreussenblatt* laikraščio (IV.20) vokiečiai vyravo septynis šimtus metų. Jie čia pirmiausia atvyko kaip prekybininkai (Hanza) ir misijonieriai, įsteigė kalavijuočių (Schwertbrüder) ordiną vietiniams gyventojams krikštyti.

Nuo XIII iki XVI šimtmečio Pabaltijy veikė ordino valstybė, kuri savo kalba ir kultūra visai nesiskyrė nuo pačios Vokietijos. Įvedus reformaciją, vokiečių kalba nuo 1520 m. tapo vyraujanti. Po to krašte keičiantis Rusijos, Švedijos, Lenkijos valdžioms privilegijos vokiečiams buvo pripažintos ir tuo buvo sustiprintas jų vyravimas. Švedams valdant, 1632 m. buvo Tartu (Dorpot) mieste įsteigtas pirmas universitetas vokiečių kalba.

1710-1918 m. laikotarpyje, rusams valdant, Baltijos vokiečių politinė ir kultūrinė įtaka buvo pasiekusi savo viršūnę. Tai įvyko dėl Rusijos sostinės Petrapilio artumo ir kelių į Vakarus atidarymo, nors vokiečiai sudarė ne daugiau kaip 10-15% vietinių gyventojų.

Kultūriniu požiūriu Pabaltijys čiabuviams neatrodė užsieniu. Čia pirmiausia buvo išspausdinti E. Kanto ir G. Herderio raštai ir tik po to jie buvo pripažinti pačioje Vokietijoje.

Vokiečių baronų pastangomis XIX š. pradžioje buvo įsteigta daug vokiečių mokyklų, kuriose mokėsi ir daug estų bei latvių.

Šios auklėjimo įstaigos, pasak laikraščio, taip pat buvo estų bei latvių tautinio sąjūdžio rėmėjos, kaip ir evangelikų pastoriai bei Karaliaučiaus universitetas, kur baltų kalba buvo išleistas šventraštis ir katekizmas.

Kitaip įvykiai klostėsi Lietuvoje, kuri, anot laikraščio, niekada nepriklausė vokiečių kultūros sričiai. Nuo įjungimo į vokiečių ordino valstybę ją apsaugojusi unija su Lenkija.

Viduramžių pabaigoje Lietuva, tapusi vyraujančia tos srities valstybe, buvo įsileidusi vokiečių amatininkų iš ordino valstybės, o XIX š. pradžioje per valstybės padalinimą dalis Lietuvos atiteko Prūsijai ir į ją atvyko vokiečių ūkininkų. Tačiau Lietuvoje vokiečių grupė buvo maža ir nevieninga, todėl ilgainiui jie asimiliavosi.

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui ir atsikūrus trims Baltijos valstybėms, vokiečių gyvenimo sąlygos smarkiai pasikeitė. Estijoje ir Latvijoje vokiečiai, kurių dauguma kovojo prieš jų nepriklausomybę, neteko savo privilegijų ir didelės dalies savo žemių.

1925 m. Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje buvo paskelbti nuostatai dėl mažumų, kurie leido vokiečiams turėti plačią kultūrinę autonomiją. Dėl to Estijoje ir Latvijoje buvo gerai veikiančių viešų ir privačių mokyklų, kurias lankė visi vokiečiai ir 20% žydų vaikų. Prieš karo pradžią Estijoje veikė keturios vokiečių gimnazijos, aštuonios vidurinės mokyklos ir platus tinklas pradinių mokyklų. Pačiame Tartu universitete iki 1930 m. pabaigos paskaitos vyko vokiečių kalba.

Latvijoje taip pat veikė gerai sutvarkytas vokiečių mokyklų tinklas, kurį sudarė dešimt gimnazijų ir 65 pradinės mokylos. Pusė jų buvo privačios.

Lietuvoje vokiečių okupacijos metais (1914-1918 m.) buvo įsteigta tūkstantis pradžios mokyklų, kurių 75-se buvo mokomasi vokiečių kalba.

Dėl to, pasak laikraščio, karo pabaigoje Lietuva buvo laikoma vokiečiams draugiškiausia Baltijos valstybe.

Padėtis pasikeitė 1923 m., kai lietuviai užėmė Klaipėdos kraštą. Tuo būdu, pasak laikraščio, Lietuva įsigijo vokiečių sritį, kuri be gyventojų sutikimo, buvusi jėga atskirta nuo Vokietijos. Klaipėdos kraštas, kaip Prūsijos dalis, turėjo geriausiai organizuotą mokyklų sistemą, kurią sudarė keturios vokiečių gimnazijos ir 173 pradinės mokyklos.

1925 m. Tautų Sąjungos priimtas Klaipėdos statutas garantavo mokyklų laisvę, tačiau, pasak laikraščio, laikui bėgant valdžios įstaigos spaudė, kad vis daugiau pradinėse mokyklose būtų mokomasi lietuviškai.

1940-1941 m. iškeldinus Baltijos vokiečius ir 1947 m. išvarius Klaipėdos gyventojus atrodė, kad vokiečių kultūrai ir švietimui šiame regione atėjo galas. Kad taip nebuvo, pasak laikraščio, pasirodė prasidėjus "perestroikai", kuri palankesnei linkmei davė eigą.

(Vokiškąjį tekstą parūpino Le Kro.)

RELIGINIAME GYVENIME

Lietuvos vyskupų pranešime sakoma: "2002 metų gegužės 30 dieną Lietuvos respublikos seimas priėmė Operatyvinės veiklos įstatymą. Svarstymo metu buvo atmestas teikiamas pasiūlymas, kad slaptaisiais operatyvinės veiklos bendradarbiais negali būti dvasininkai.

Lietuvos vyskupų konferencija apgailestauja, jog buvo atsisakyta nuostatos, kad operatyvinei veiklai negali būti verbuojami dvasininkai. Bažnyčios persekiojimo laikais sovietinis saugumas verbavo kunigus būti kolaborantais, tačiau netoleruotina, kad tai būtų daroma laisvoje Lietuvoje. Kunigai, klausydami išpažinčių, privalo griežtai išlaikyti išpažinties paslaptį, todėl šios nuostatos nebuvimas įstatyme – tai bandymas pakirsti pasitikėjimą katalikų kunigais".

"Gyvenimo tikslas" - tokiu pavadinimu surengtoje Jaunimo dienoje Jurbarke š.m. balandžio 13 d. dalyvavo apie 100 jaunuolių iš įvairių dekanato vietovių. Jaunuoliai diskutavo apie pašaukimą, apie dalyvavimo bendruomenėje prasmę, pasirodė savo kūrybiniais gabumais, varžėsi futbolo rungtynėse, meldėsi Mišiose, kurias aukojo kun. K. Kėvalas.

Pirmąją Lietuvoje Žvakių šventovę pašventino kun. dr. Vyt. Brilius,MIC, Kauno Šv. Gertrūdos šventovėje š.m. gegužės 5 d. po Mišių ir gegužinių pamaldų. Žvakių šventovė - tai dalis Maldos vienybės vajaus, kurį organizuoja vienuoliai marijonai visame pasaulyje. Į šį sąjūdį gali įsijungti visi katalikai, sutinkantys melstis už kitus visuomenės narius ir Katalikų Bendriją. Įžiebiama žvakelė, nurodoma intencija, ir tada visi Maldos vienybės nariai meldžiasi septynias dienas. Jei paliekama auka, nurodoma kuriam tikslui ji skirta.

Lietuvos kariuomenės kapelionų delegacija - vyr. kapelionas plk. ltn. kun. J. Gražulis, Ruklos ir Alytaus įgulų kapelionai kpt. kun. A. Valkauskas ir kpt. kun. R. Butkevičius - š.m. balandžio 15-19 d.d. lankėsi Vokietijoje, susitiko su Koblenzo srities kariniu dekanu C. Ursprungu bei kitais asmenimis. Aptartos bendradarbiavimo galimybės. Lietuvos kapelionai susipažino su Vokietijoje vykdomomis sielovados kryptimis – ugdyti atsakingą ir sąmoningą asmenybę, tobulinti vadovavimo kultūrą kariuomenėje. Kapelionai dalyvavo Maldos už pasaulio taiką dienoje Triero mieste, taipgi ir kariai iš Vokietijos, JAV, Liuksemburgo ir Prancūzijos. Delegacija aplankė "Kirche in Not" būstinę Koenigsteine, susitiko su darbuotojais, kurie rūpinasi pagalba Lietuvai.

Velionies mons. Kazimiero Vasiliausko 80-tojo gimtadienio minėjimą š.m. balandžio 26 d. Vytauto Didžiojo universitete surengė Lietuvių katalikų mokslo akademija. Minėjimą vedęs dr. M. Bloznelis pažymėjo, kad šio dvasininko gyvenimas buvo skirtas artimo tarnavimui Evangelijos šviesoje. Poetė O. Baliukonytė, knygos "Širdies neatskiriamasis" sudarytoja, sakė, kad rengiant šią knygą atsiliepė daug žmonių ir pasidalino prisiminimais. Velionies atminimui įamžinti yra įsteigtas labdaros fondas, kurio pirmininkas - poetas Justas Marcinkevičius.

Kaišiadorių vyskupijos Sielovados centre š.m. balandžio 20 d. tema "Tikėjimo pagrindai" kalbėjo teologijos mgr. A. Lukaševičius. Jo klausėsi 42 katechetai bei aktyvieji parapijų talkininkai iš 23 vyskupijos parapijų. Balandžio 30 d. ten paskaitą "Žmogaus gyvybės vertė" skaitė bioetikos daktaras kun. A. Narbekovas, pabrėžęs tarnavimo gyvybei svarbą.

Šv. Sosto nuncijus Baltijos valstybėms arkiv. P.S. Zurbriggen š.m. gegužės 6 d. lankėsi Lietuvos krašto apsaugos ministerijoje, kur jis susitiko su kariuomenės sielovados vadovais bei kapelionais. Svečias pažymėjo, kad domisi sielovados reikalais kariuomenėse, nes jis pats karinę prievolę atlikęs Šveicarijos artilerijos dalinyje. Lietuvos krašto apsaugos ministeris L. Linkevičius pakvietė nuncijų apsilankyti ginkluotųjų pajėgų daliniuose, susipažinti su kapelionų darbais.

Didžioji politika ir mažieji

DR. JONAS KUNCA

Po pralaimėto karo į nemalonę pateko nacionalistai. Štai Austrijoj laimėjo rinkimus Haider. Sukruto visa Europa. Austrija buvo izoliuota. Tik praėjus kuriam laikui ir tos partijos vadui atsistatydinus iš pareigų, viskas aprimo. Kokios blogybės siekė ta austrų partija? Žadėjo sustabdyti nelegalių imigrantų antplūdį, žmonės pritarė. Maža austrų tauta nenori prarasti savo identiteto ir aukšto gyvenimo lygio. Suvereni šalis turi teisę taip pasielgti. Juk nelegali imigracija neišspręs Trečiojo pasaulio skurdo, dėl kurio iš jų bėga gyventojai. Reikia toms šalims padėti pinigais ir technologija. Pagerės ten gyvenimas, ir nelegali emigracija sustos.

Prancūzijoj atsitiko panašiai: daug balsų gavo Le Pen partija dėl tos pat priežasties. Danijoje ir Olandijoje paaugo nacionalistinių partijų balsų skaičius. Italijoj vėl dešinieji. Atrodo, kad visa Europa linksta į nacionalistų pusę.

Naujas politikų išradimas – tai karas su terorizmu, kuriam Vašingtonas paskelbė kryžiaus karą. Afganistaną amerikiečiai pabaigė sugriauti, Talibano valdžia išbėgiojo, bet žmonės vis tiek nemėgsta užsieniečių, ypač amerikiečių. Terorizmas nepasibaigė. Vašingtono vadai visą laiką gąsdina žmones, esą vėl įvyks atentatas. Daug kas sako, kad tai daroma norint nukreipti gyventojų dėmesį nuo Baltųjų rūmų, kurie buvo įspėti apie artėjančius antpuolius, bet nesiėmė tinkamų apsaugos priemonių.

Rusai patenkinti, nes dabar čečėnus pavadino populiariu teroristų vardu. Su tokiais galima elgtis kaip tik nori.

Kovotojai už laisvę Palestinoje irgi tapo teroristais, pagal Šarono žodžius. Kovoje su teroristais nereikia skaitytis su priemonėm: izraeliečiai sugriovė visus palestiniečių administracijos ir policijos pastatus. Nepagailėjo ir žmonių. O JT komisijai jie uždraudė tyrinėti Jenin pabėgėlių stovyklos žudynes.

Po paskutinio karo ir nacių vadų bei generolų pakorimo buvo tylima apie sovietų metodišką įvairių tautų ir inteligentijos naikinimą, Raudonosios armijos prievartavimus moterų, nekaltų Prūsijos gyventojų žudynes. Tyrinėtojai yra nustatę, kad komunizmo aukų S. Sąjungoje, Kinijoje ir kitur buvę 100 milijonų. Niekas apie juos nekalba. Bet apie žydų nuostolius Vokietijoje, rašo laikraščiai ir žurnalai, rodomi filmai taip dažnai, kad jau yra pabodę žiūrovam ir nustoję vertės. Atseit, žmonių žudymas nėra lygus – priklauso, kas yra žmogžudys ir kokios tautybės auka.

Norint išspręsti Vidurinių Rytų problemą, reikia priversti Izraelį pasitraukti iš užimtų žemių kartu su ten apgyvendintais kolonistais. Tik tada bus taika, pasibaigs teroras prieš Izraelį ir Ameriką. Dabartinis Amerikos prezidentas turėtų pasielgti taip, kaip D. Eisenhower 1953 m., kai Izraelis ruošėsi nukreipti visą Jordano upės vandenį į savo dykumą ir palikti Jordaną, Siriją ir Libaną be vandens. Nepaisydamas kongreso pasipriešinimo, Eisenhower įsakė sustabdyti pagalbą Izraeliui, jei šis taip pasielgtų. Konfliktas baigėsi to vandens teisingu paskirstymu visom tos upės pakraščių šalim.

Bet kiti JAV prezidentai pasipriešinti Izraelio politikai jau neišdrįso. Tos mažumos šalininkai yra įsitvirtinę atsakingose administracijos vietose, įskaitant ir Baltųjų rūmų patarėjus. Kandidatam į kongresą ir senatą žydai telkia priešrinkiminės aukas, kartais iki 100,000 dolerių. Tada juos sumaniai iškelia, o jų priešininkus sumenkina minėtų šalininkų rankose esanti spauda ir televizija. Taip išrinkti kongreso nariai visada balsuoja už Izraelio interesus. O prezidetas turi skaitytis su tokia padėtimi. Be to, abiem partijom rūpi ir keli milijonai Amerikoj gyvenančių žydų balsų. Dėl to tikėtis, kad dabartinis ar sekantis prezidentas pakeis JAV žalingą politiką, nėra ko. Tik amerikiečių protestai galėtų tai pasiekti.

Karo veiksmai Afganistane kainavo nemažai milijardų. Apsiginklavimui JAV išleidžia po 400 milijardų per metus. Korupcija didelėse korporacijose padarė per 100 milijardų nuostolių. Wall gatvės akcijų burbulas sprogo dėl jo perdėto išpūtimo. Naftos kainų pakilimas neigiamai paveikė Amerikos ekonomiją.

Ekonominė pasaulio krizė prisideda prie padėties pablogėjimo ir JAV-se. Dėl to net ir neekonomistui darosi aišku, kad gyvenimo lygis JAV kris. O tai gali skatinti gyventojus pradėti galvoti apie gyvenimo pablogėjimo priežastis ir jų pašalinimą.

Susitarimas su Rusija dėl atominių ginklų solidaus sumažinimo yra daugiau naudingas Rusijai negu Amerikai. Rusų atominės raketos baigia pasenti. Jas vis tiek tektų išardyti. Likusių išlaikymas Maskvai per brangus. Taigi, ji geranoriškai sutiko sumažinti dviem trečdaliais tų ginklų skaičių.

Antiraketinės sistemos Maskva nebijo. Priešingai, ji gali Rusijai būti labai reikalinga, jei ją ateityje pultų Kinija. Tokiu atveju Amerikai tektų ją ginti. Iš kitos pusės Rusijai reikalinga ekonominė ir technologinė Vakarų pagalba, kurios prez. Putinas tikisi už Vašingtonui padarytas neva nuolaidas. Be to, atnaujinta draugystė su Amerika nutildė protestus prieš Maskvos karą Čečėnijoje. Dabar ji, sako Putinas, irgi kovoja su teroristais...

Taigi laikinai pasaulio politikos vairas lieka pasimetusio kapitono rankose. Tokiu metu mūsų mažos valstybės politikos vadovai privalo būti ypatingai apdairūs.

Ar laikas gydyti kraštą nuo..

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Lietuva yra turtingas kraštas. Lietuvos žmonės yra talentingi ir apsukrūs.

Tai ko gi trūksta? Dėl ko vis pūva Lietuvos kamienas? Kas daugiausia kelia pesimizmą, cinizmą, neviltį bei apatiją?

Atsakymas nėra sudėtingas ar nežinomas. Atsakymas gali būti apibrėžtas vienu žodžiu: KORUPCIJA! Ir tai valstybiniu mastu.

Ne paslaptis

Krašte vyraujanti korupcija nėra krašto saugumo paslaptis. Iš viso ji nėra paslaptis! Tai žino visi: tiek smulkiausi ūkininkai, tiek madingai pasipuošę advokatai Vilniuje. Tai plačiai žinomas faktas, kuriam paremti *kiekvienas Lietuvos gyventojas surastų eilę pavyzdžių!*

Taip pat nėra paslaptis, kad visas valdžios aparatas (išskyrus gal tik vieną atvejį) yra supuvęs iš vidaus: dėl korupcijos ir valdininkų – biurokratų savivaldžiavimo skylėtoje krašto teisėtvarkos sistemoje. Gyventojai žino, kad be kyšių, pažinčių, privilegijų, draugų ar kitokių priėjimų "prie lovio", nerasi lygybės, teisingumo ar gero žodžio iš masinės valdžios biurokratijos.

Dėl tų privilegijų daugumas politikų ir veržiasi į valdžią. Dėl tų lengvatų ir korupcijos vaisių ne vienas geras žmogus yra paviliojamas į biurokratijų lizdus ir korupcijos tinklus. Korupcija vienaip ar kitaip veikia kiekvienos šeimos gyvenimą. Vienus priverčia lankstytis ar kentėti, o kiti – privilegijuotieji – turi saugų, gerą gyvenimą, kurio neliečia mokesčių policija ar teisėtvarka. Tai yra valdžios ir biurokratijų privilegijos! Dėl to jos ir egzistuoja. Niekas net nebando aiškintis teisinės biurokratijų apimties ar tikslo krašto valdžios sistemoje. Kiekvieno pozicija priklauso nuo tolerantiškų viršūnių ir nuo sistemos, kuri sugriūtų, jeigu į ją papultų švarūs žmonės (nors tokių pasiaukojusių žmonių valdžioje yra, bet jie turi veikti labai atsargiai, nes dorumas yra biurokratijos priešas!).

Viršūnės visa tai žino. Politikai mėgsta pasmerkti korupciją. Per rinkimus pakartotinai ir iki įkyrumo žada korupciją išvalyti, kovoti su ja bei ją įveikti! "Pažadu"! "Esu švarus"! "Esu kompetentingas"! "Trokštu padėti žmonėms"! "Matau korupcijos vėžį mūsų krašte"! "Aš ir tik aš galiu ją išvalyti"! Bet tai tik politiniai pažadai.

Laikas kapitonams arba... arba

Šiandien Lietuva yra naujosios politikos žmonių rankose. Valdžios viršūnė aiškiai priklauso trijų didžiųjų – Adamkaus-Brazausko-Paulausko komandai. Jie yra valdžios laivo kapitonai! Jie valdo kraštą ir niekada, jokiais atvejais nepataiso savo garbintojų žodžių, kad vienas ar kitas iš jų yra "krašto valdovas". Tokiais jie jaučiasi ir elgiasi.

Tad mūsų valdovams, vadams ir valdžios didžiūnams yra laikas atsakyti į vieną klausimą, o pagal atsakymą tauta turėtų daryti atitinkamus sprendimus ne tik prezidentinių rinkimų metu, bet ir visuose sprendimuose apie valdžią, rinkimus, "reitingus" bei pataikavimą viršūnėms. Tas klausimas yra labai paprastas ir aiškus:

KODĖL TOLERUOJI KORUPCIJĄ LIETUVOJE?

Žinoma, Trijulės kapitonų atsakymas bus tas pats: "Korupcijos netoleruoju. Niekados netoleravau jos ir netoleruosiu".

Tačiau žino, kad jų pagalbininkai ar net patarėjai toleruoja kyšius. Jie tikrai žino, kad biurokratija gyvena iš tų kyšių. Jie supranta, kiek tai kainuoja Lietuvos žmonėms ir pačiai Lietuvai. Rimtas užsienio kapitalas yra nubaidomas kaip tik dėl valstybinės korupcijos. O jie juk yra tos sistemos viršūnės. Jie negali pasakyti, kad jie nežino, nemato ar nesupranta, kas dedasi krašte. Jie gali atsakyti, kad jiems tai yra priimtina! Bet tuomet žmonės tegul nusprendžia jų politinę ateitį.

Pažadų jau tikrai nebeužtenka. Yra būtina pradėti veikti prieš korupciją ir jos vykdytojus, pradedant nuo pat viršūnių!

● Didvyriška mūsų istorija... ne imperializmu, ne militarizmu, ne jėgos siekimu ir ne ginklo garbinimu, o tik narsiu savo laisvės gynimu.

DR. J. GIRNIUS

Anapus Saulės mes susitiksim
Su pamiltaisiais žemės draugais...

A†A

GEDIMINUI VINDAŠIUI,

į Dangiškojo Tėvo amžinuosius namus iškeliavus, liūdesyje likusiems žmonai ONUTEI, sūnui LAIMUČIUI, dukroms – BIRUTEI, RASAI, LIUDAI ir jų šeimoms, kitiems giminėms bei artimiesiems, reiškiame nuoširdžią užuojautą ir dalinamės su jumis šios didžios netekties skausmu –

Jonas, Vanda Stankai ir šeima,
Chicago, JAV

A†A

ANTANUI KURAIČIUI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiame jo žmonai ERIKAI, sūnui dr. VIKTORUI su šeima, dukroms – KRISTINAI su šeima, RŪTAI, seseriai ONAI su šeima Lietuvoje ir visiems giminėms –

Aldona ir Jonas Kutkos
Olga ir Andrius Pamataičiai
Sofija ir Juozas Sendžikai
Ipolitas Tauteras
Ona ir Zigmas Girdauskai
Ona ir Kęstutis Kudirkos
Marytė ir Vytautas Kriščiūnai
Irena ir Antanas Patašiai
Pranas Bacevičius
Janina ir Juozas Šarūnai

PADĖKA

A†A

LILIANE BOUZEREAU-BULOTIENĖ,

a.a. Juozo Bulotos našlė mirė 2002 m. gegužės 10 d.

Liliane, mūsų mama, močiutė, mokytoja ir patarėja, paliko šį pasaulį po sunkios ligos. Būdama mūsų tarpe, ji palietė ne tik savo vaikus ir jų šeimas savo meile, mokslu ir gerumu, bet palietė ir tūkstančius moksleivių bei studentų savo pasiaukojimu matematikos mokytojos darbe.

Iš visos širdies dėkojame visiems, kurie mums pareiškė užuojautą, atsiuntė gėlių, užprašė Mišias ar paaukojo *Villa Sainte Marcelline* mokyklos fondui, *College Stanislas* fondui ar *CHUM* fondui. Jautrūs žodžiai artimųjų giminių, draugų bei kolegų, studentų ašaros ir išgyvenimas netekus jos, mums aiškiai parodė, kiek Liliane buvo visų gerbiama ir mylima.

Skiriame padėką klebonui kun. Ričardui Birbilui už gedulines Mišias, Aušros Vartų parapijos chorui, dirigentui ir solistams už giedojimą ir visiems, kurie dalyvavo šiose Mišiose.

Visados liksime dėkingi –
sūnūs – Alvydas ir Ramunė, Bruno ir Louise,
Rytis ir Vilija, Gilius ir Suzanne,
duktė Veronika ir Daniel ir penkiolika vaikaičių

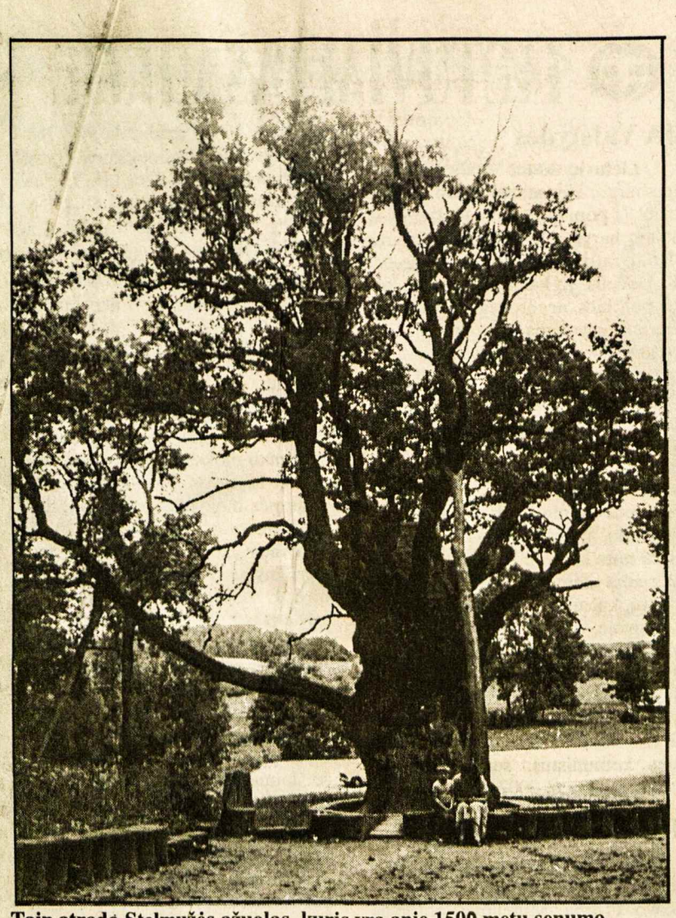

Taip atrodo Stelmužės ąžuolas, kuris yra apie 1500 metų senumo
Nuotr. V. Kapočiaus

Laisvės kovų didvyris

Karininkas Juozas Vitkus-Kazimieraitis, dalyvavęs Lietuvos nepriklausomybės kovose ir sovietmečiu partizanų kovose kaip vienas jų vadų

KAZYS BLAŽEVIČIUS

Neseniai pasirodė knyga apie pirmąjį Pietų Lietuvos partizanų srities vadą pulk. Juozą Vitkų-Kazimieraitį, vadovavusį Dzūkijos partizanams nuo 1945 m. pavasrio iki tragiškos žūties 1946 m. liepos 2 d. (Vytautas Vitkus, *Pulkininkas Kazimieraitis,* Vilnius, LGGRTC, 2001, 216 p.).

J. Vitkus, būdamas šešių vaikų tėvas, galėdamas su šeima pasitraukti į Vakarus, kario pareigos vedamas, išsižadėjo asmeninio gyvenimo ir pasirinko Tėvynės gynėjo dalią. Mūsų dienomis, kai pagrindinė vertybė tapo "žalieji", kai iš patriotizmo tyčiojamasi, o idealizmas išjuokiamas, – mažai kas ir besupranta J. Vitkaus ir tūkstančių idealistų pasirinkimą…

J. Vitkus gimė 1901 m. gruodžio 10 d. Mažeikių aps., Tirkšlių vls. Skuodo – Ketūnų km. gausioje ūkininkų šeimoje. Baigęs Tirkšlių pr. mokyklą, vienerius metus mokėsi Mažeikių prekybos mokykloje. Ją baigti sutrukdė karas. 1919 m. Vitkus įstojo į Telšių gimnazijos IV klase, o 1920 m. – savanoriu į Karo mokyklą Kaune, kurią baigė 1921 m. pavasarį. Dalyvavo kovose su bermontininkais ir lenkais. 1926 m. baigė Kauno Aukštųjų karo technikos kursų statybos skyrių ir gimnaziją. 1927 m. vedė mokytoją Genovaitę Grybauskaitę. Kaip perspektyvus karininkas buvo komandiruotas į Briuselio Karo akademiją, kurią baigė 1934 m. Tais metais jam suteiktas kapitono laipsnis. 1936 m. jis jau majoras, o 1938 m. – pulk. leitenantas. Dėstė karo inžineriją Kauno Karo mokykloje, bendradarbiavo karinėje spaudoje. Apdovanotas nepriklausomybės kovų medaliu, Gedimino ordinu, Šaulių žvaigžde. Tarnybą Lietuvos kariuomenėje baigė Karo mokyklos rektoriumi. Antrojo pasaulinio karo pradžią sutiko Pabradės poligane. Karo mokyklai evakuojantis į Rusiją, Vitkui pavyko pabėgti.

Vokiečių okupacijos metais gyveno Vilniuje, dirbo inžinieriumi. Kartu su bendraminčiais kūrė LAF pavaldžią pogrindinę karinę organizaciją "Kęstutis", dėstė LLA suorganizuotoje pogrindinėje karo mokykloje. Dalyvavo 1943 m. balandžio 5 d. Kaune vykusioje konferencijoje, kurioje buvo įsteigtas VLIKas.

Pirmosios bolševikinės okupacijos metais Lietuvoje pradėjo organizuotis įvairios pasipriešinimo organizacijos. Hitlerinės okupacijos metais jos naudojo neginkluoto pasipriešinimo taktiką. Nuo pat antrosios bolševikinės okupacijos pradžios prasidėjo ginkluotas pasipriešinimas, netrukus perauges į tautos ir valstybės istorijoje patį kruviniausią partizaninį karą.

Tam karui vadovauti bandė įvairios organizacijos: Lietuvos laisvės armija, Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas, Vyriausias Lietuvos atstatymo komitetas, Lietuvos išlaisvinimo taryba, Laisvės gynėjų sąjunga, Lietuvos tautinė taryba, Bendras demokratinio pasipriešinimo sąjūdis ir kt. Tų organizacijų vadovai gyveno legaliai arba pusiau legaliai, kai kurie – už Lietuvos ribų. Sovietinis saugumas anksčiau ar vėliau tų organizacijų vadovus iššifruodavo, organizacijos būdavo sunaikinamos, ginkluotas pasipriešinimas likdavo be vadovybės. Todėl įžvalgesni partizanų vadai nuo pat partizaninio karo pradžios siekė užmegzti tarpusavio ryšį ir sudaryti vieningą laisvės kovotojų vadovybę, kuri koordinuotų visų apygardų veiklą ir palaikytų ryšius su Vakaruose esančiomis Lietuvos vadavimo organizacijomis. Pulk. Kazimieraitis buvo vieningos vadovybės sudarymo šalininkas ir vienas iš iniciatorių.

Prasidėjus antrajai bolševikinei okupacijai, J. Vitkus, norėdamas kuriam laikui dingti iš Saugumo akiračio, įsidarbino Kabelių girininkijoje (Varėnos vls.) buhalteriu, retai rodydavosi Kaune. 1945 m. Velykas praleido su šeima nuosavame namelyje Panemunėje. Tuo metu šeima vertėsi sunkiai, o šeimos galva negalėjo jai padėti…

1945 m. pavasarį Kabelių km. partizanų vadas A. Valentukevičius-Bijūnas pakvietė Vitkų vadovauti partizanams. Pradėjęs vadovauti partizanams, Vitkus pasirinko Kazimieraičio slapyvardį ir netrukus sujungė atskirus partizanų dalinius į Dzūkų grupę, veikusią Varėnos, Rudnios, Druskininkų, Marcinkonių, Eišiškių, Valkininkų apylinkėse.

Pirmoji Kazimieraičio vadavietė buvo netoli Kabelių km., Astravų pelkių salelėje. Ten buvo pastatyta gerai maskuota palapinė – pašiūrė, kurioje vyko vadų pasitarimai, priimami ryšininkai, ruošiami pirmieji dokumentai. Tačiau Marcinkonių saugumiečiai vadavietę iššifravo ir ją birželio 17 d. sunaikino. Manoma, kad nuo tos dienos Vitkus galutinai pasitraukė iš pusiau legalaus gyvenimo ir metams laiko jo namais tapo Dainavos miškai. Liepos mėn. šeima gavo laiškelį: "…rašau Jums, brangieji, iš savo vasarvietės, ramiųjų Dzūkijos miškų (…) negaliu parvažiuoti, nes mano ypatingos tarnybinės pareigos neleidžia (…) adreso net neįmanoma nurodyti (…)."

1945 m. vasarą Kazimieraičio iniciatyva Dzūkų grupė susijungė su Šarūno rinktine, veikusia Leipalingio, Kapčiamiesčio, Veisiejų, Seirijų valsčiuose – buvo įsteigta A apygarda.

Ieškodamas ryšių su Vakarais, Kazimieraitis 1945 m. lapkričio 28 d. Kaune susitiko su iš Vakarų atvykusiais J. Deksniu-Hektoru ir inž. K. Brunium-Prapuoleniu. Buvo aptariami partizaninių kovų taktikos klausimai, nutarta paskubinti Vyriausiojo partizanų štabo sudarymą.

1946 m. sausio 12 d. NKVD sunaikino Kazimieraičio vadavietę Alytaus aps., Marcinkonių vls., netoli Rudnios km. prie Skroblo upelio. Buvo prarasti svarbūs štabo dokumentai.

1946 m. sausio 19 d. J. Vitkus paskutinį kartą aplankė šeimą Panemunėje…

1946 m. balandžio 9 d. Tauro ir A apygardų vadų posėdyje (Alytaus aps., Seirijų vls., prie Ricielių km.) sudarytas Pietų Lietuvos partizanų štabas, vadas – J. Vitkus-Kazimieraitis, pav. – Z. Drunga-Mykolas Jonas. Štabo tikslas – sudaryti vyriausiąjį Lietuvos partizanų štabą. Tobulinti vadovavimą partizaniniam karui skatino ir daug vilčių teikė 1946 m. kovo 5 d. Čerčilio JAV-se, Fultone pasakytoji kalba, kurioje Vakarų pasaulis buvo įspėtas dėl grėsmingos SSSR politkos.

Balandžio 25 d. Pietų Lietuvos partizanų štabo posėdyje priimta partizanų deklaracija, skelbianti Lietuvos valstybingumo atstatymo principus.

Galutinai buvo suformuota Pietų Lietuvos partizanų sritis, kurios vadu tapo Kazimieraitis. Netrukus A apygarda buvo pavadinta Dainavos vardu.

Paskutinį J. Vitkaus laišką žmona Genovaitė gavo 1946 m. birželį…

1946 m. birželio 12 d. kautynėse su NKVD Agurkiškės miške (Šakių aps., Lukšių vls.) žuvo "Tauro" apygardos vadas, PLP štabo vado pav. Z. Drunga-Mykolas Jonas.

1946 m. liepos 2 d. Žaliamiškyje, prie Liepiškių km. (Lazdijų aps., Leipalingio vls.), netikėtai susidūręs su NKVD kariais, buvo sunkiai sužeistas PLP srities vadas plk. J. Vitkus-Kazimieraitis. Vežamas į Leipalingį mirė. Manoma, kad buvo užkastas Leipalingyje šalia stribų būstinės. Atgimimo metais palaikai nerasti.

1948 m. gegužės 22 d. žmona Genovaitė su penkiais vaikais (nuo 18 iki 3,5 m.) buvo ištremta į Irkutsko sritį Sibire. Genovaitė su trimis vaikais į Tėvynę grįžo 1956 m. Mirė 1980 m. kovo 1 d.

Pulk. Kazimieraičio bendražygis Adolfas Ramanauskas-Vanagas savo knygoje *Daugel krito sūnų* rašo: "Kazimieraičio asmenyje sąjūdis neteko vieno iš aukščiausių vadų, iki kraštutinumo atsidavusio Tėvynei. (…) Per savo partizaninės veiklos laikotarpį jis įsigijo meilę ir pagarbą visų partizanų ir jų vadų ne tik kaip aukštesnysis vadas, bet ir kaip vyresnysis brolis. Visiems partizanams didžiulę įtaką Kazimieraitis turėjo dėl to, kad buvo išsižadėjęs asmeninės gerovės, iki kraštutinumo atsidavęs sąjūdžio reikalams, nepaprastai darbštus, teisingas, kantrus, blaivus ir giliai religingas žmogus".

J. Vitkui po mirties suteiktas aukščiausias partizano apdovanojimas – Laisvės kovotojo karžygio vardas; kartu jis apdovanotas Laisvės kovos kryžiumi I-ojo laipsnio (su kardais). 1997 m. Lietuvos prezidento dekretu apdovanotas Vyčio kryžiaus I-ojo laipsnio ordinu.

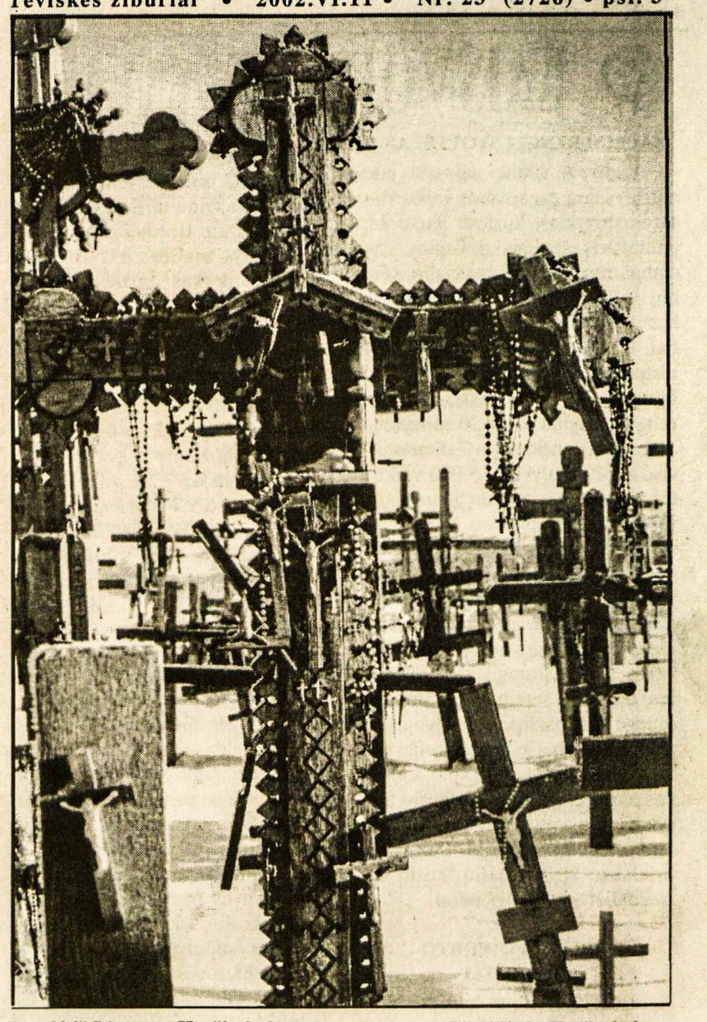

Detalė iš Lietuvos Kryžių kalno — Iš leidinio *Kryžių kalnas*

Tautiškumo ugdymas svetimoje aplinkoje

Konferencija Latvijoje, kurioje dalyvavo lietuviškų mokyklų mokytojai iš daugelio valstybių

Latvijos sostinėje, Rygos lietuvių vidurinėje mokykloje, įvyko pedagogų konferencija *Tautiškumo ugdymas daugiakultūrinėje visuomenėje,* kurią surengė Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos vyriausybės. Į ją susirinko užsienio lietuvių bendrojo lavinimo mokyklų vadovai ir mokytojai iš Latvijos, Lenkijos, Gudijos, Rusijos, Vokietijos.

Konferenciją pradėjo pranešimu *Lituanistinis švietimas užsienyje* Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinis direktorius Antanas Petrauskas.

Sveikinimą jos dalyviams atsiuntė Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas. Jis pažymėjo, kad PLB šeimoje lituanistinis švietimas buvo, yra ir bus svarbiausias užsienio lietuvių lietuvybės išlaikymo pagrindas. Užsienio lietuviškų ugdymo įstaigų pedagogus taip pat pasveikino PLB atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis.

Švietimo ir mokslo ministerija užsienio lietuviškoms mokykloms teikia metodinę paramą, padeda kelti mokytojų kvalifikaciją. Apie bendradarbiavimą su užsienio lietuvių mokyklų pedagogais konferencijoje kalbėjo ministerijos vyriausioji specialistė Danutė Kolesnikova.

Ne tik pedagogus, bet ir mokslininkus domina žmogaus vieta daugiakultūrėje visuomenėje: kaip išsaugoti tautines vertybes, tarp jų kalbą, kultūrą.

Teisės universiteto Socialinio darbo ir edukacijos katedros vedėja profesorė habilituota daktarė Danguolė Beresnevičienė perskaitė pranešimą *Asmenybės ugdymas daugiakultūrėje visuomenėje.*

Panevėžio J. Balčikonio gimnazijos direktorius ir Lietuvos gimnazijų sąjungos pirmininkas Raimundas Dambrauskas skaitė pranešimą *Lietuvos gimnazijos aktualijos.*

Lietuvos min. pirm. Algirdas Brazauskas perskaitė pranešimą, kuriame apžvelgė pasaulio lietuvių, ypač Rytų ir Vidurio Europos, pagrindines lietuviškų mokyklų problemas. Ši užsienio lietuvių ugdymo įstaigų pedagogų konferencija – pirmoji, kurioje dalyvavo vyriausybės vadovas.

Į konferenciją atvyko Lietuvos vyriausybės narių, viceministerių valstybinių institucijų darbuotojų, iš viso apie 20 žmonių.

A. Brazauskas diskutavo su Latvijos, Lenkijos, Gudijos, Rusijos, Vokietijos lietuviškų mokyklų vadovais ir pedagogais, išklausė jų pageidavimus. Konferencijos dalyviai pastebėjo per paskutinį pusmetį padidėjusį Lietuvos vyriausybės dėmesį lietuviškoms mokykloms užsienyje ir joms teikiamą paramą.

Premjeras pažadėjo, kad tokia pagalba ateityje nemažės, bus plečiamas mokyklų tinklas ir teikiama didesnė materialinė parama. Min. pirmininkas pabrėžė vyriausybės paramą lietuviškoms ugdymo įstaigoms tose šalyse, kur sunkesnė ekonominė padėtis. Be to, ypatingas dėmesys bus skiriamas užsienio lietuvių vaikų poilsiui mūsų šalyje, ekskursijoms į Lietuvą organizuoti.

Po pranešimų dviejuose darbo grupėse mokyklų vadovai ir pedagogai svarstė mokyklos veiklos organizavimo ir ugdymo turinio bei metodų problemas, keitėsi darbo patirtimi. Konferencija dar kartą įtikinamai parodė, kad lietuviška mokykla užsienyje yra neatsiejama lietuvių tautos dalis, kuriai reikia rūpintis, ją puoselėti ir auginti.

Užsienio lietuviškų ugdymo įstaigų pedagogų seminarai jau yra vykę Vilniuje, Vasario 16-osios gimnazijoje (Vokietija), Įsrutyje (Černiachovskas, Kaliningrado sritis). Rygos lietuvių vidurinė mokykla neseniai paminėjo veiklos dešimtmetį. Šiais mokslo metais ji persikėlė į naujai įrengtas patalpas, remontą iš dalies (skyrė per milijoną litų) finansavo Departamentas. Mokyklai vadovauja patyrusi pedagogė Aldona Treija.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos vyriausybės Informacijos analizės grupė

Braidžiojanti komunizmo šmėkla

Jai išryškinti surengtas tarptautinis kongresas Vilniuje ir sudarytas visuomeninio pobūdžio tribunolas

Daugelyje šalių žlugus komunistiniams režimams, tapo akivaizdūs jų nusikaltimų žmonijai ir žmoniškumui mastai, todėl nuolat keliamas klausimas dėl tų nusikaltimų įvertinimo, pražūtingos ideologijos pasmerkimo. Šiems sudėtingiems uždaviniams spręsti keturios Lietuvos antikomunistinės visuomeninės organizacijos ėmėsi iniciatyvos surengti tarptautinį kongresą **Komunizmo nusikaltimų įvertinimas**. Sudarytas organizacinis komitetas suformulavo pagrindinius kongreso tikslus ir uždavinius, atliko paruošiamuosius darbus, parengė iškeltų idėjų įgyvendinimo planą.

Bendraujant su piliečiais tų valstybių, kurios nebuvo išvaduotos nuo **išnaudotųjų klasių priespaudos,** stebina jų menkas žinojimas apie tai, kas vyko už **geležinės uždangos**. Kai kurie Vakarų intelektualai neigia komunizmo **absoliutų blogį,** teigdami, kad idėja yra humaniška, blogas tik jos įgyvendinimas. Pati komunizmo idėja gyvuoja 150 metų ir visi bandymai ją įgyvendinti sukeldavo tik smurtą ir terorą. Iki šiol neatsirado šalies, kuri suklestėtų, valdant komunistams. Čia sėkmingai funkcionuoja tik kalėjimai, koncentracijos stovyklos bei lageriai.

Taigi pagrindinis vykusio kongreso tikslas, remiantis istoriniais faktais, statistikos, archyvų duomenimis bei gyvų teroro aukų liudijimais, atskleisti nusikalstamą komunistinės ideologijos prigimtį, sukaupti ir koncentruotai pateikti demokratinei pasaulio visuomenei išsamią informaciją apie vykdytus ir kai kur tebevykdomus nusikaltimus žmonijai ir žmoniškumui, paskatinti valstybių vadovus bei parlamentus sukurti nepakantumo šiai ideologijai atmosferą bei įgyvendinti prevencijos priemones, kad neatsigautų nusilpusi **komunizmo šmėkla**.

Kongreso tikslas – paraginti pasaulio šalių vadovus įsteigti tarptautinį tribunolą valstybių lygmenyje, kuris teisiškai įvertintų padarytus žmonijai nusikaltimus, draustų skleisti komunistinę ideologiją. Absoliučiai aišku, jeigu tarptautinė bendrija nesugeba principingai, atkakliai apginti per amžius susiformavusių civilizuoto bendravimo principų, tai diktatoriams, prisidengus komunistine, nacistine ar kitokia ideologija, kyla noras pažeidinėti tarptautinę teisę, žmogaus teises ir laisves.

Tarptautinis kongresas vyko 2000 metais birželio 12-14 dienomis Lietuvos sostinėje Vilniuje. Jame dalyvavo 25-ių valstybių atstovai – politikai, istorikai, teisininkai, visuomenės veikėjai, asmenys, nukentėję nuo komunistinių režimų. Į kongresą atvyko Albanijos, Gudijos, Bulgarijos, Čekijos, Čečėnijos, Estijos, Italijos, Izraelio, JAV, Japonijos, Kanados, Kazachstano, Kirgizijos, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Moldovos, Rumunijos, Rusijos, Slovakijos, Švedijos, Ukrainos, Vengrijos ir Vokietijos atstovai.

Kongreso visumos posėdyje, remiantis nukentėjusių valstybių atstovų pateiktais kaltinimais ir liudininkų parodymais, komunizmo nusikaltimams teisiškai įvertinti įsteigtas **tarptautinis visuomeninis tribunolas,** suformuota tribunolo teisėjų kolegija, pritarta darbotvarkei ir nuostatoms.

Be jokios abejonės, šį atsakingą darbą turėtų atlikti valstybinės ir tarpvalstybinės institucijos, Jungtinės tautos, tarptautiniai teismai ir tribunolai.

Vilniaus tribunolas dirbo dvi sesijas, kurių viena lygiagrečiai su kongresu vyko 2000 m. birželio 12-14 d., antroji – 2000 m. rugsėjo 4-7 d. ir spalio 27 d., kuomet ir buvo paskelbtas nuosprendis nusikalstamai komunizmo ideologijai ir tuo pačiu komunistų sukurtoms struktūroms, kurios vykdė plataus masto nusikaltimus žmonijai ir žmoniškumui. Abi tribunolo sesijos vyko Vilniuje.

Organizuojant šį tarptautinį kongresą ir visuomeninį tribunolą teko sutikti daug geranoriškai nusiteikusių žmonių, todėl organizaciniam komitetui yra didelė garbė pasakyti AČIŪ visiems, kas padėjo organizuojant šį renginį, – istorikams, politikams, visuomenės veikėjams, teisininkams, gynėjams, visiems kas dalyvavo kongreso ir tribunolo darbe, visiems, kas rėmė finansiškai.

Kada šėtoniškos idelologijos įgyvendinimas pareikalavo pirmos aukos, nėra žinoma, bet apie 100 mln. nužudytų, milijonai patyrusių pažeminimą ir kančias, praradę Tėvynę, tautos, praradusios kartas, kaip ir holokausto aukos, reikalauja **atminimo,** kuris nuolat perspėtų ateinančias kartas. Tokiu atminimu galėtų būti viena metų kalendoriuje diena – **Pasaulinė komunistinio genocido diena,** būtent birželio 14-oji, nes tą dieną pirmą kartą tarptautiniu lygiu Vilniuje buvo pagerbtos komunizmo aukos, pradėta teisiškai vertinti jo viešpatavimo pasekmes.

Kongreso organizatoriai paruošė ir išleido knygą *Antikomunistinis kongresas ir tribunolo procesas* 2002, 926 psl., lietuvių kalba. Knygoje sutelkta kongreso ir tribunolo medžiaga, priimti nutarimai, sprendimai, rezoliucijos ir tribunolo nuosprendis. Paruošta ir šiais metais ši knyga bus išleista anglų kalba. Išėjusi knyga yra unikali savo struktūra ir turiniu, unikali savo atsiradimo priežastimi, knygoje įdėta daug naujos dar niekur neskelbtos faktinės medžiagos. Anot išeivijos visuomenės veikėjo, politologo Viliaus Bražėno, ši **knyga – paminklas ir ginklas.**

Įvykęs kongresas – ne vien tiktai praradimų ir skaudžių prisiminimų balanso suvedimas, bet, vardan ateities, įvertintos komunistinės ideologijos sukurtų nusikalstamų struktūrų veiklos pasekmės, sustiprintas nukentėjusių tautų ir valstybių solidarumas, tai atviras ir optimistinis žvilgsnis į XXI amžių, darnią demokratinę ateitį, kuomet bus pašalinta bet kokia galimybė atgimti nacizmui arba komunizmui su visais juos lydinčiais pasikartojimais.

Vytas Miliauskas,
LPKT Bendrijos valdybos ir kongreso organizacinio komiteto pirmininkas

Rytmečio rūko juosta ant ežero Lietuvoje — Nuotr. D. Meliūno

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Kruvinos datos

Viską įprasmins,
broliai ir sesės,
Tos ne beprasmės
ir ne bedvasės,
deja, neretos
kruvinos datos.
Jos man po rėžį
širdy įbrėžė.

- - - - - - - - - - -

Migla virš žemės
krauju pasruvo,
o šis iš baimės
priešui sustingo.
Nieks nepažemins
doro lietuvio,
nes šis bebaimis.
Negailestingos
grumtynės buvo.
Nuo stribo šūvio
ir nuo liežuvio
ne vienas žuvo,
bet stojo kitos
didvyrių gretos.

- - - - - - - - - -

Kulkom rašytos
kruvinos datos
pro laiko slinktį
baigia nuslinkti.

Zigmas Pavilonis

LAISVOJE TĖVYNĖJE

ŠAULIAI RENGIA STOVYKLAS

Lietuvos šaulių sąjunga jau antrą vasarą organizuos vaikų vasaros stovyklas, kuriose kartu su jaunaisiais šauliais poilsiaus socialiai remtinų bei asocialių šeimų vaikai, kaimo jaunimas, rizikos grupėms priskiriami paaugliai. Bendro Krašto apsaugos ministerijos, kariuomenės ir Šaulių sąjungos projekto tikslas – surengti daugiau kaip 30 stovyklų. Jose, truksiančiose po 7 dienas, iš viso turėtų dalyvauti 5,000 vaikų, nuo 12 iki 18 metų amžiaus. Kaip rašo LGTIC, didžioji dalis stovyklų organizuojamos mažuose apskričių miesteliuose, kur prie jaunųjų šaulių pageidauja prisijungti gana daug jaunimo. Iki 250 vienoje vietoje stovyklaujančių vaikų turės įsirengti stovyklavietes, dalyvaus seminaruose, mokymuose, susipažins su tarnyba kariuomenėje bei pilietine savigyna. Bus teikiamos žinios apie Lietuvos narystę ŠAS ir ES, elgesio taisykles gamtoje, sveiką gyvenimo būdą. Šaulių sąjungai Lietuvoje priklauso 10,000 narių, kurių du trečdaliai – jaunieji šauliai.

PADIDĖJO IMPORTO MOKESČIAI

LGTIC skelbia, kad per pirmąjį šių metų ketvirtį dėl prekių muitinės vertės kontrolės sugriežtinimo papildomai apskaičiuota 6.42 mln. litų importo mokesčių. Muitinei pradėjus atidžiai tikrinti iš Kinijos, Indijos, Turkijos, JAE, Honkongo ir kitų kraštų importuojamų lengvosios pramonės bei elektronikos gaminių muitinę vertę, labai sumažėjo tokių prekių įvežimas į Lietuvą nerealiai mažomis kainomis. Toliau kovoti su muitinės teisės aktų pažeidimais, importuojamų prekių vertės mažinimu ar didinimu apgaule turėtų padėti Supratimo memorandumas, pasirašytas Muitinės departamento direktoriaus Valerijono Valicko ir Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių sąjungos prezidento Jono Karčiausko.

NAUJI AMBASADORIAI

Prezidentas Valdas Adamkus gegužės 23 d. paskyrė Lietuvos nepaprastuosius ir įgaliotuosius ambasadorius Indonezijai, Mongolijai ir Pietų Afrikos Respublikai, praneša LGTIC. Indonezijoje Lietuvai atstovaus buvęs ambasadorius Kinijoje Ginutis Dainius Voveris, Mongolijoje – Kinijoje reziduojantis ambasadorius Artūras Žurauskas, o Pietų Afrikos Respublikoje – Lietuvos ambasadorius Izraelyje Alfonsas Eidintas. Nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus diplomatiniai rangai suteikti URM sekretoriui Dariui Jurgelevičiui bei pasiuntiniui Latvijoje Petrui Vaitiekūnui ir pasiuntiniui Švedijoje Vytautui Naudužiui.

DIDELĖS IŠLAIDOS MAISTUI

LGTIC praneša, kad žurnalo *Veidas* užsakymu atlikta apklausa rodo, jog du trečdalius pajamų išslidžaintys maistui ir būsto išlaikymui tik kas antras- trečias Lietuvos gyventojas gali atidėti pinigų "juodai dienai". Paaiškėjo, kad didžiausią išlaidų dalį sudaro išlaidos maistui – 42.8% namų ūkio pajamų per mėnesį, Dar 24.8% išlaidų tenka būsto išlaikymui, darbužiams ir avalynei išlaidų dalis siekia 7.2%, alkoholiui ir tabakui – 6.5%. Mažiausiai pinigų skiriama laisvalaikiui, pramogoms, kelionėms ir kultūrai – tik 5.1% visų pajamų. Jauni žmonės nuo 16 iki 25 m. amžiaus skiria maistui tik 40.5% pajamų, 56 metų ir vyresni – 49.7%.

TARNYBOS PENKMETIS

Gegužės 23 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus sveikino 5 metų įsteigimo jubiliejaus proga Ypatingosios paskirties tarnybos karius. Šios tarnybos užduotys – kovoti su terorizmu, vaduoti įkaitus, sulaikyti pavojingus teroristus. Tarnyba įsteigta 1997 m. Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos sudėtyje. Šiuo metu ji pavaldi Lietuvos kariuomenės vadovybei, bendradarbiauja su ŠAS ir kitų Vakarų valstybių panašiomis karinėmis organizacijomis, rašo LGTIC.

ŽIV PROTRŪKIS KALĖJIME

Gegužės pabaigoje Alytaus griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje išaiškinta 145 mirtino ŽIV viruso nešiotojai iš 1945 nuteistųjų. Pusės įnamių kraujas buvo patikrintas. Kaip praneša LGTIC, kaliniai prabilo apie korumpuota ir parsidavėliška kolonijos administraciją, tvirtino, kad (intraveninių) narkotikų platinimas vyksta tik su administracijos žinia, per nuteistųjų elitą. Po iškilusio skandalo dėl ŽIV protrūkio, seime birželio 4 d. sudarytos dvi laikinosios komisijos – padėčiai įkalinimo įstaigose tirti bei narkomanijos prevencijai. ŽIV centro medikų teigimu, šiuo metu labai svarbu imtis priemonių, kad Alytaus kalėjime neprasidėtų nuteistųjų riaušės.

PABRANGO JAV VIZOS

LGTIC skelbia, kad nuo birželio 1 d. 20 dolerių pabrango vizos į Jungtines Amerikos Valstijas (JAV). Dabar kainuos 65 JAV dolerius. Mokestis imamas pateikiant prašymą gauti vizai, pinigai negrąžinami, net jei viza ir neišduodama. JAV ambasados Lietuvoje teigimu, konsulinis mokestis didinamas visame pasaulyje siekiant pagerinti informacinių sistemų veiklą ir techninį aprūpinimą, taip pat vizų saugumą. **RSJ**

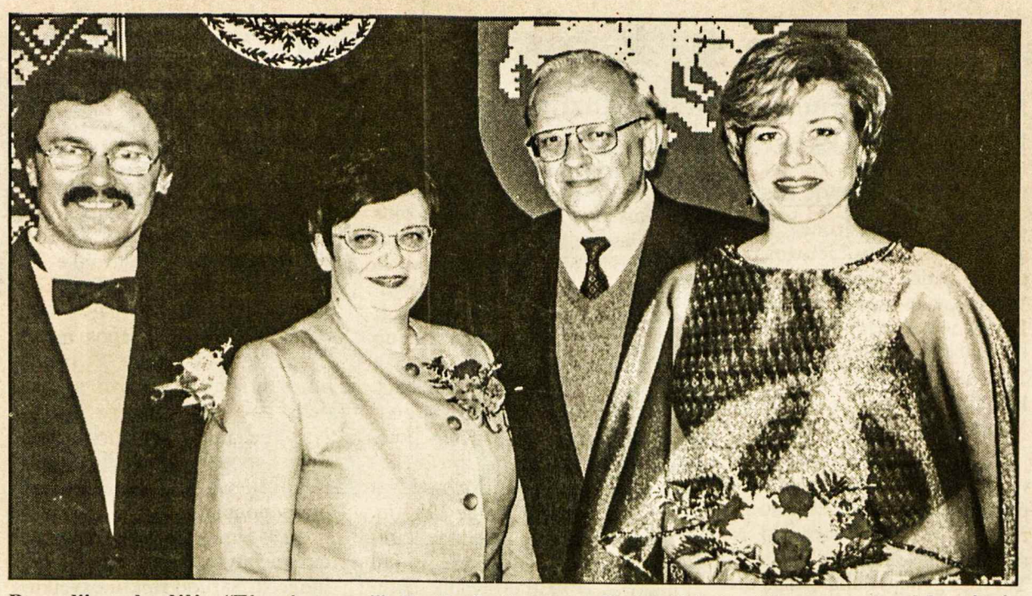

Po radijo valandėlės "Tėvynės garsai" Hartforde koncerto. Iš k.: Algirdas Motuza, Aušra Motuzienė, Alfonsas Dzikas, Danutė Mileikienė 2002.V.18

Lietuviškoji veikla Connecticut valstijoje

Tautinių šokių grupės "Berželis" ir "Vėtra", dainos vienetas "Sodžius", radijo valandėlės "Tėvynės garsai"

SIGITA ŠIMKUVIENĖ

Connecticut valstija yra nedidelė, prisiglaudusi rytiniame pakraštyje, prie Atlanto vandenyno. 2000 metų žiniomis, Connecticut valstijoje užsirašė apie 40,000 laikančių save lietuviškos kilmės. Šioje valstijoje aktyviai veikia lietuvių bendruomenės, vyksta aktyvi kultūrinė, o paskutiniais metais sustiprėjo ir sportinė veikla.

Plačiau noriu papasakoti apie tautinių šokių grupę "Berželį", turinčią senas, geras tradicijas. Ši grupė balandžio 20 d. atšventė savo 30-tą gimtadienį. Jubiliejinis vakaras vyko Švč. Trejybės parapijos salėje, Hartforde, kur ansamblis ir repetuoja. Salė vos sutalpino visus norinčius pamatyti šį koncertą.

"Berželio" įsteigėja ir ilgametė vadovė Dalia Minkūnaitė-Dzikienė gali didžiuotis savo pasiekimais. Per tuos metus 150 jaunimo buvo supažindinti su lietuvišku šokiu, per šimtą šokių išmokta. Puoselėdami liaudies šokius, mokosi liaudies papročių, tradicijų.

Grupėje šoka 19 šokėjų. Tai gimnazistai, studentai. Vadovė turi puikų, pastovų padėjėją – Joną Kodį. Jis šoka nuo pat grupės įsteigimo pradžios, padeda vadovei paruošti šokius, o jai išvykus pavaduoja. Dalia Dzikienė džiaugiasi buvusių šokėjų pagalba šiam renginiui: salę puošė šokėjai, vadovaujami Marytės Banevičienės, programos viršelio projektą paruošė Edmundas Jalinskas, vakaro oficiali fotografė – Irena Dzikienė.

Vakaro metu vyko loterija. Jubiliejaus proga "Berželis" susilaukė pasveikinimų iš lietuvių šokių instituto Čikagoje ir Dalios Dzikienės šokių vadovės, šokių veteranės Jolantos Matulaitienės iš Niujorko. Dar ilgai skambėjo muzika salėje, sukosi poros, nes visus linksmino muzikantas Stasys Telsinskas.

Hartfordo tautinių šokių grupė "Berželis" Ntr. I. Dzikienės

New Britain dainos vieneto "Sodžius" nariai skudučiuoja

"Berželiui" šį koncertą paruošti padėjo dainos vienetas iš New Britain – "Sodžius", kuris per Atvelykį paminėjo savo vienerių metų sukaktį. Jame dainuoja 12 entuziastų, iš kurių net 11 naujai atvykusių. Ansamblio vadovė Raimonda Aleknavičiūtė užaugusi muzikų šeimoje, tik atvykusi surado bendraminčių – dainos mylėtojų. Taip susidarė pajėgus dainininkų ansamblis. Teko lankytis trijuose koncertuose – kiekvieną kartą ansamblis dainuoja profesonaliau. Jų repertuare – liaudies dainos, sutartinės, kelis kūrinius atlieka skudučiais. Šių dviejų grupių bendras pasirodymas buvo puiki šventė susirinkusiems.

Connecticut valstijoje gyvuoja dar viena tautinių šokių grupė "Vėtra". Jau 19 metų repetuoja New Haven, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Ji šoko Bridgeport, New Haven bendruomenėms. Šokėjams vadovauja Nancy Pavasauskas. Rudenį matysime grupę su nauja programa kartu su vokiečių šokėjais.

Valstijos lietuviai dar gali pasigirti dviem radijo valandėlėm. "Tėvynės garsus" Hartforde veda Alfonsas Dzikas, Waterbury – Antanas Paliulis. Jose galima išgirsti įvairios informacijos apie būsimus renginius, pasveikinti gimines, draugus, paklausyti muzikos. Gegužės 18 d. "Tėvynės garsų" vedėjas kartu su savo bendradarbiais suruošė Algirdo Motuzos iš Lietuvos ir Danutės Mileikienės iš Staughton, Massacussetts, koncertą.

Aktyviai veikia tokios organizacijos, kaip Lietuvos vyčiai, skautai, ramovėnai. Jau graži tradicija, kad bet kokiame renginyje būna paruošta meninių kūrinių paroda. Dailininkų iš Zelandijos – Danguolės Jokubaitienės iš Tauragės ir Petro Saulio iš Telšių darbus pamatė Hartfordo, New Haveno, Waterburio lietuviai.

Netrūksta ir sporto entuziastų, daug naujai atvykusių mėgsta žaisti krepšinį, tinklinį, st. tenisą. Bendruomenėse vyksta įvairūs renginiai. Besilankydami įvairiuose renginiuose, pasijuntame tarsi vienos didelės šeimos nariai.

Hamilton, Ontario

TĖVYNĖS SĄJUNGOS Hamiltono grupė rengia visuotinį narių ir rėmėjų susirinkimą, kuris įvyks š.m. birželio 22, šeštadienį, 2 v.p.p. Hamiltono Aušros Vartų parapijos salėje. Bus platus valdybos pranešimas ir diskusijos dėl tolesnės veiklos. Visuomet laukiame svečių iš mūsų centro – Toronto ir taip pat kviečiame naujus narius.

TS Hamiltono grupės valdyba

MARIJOS IR ZIGMO KALVAIČIŲ 50 metų vedybinio gyvenimo sukakties proga Tėvynės sąjungai aukojo: $50 – A. J. Gedriai, M. L. Paškai; $20 L. J. Stungevičiai. **L.P.**

VAIKŲ DIENOS CENTRAMS aukojo: *a.a. Vito Narušio* atminimui: A. Z. Stanaitis – $30; po $20 – O. Melnykienė, P. Styra, J. Gedrimienė; $10 – A. Norkienė; *a.a. Gedimino Vindašiaus* atminimui Jz. Z. Riekai – $20. Nuoširdžiai užjaučiame mirusiųjų artimuosius ir dėkojame už aukas. **VDC komitetas**

HAMILTONO LIETUVIŲ GIEDRAIČIO medžiotojų, meškeriotojų klubo nariai savo sodyboje surengė visuotinį metinį susirinkimą. Atvyko tik 45 iš šimto narių. Šį pavasarį į klubą įstojo penki nauji nariai. Klubas verčiasi gerai be atlyginimo dirbančių klubo narių dėka. Klubas turi 30 arų nuosavybę ir šaudyklą su visokiais to sporto leidimais, yra registruotas kaip pelno nesiekianti organizacija. Buvo įsteigtas 1963 m. kelių vienminčių lietuvių, o 1965 m. įsigyta sodyba. 1998 m. buvo paminėta sėkminga 35 metų veikla, kitais metais klubas švęs 40 metų sukaktį. Pirm. J. Stankus dėkojo visiems, padedantiems sodybos tvarkymo darbuose. Į valdybą pakviestas Gailius Senkus. Kai kurie nariai klubo sodyba labai rūpinasi ir daug dirba, todėl sodyba-šaudykla, ir neturėdama nuolatinio prižiūrėtojo, yra gražiai sutvarkyta. Klubas rengia sodyboje gegužinę liepos 14 dieną. Savo dalyvavimu paremsite lietuviško klubo veiklą. Visus prašome atvykti. Hamiltono šauliai Joninių gegužinę sodyboje rengia birželio 23, sekmadienį. Visi prašomi atvykti ir atšvęsti lietuviškas Jonines. Bus K. K. Deksnių paruoštas maistas, išbandyti laimę bus galima A. Jusio suorganizuotoj loterijoj, šaudyme į ratukus ir kt. **J.K.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių klubo salėje St. Petersburge, FL, sekmadienio, balandžio 7, popietėje kalbėjo Lietuvos seimo narys ir Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas dr. K. Bobelis. Jo kalba daugiausia lietė politines negeroves ir dabartinį žmonių gyvenimą Lietuvoje, mažai pasikeitusį per 12 nepriklausomybės metų. Krašte yra daug bedarbių, pagal statistiką ekonominė būklė rodanti žymų pagerėjimą, bet statistikos duomenimis nevisada galima pasitikėti. Taipgi blankiai atrodantis ir Lietuvos įsijungimas į Europos sąjungą, nes yra daug neaiškumų, ar kraštas tuo įstojimu gali ką nors laimėti. Nedaug dėmesio skiriama žemdirbiams, daug produktų, kurių būtų galima pagaminti Lietuvoje, įsivežama iš užsienio. Daug neaiškumų teisėsaugos ir sveikatos srityse. Yra sunkumų ir su Lietuvos politiniu demokratiniu supratimu, o ideologinio supratimo iš viso nėra. Partijos, išskyrus buvusius komunistus, susiskaldžiusios. (*Lietuvių žinios*, 2002 m. 311 nr.)

Rusija

Bendrija "Lietuvių namai" Smolenske šventė Vasario 16-tąją ir Kovo 11-tąją. Minėjimas pradėtas vaizdajuostės "Nebaigta tyla" (Medininkų tragedija) rodymu. Po to vyko geriausio Lietuvos istorijos žinojimo ir dailiojo skaitymo konkursas tarp sekmadieninės mokyklos mokinių ir suaugusiųjų. Mokinių grupėje geriausiai pasirodė J. Rumbutis, Viktorija ir Regina Rimkutės, J. Augaitytė, K. Cianitė, E. Jakovlevas. Jie buvo pavaišinti saldumynais, o saugusieji apdovanoti – Lietuvos žemėlapiu ir knygomis. Ta proga ansamblio "Aušra" vyrai apdovanoti Tautinių mažumų ir išeivijos departamento dovana – tautinėmis juostelėmis. Bendrijos pirm. S. Zeringis savo žodyje priminė Vasario 16-tosios reikšmę ir paminėjo, kad šiais metais vasario 16 d. Vytauto Didžiojo universitetui Kaune sukanka 80 metų. Apie Vasario 16-tąją ir Kovo 11-tąją rašinius skaitė mokiniai R. Rimkutė ir J. Rumbutis. Meninėje dalyje jauniausia sekmadieninės mokyklos mokinė A. Glotova paskambino pianinu. Šeimos trio – tėvas Rimkus, dukrytės Regina ir Viktorija, gražiai pritariant tėvui, padainavo tris lietuviškas dainas. Likusią programos dalį atliko vaikų ansamblis "Saulutė" ir suaugusiųjų ansamblis "Aušra". Minėjimas baigtas vakariene su dainomis ir šokiais. (*Pasaulio lietuvis* 2002 m. 4 nr.)

Gudija

Pelesos lietuvių mokykloje po pamokų bibliotekoje įvyko dailiojo skaitymo varžybos. Moksleiviai gražia tarsena skaitė bei deklamavo J. Strielkūno, S. Nėries, Pr. Vaičaičio, Vytės Nemunėlio, J. Vaičiūnaitės kūrybą apie Lietuvą, taiką, vaikystės kraštą, istorines asmenybes. Varžybose dalyvavo penkiolika VI – XII klasių moksleivių. Jas surengė mokytojos D. Beliūnienė bei V. Vaitukonytė ir bibliotekos vedėja N. Andrašaitienė. Pastarosios ir muzikos mokytoja K. Voldemarienė, vokiečių kalbos mokytoja V. Radauskaitė sudarė vertinimo komisiją, kuriai vadovavo mokyklos tarybos pirm. D. Daugudis. I-mą vietą laimėjo XII klasės moksleivė A. Choliavskaitė, II-rą vietą – septintokė S. Žegzdrinytė, III-čią – IV-tą – šeštokės I. Tevelytė bei O. Raišytė, V-tą vietą – dešimtokė O. Adomonytė ir devintokė O. Romaškevičiūtė. Visi moksleiviai buvo apdovanoti padėkos raštais. (*Lietuvių godos* 2002 m. 3-4 nr.).

Lenkija

Punsko pagrindinės mokyklos moksleiviai Kovo 11-tąją iškilmingai minėjo kovo 11 d. mokyklos patalpose. Jie šoko, deklamavo eilėraščius, savo pasirodymais priminė tų dienų istorines akimirkas. Iškilmėse dalyvavo Suvalkų kuratorijos vizitatorė N. Jonuškienė. Didžiausią įspūdį moksleiviams padarė svečiai iš Lietuvos. Atvyko Garliavos vidurinės mokyklos pučiamųjų muzikos instrumentų orkestras. Jo vadovė atsivežė dovanų – savo parašytų knygų iš tremtinių likimo Sibire. Orkestrui vadovauja J. Dauguvietis ir J. Kapstas. Orkestras pirmauja tarp kitų Kauno apskrities mokyklų orkestrų. Jo pasirodymu minėjimo dalyviai buvo sužavėti ir vis prašė groti daugiau. Dar programą paįvairino solistė I. Birbilaitė, 2002 m. *Dainų dainelės* konkurso laimėtoja. Ji taipgi susilaukė daug plojimų. Vėliau svečiai, mokiniai ir mokytojai dalyvavo Kovo 11-tosios iškilmėse Kampuočiuose.

Minėjimas buvo pradėtas Lietuvos himnu. Įvadinį žodį tarė Lenkijos lietuvių mokytojų draugijos pirm. N. Sidarienė. Ji sveikino mokinius, mokytojus ir visus kaimų gyventojus, atvykusius į minėjimą, taipgi Punsko viršaitį V. Liškauską, valsčiaus tarybos pirm. J. Valinčių bei visus tarybos narius. Pradžioje minėjimo buvo priminti Kovo 11-tosios istoriniai įvykiai. Meninėje programoje pasirodė visos lietuviškos mokyklos. Skambėjo lietuviškos patriotinės dainos, poezija ir muzika. Mokiniai, pasirodė šauniai. Po programos kalbėjo Punsko viršaitis V. Liškauskas. Jis dėkojo Lenkijos lietuvių mokytojų draugijai už puikių iškilmių suorganizavimą, mokyklų mokiniams už gražų pasirodymą, mokytojams – už jų paruošimą, Garliavos mokyklos orkestrui už malonų atvykimą ir programos praturtinimą, vildamasis, kad svečiai iš Lietuvos atvyks ir kitais metais. (*Aušra* 2002 m. 5 nr.)

Australija

Sidnio lietuviai džiaugsmingai šventė Velykas. Mat juos aplankė Ruandos valstybėje, Afrikoje, gyvenantis misionierius kun. Hermanas Šulcas. Jis su vietos australų kunigu atnašavo Prisikėlimo Mišias. Šio telkinio lietuviai pasigenda savo pamaldose lietuviško žodžio. Per pamaldas giedojo "Dainos" choras, vadovaujamas su tėvais persikėlusios Australijon J. Mikutavičiūtės, vargonuojant J. Ankui. Kun. H. Šulcas savo pamoksle kalbėjo apie žiaurumą ir neteisybę pasaulyje. Ruandoje per revoliuciją buvo iššudytas milijonas tučių genties žmonių. Buvo žudomi žmonės, net šventovėse pasislėpę. Jo misijos sodyba buvo sunaikinta. Jis pats spėjęs pabėgti ant tanko į Nairobi, bet visas asmeninis turtas ir dokumentai žuvo. Grįžęs radęs tik pelenų krūvą. Nuvykęs į Vokietiją, apie šią tragediją kalbėjo televizijoje. Vokiečiai suaukojo 100,000 markių ir tai paskatinę jį grįžti į Ruandą ir tęsti darbą toliau. Po pamaldų vyko bendri pietūs Lietuvių klube. Svečias kunigas parodė skaidrių ir plačiau papasakojo apie savo misijinę veiklą tarp afrikiečių. Antrą Velykų dieną kun. H. Šulcas vadovavo dvasiniam susikaupimui. Parapijiečiai galėjo lietuvių kalba atlikti išpažintį. (*Tėviškės aidai* 2002 m. 9 nr.). **J.A.**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 545-8868

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Member Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com

Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS,** M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

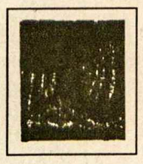

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

✗ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176

✗ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541

✗ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	5.10%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.25%		
180 dienų indėlius	1.25%		
1 m. term. indėlius	1.90%		
2 m. term. indėlius	3.10%		
3 m. term. indėlius	3.35%		
4 m. term. indėlius	4.10%		
5 m. term. indėlius	4.60%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.35%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.60%		
4 m. ind.	4.35%		
5 m. ind.	4.85%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ

TINKLALAPIS: www.talka.net

Baltiečių vakaro proga Otavoje apsilankymas pas Stan Keyes (M.P. Hamilton West). Iš k.: A. Stanevičius, V. Stanevičienė, R. Žilinskienė, Stan Keyes, A. Vaičiūnas, A. Forstmanis, P. Meiklejohn, O. Stanevičiūtė

Anuomet, kai plaukėm Kanadon

Šiuos atsiminimus atsiuntė ADAS PAULAUSKAS iš Kauno, kuriame dabar gyvena. Jis kurį laiką gyveno Kanadoje, kurion atplaukė laivu iš Vokietijos su 40 kitų tautiečių 1948 metais. Iš Kanados vėliau persikėlė į JAV-bes. Prieš ketvertą metų grįžo Lietuvon su žmona Aldona. Plaukdamas laivu Kanadon, suorganizavo vienkartinį leidinį "Devintoji banga". Čia spausdinami straipsneliai iš to istorinio leidinio. **RED.**

1948 metų birželis. Šiandien lygiai aštuoneri metai nuo tos siaubingos Baltramiejaus nakties, kai daug dešimčių tūkstančių estų, lietuvių ir latvių iš savo ramių pastogių buvo išstumti ir į Sibiro šalčiausias taigas be kaltės išvežti. Aštuonerius metus mūsų ir kaimyninių kraštų tėvynainiai kenčia ištrėmimo kančias be vilties pamatyti Tėvynę ir išlikusius griuvėsius. Nerasime esto, latvio ar lietuvio šeimos, kuri nepasigedo vieno, dviejų ar daugiau saviškių. Šiandien jų likimas, jų dalia mums nežinomi. Šiandien su skaudžiu šiaurės vėju mes tegalime justi tą klaikumą ir neviltį, kuria gyvena išlikusioji merdinčiųjų mūsų tremtinių dalis. Mes lenkiame galvas prieš kritusius nelygioje kovoje žaliųjų miškų brolius. Mes lenkiame galvas prieš mūsų tautos kankinius ir meldžiame Aukščiausiąjį nutraukti šį skaudų ir didelį išbandymą mūsų tautai. Mirusiems tebūnie amžina ramybė. Mes drįstame šiandien protestuoti prieš nematytą brutalumą ir civilizacijų ignoravimą. Mes protestuojame prieš XX amžiaus barbarizmą, toleruojamą ir nestabdomą. Mes, likusieji gyvi liudininkai, skelbiame panieką ir savo teisėtą pasipiktinimą prieš raudonųjų totalizmo žvėriškumą, kuris sunaikino ir naikina tautas, sutvertas gyventi ir kurti vertybes kartu su tautomis, gyvenančiomis laisvai ir laisvėje. Mes kiekviename savo naujo gyvenimo žingsnyje kelsime neteisybę aikštėn, ir kol gyvens nors vienas lietuvis, jis kalbės ir skelbs pasauliui XX amžiaus neteisybę ir pasityčiojimą iš elementariausių žmogaus ir tautos teisių.

Adolfas Ilminonis-Ilma,
buvęs fronto žurnalistas
Vilniuje

Ambasadoriai

JAV laivu į naująjį pasaulį keliaujame nemažas būrys lietuvių. Kas jie tokie? Ar tai nuotykių ieškotojai, valkatos, karo nusikaltėliai, kapitalizmo ir fašizmo tarnai? Juk taip skelbiama oficialiai už geležinės uždangos. O gal tai dykaduoniai, nenorėję įsijungti į Vokietijos ūkį ir skriaudžiantieji nelaimingus vokiečius? Tokie kaltinimai iškeliami abiejų 1939 metų paktų partnerių, kada buvo pasirašytas aiškus mūsų valstybės pardavimo aktas. Susipažinę su keliautojų būriu, jame rasime įvairaus išsilavinimo ir visų socialinių grupių lietuvių. Čia greta žmogelio, vos pasirašyti mokančio, darbams į Kanadą važiuoja žmogus su aukštuoju išsimokslinimu. Greta aštuoniolikmečio jaunuolio važiuoja Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyviai. Visi jie važiuoja savo noru ir su didele viltimi. Jie vyksta kaip paprasti darbininkai, dažnas palikęs Europoje savo šeimą nežinomam likimui. Nerasi tarp jų nei karo nusikaltėlių, nei nuotykių ieškotojų, nei rudojo ar raudonojo fašizmo tarnų. Vienintelė jų kaltė prieš dabartinį civilizuotą pasaulį ta, kad vis jie yra laisvos nepriklausomos Lietuvos sūnūs ir dukros, trokštantys savo kraštui ir tautai tokios pat laisvės, kokia naudojasi laisvojo Amerikos žemyno gyventojai. Jie, būdami aukso kasėjais, tarnaitėmis, statybų paprastais darbininkais ar miškakirčiais, visur ir visuomet bus savo tautos įgalioti skelbtis nepriklausomos Lietuvos ambasadoriais, iki laisvės varpai laisvai suskambės laisvoje nepriklausomoje Lietuvoje.

Kostas Kalendra,
buvęs Vilniaus apskrities
viršininkas

Žuvėdros nuneš šį laišką...

"Man širdį suspaudė gailus liūdesys ne dėl to, kad laivas pagaliau manę nuneš į laimės šalį. Ne dėl to man skruostu nuriedėjo sūri ašara. Gal tai jūros vandens lašas, kuriuo praskrisdama žuvėdra aptėškė mano veidą, ilgesingai žvelgiantį viršum Vokietijos griuvėsių į tolimąją šiaurę. Man liūdna greičiausiai dėl to, kad pilkų barakų sutemose pasiliko mano pamiltas senasis Kazimieras, ligotas ir geras senukas, daug pasakojęs apie praeitį, Vokietijon atbėgęs vargo vargti, savo gyvybę apsaugoti. Man taip pat liūdna ir sielvartas širdį spaudžia, kad griuvėsių šalyje pasiliko mano geroji kaimynė, geraširdė lietuvė su penkiais mažais vaikučiais. Negaliu taip pat pamiršti ir vienarankio invalido, kuriam sprogusi bomba atėmė galimybę pačiam sau duoną užsidirbti! Todėl aš liūdnai žvelgiu į atitolstantį Vokietijos krantą, žvelgiu į jos paniurusias pakrantes, miestus ir bręstančius rugių laukus. Čia dar pasiliko mano vargo ir kančių prisiminimai, mano nukankintų brolių ir sesių pelenai, mano kankintos tėvynės prisiminimai. Ilgai rymau ties geležine laivo atrama ir žvelgiu į seniai jau pradingusį kontinentą. Aplink mane vanduo, vakarų vėjas ir būriai baltasparnių žuvėdrų. Mano kaimynų veiduose dar nenublankęs liūdesys, susirūpinimas ir pasilikusių artimųjų šešėliai. Aš tikiu, kad šitą mano laišką parneš jums, mieli mano tėvynainiai, į jūsų pilkų barakų pastogę grakšti balta žuvėdra. Juk ji – laisvų padangių ir mėlynųjų vandenynų laisvas paukštis. Ji supras mano, ieškančio naujų kelių gyvenimo, įsipareigojimą ir ilgesį. Ji supras ir jūsų varganą ateities kelią.

Tegul šėlstančio Atlanto bangomis ateina mano žodžiai. Tegul juos jums nuneš piktas vakarinis vėjas, kuris šiandien įkandin seka mano laivą, liūliuojantį ant Atlanto bangos keterų. Ir bus man šilta krūtinėj, kai išgirsiu jūsų atsakymą, kurį įsidėsiu į slapčiausią širdies kertelę. Iki pasimatymo.

A. Ilminonis-Ilma

"Kas išsižada principinės laisvės, kad laimėtų laikiną saugumą, tas nevertas nei laisvės, nei saugumo" (F. D. Rozewell).

Sesut, ir tu, miela lietuviška sesute, apleidai savo gimtą lizdą, išskridai į Vakarus, kai tavo rūtų darželis buvo draskomas rytų azijatų. Ir tu drauge su savo broliu tremtiniu, ilgesingai žvelgdama šiaurės pusėn, siunti šiandien "iki pasimatymo", nes jauti ir žinai, kad netrukus su džiugiu veidu ir skaidria šypsena grįši į savo mylimą ir nukankintą tėvynę Lietuvą. Tik dėl to tu šiandien plauki į naująjį pasaulį laikinai sukurti prasmingesnį gyvenimą ir sustiprinti jėgas galutiniam žygiui už savo krašto laisvę ir artimųjų skaisčią ateitį. Miela sesut, nepamesk galvos svetimoje aplinkoje, nesiduok materialiniams galvojimams, nesgi tu atvykai ne naujų rūbų, ne naujų blizgučių ieškoti, ne džiazo muzikos klausyti. Tavo širdyje yra jaunas lietuvaitės jausmas, pripildytas gražios lietuviškos praeities, kur tu gimei ir augai. Todėl aš tikiu, sesut, ir nesakau tau ką privalai daryt, kai atsiskirsi nuo savo šios kelionės bendrakeleivių ir kai įsimaišysi į naują, galbūt visko pertekusią, džiaugsmu spinduliuojančią minią. Tu pasiliksi ištikima Lietuvos laikų dukra, lietuvaitė.

A. Bandytė,
skautė

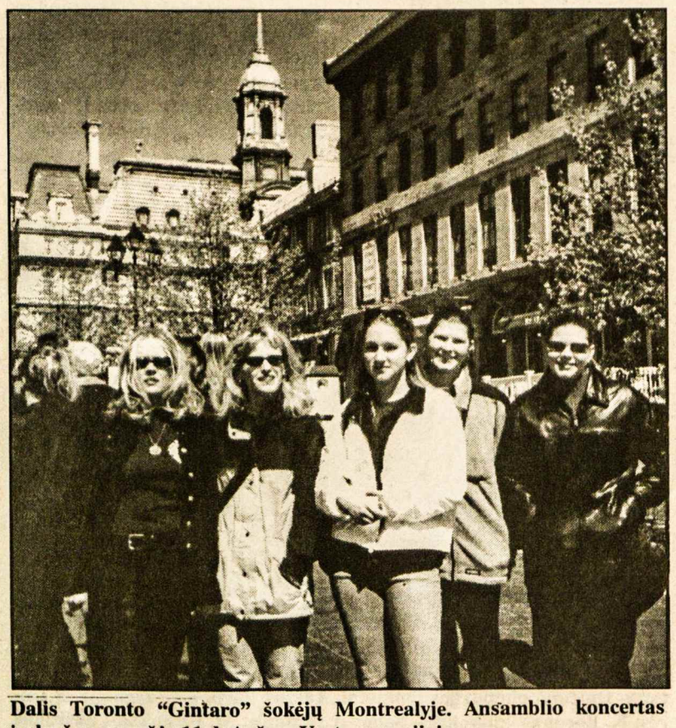

Dalis Toronto "Gintaro" šokėjų Montrealyje. Ansamblio koncertas įvyko š.m. gegužės 11 d. Aušros Vartų parapijoje

OVER A CENTURY OF SERVICE
18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI.
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Jubiliejinis baltiečių vakaras

IRENA MEIKLEJOHN

Gegužės 22 d. įvyko dvidešimt penktasis Baltiečių vakaras Parlamento rūmuose Otavoje. Ta proga suvažiavo apie 50 lietuvių iš Montrealio, Toronto, Hamiltono, Delhi ir Otavos bei latvių ir estų taip pat iš įvairių vietovių.

Išvakarėse vyko Kanados baltiečių federacijos posėdis, kuriame buvo aptarti būsimi pasimatymai sekančią dieną įvairiose ministerijose bei paskutinieji planai, susiję su Baltiečių vakaru parlamente.

Apsilankymai ministerijose

10 v.r. įvyko pasimatymas su Imigracijos bei pilietybės ministerijos direktoriumi Europai ir ministerio padėjėja. Jame iš lietuvių dalyvavo Baltiečių federacijos pirm. Algirdas Vaičiūnas, KLB valdybos pirm. Rūta Žilinskienė ir KLB valdybos vicepirm. specialiems reikalams Petras Meiklejohn. Buvo kalbėta apie lankytojų vizų išdavimą baltiečiams, norintiems pasisvečiuoti Kanadoje.

3 v.p.p. delegacija nuvyko pas parlamento narį Stan Keyes, išrinktą nuo Hamiltono West, liberalų frakcijos pirmininką. Susitikimą suorganizavo KLB valdybos vicepirm. Vida Stanevičienė. Jame iš lietuvių dalyvavo Algirdas Vaičiūnas, Rūta Žilinskienė, Petras Meiklejohn, Vida Stanevičienė, Ona Stanevičiūtė, A. Stanevičius ir latvių atstovė. Buvo aptarta Kanados parama dėl Baltijos valstybių priėmimo į NATO.

4.45 v.p.p. baltiečių delegacija nuvyko pas parlamento narį Gar Knutson, valstybės sekretorių Užsienio reikalų ministerijoje, kuris rūpinasi Vidurio Rytų Europos bei Vidurinės Azijos šalimis. Lietuviams atstovavo Algirdas Vaičiūnas, Rūta Žilinskienė ir Petras Meiklejohn. Buvo kalbama apie Estijos, Latvijos bei Lietuvos priėmimą į NATO, CIDA programą, prekybos ir investicijų skatinimą bei kitus reikalus.

Parlamento rūmuose

Apie 6 v.v. svečiai pradėjo rinktis į parlamento "Confederation Room", kur vyko Baltiečių vakaras. Prieš einant į salę, senatoriai bei parlamento nariai buvo paženklinti specialiais baltiečių ženkliukais su kaspinėliais. Tai palengvino svečių atpažinimą. Trys jaunos mergaitės, pasipuošusios estų, latvių ir lietuvių tautiniais drabužiais, vedė svečius pasirašyti svečių knygoje ir specialiai šiam vakarui paruoštą parodą, atspindinčią 25 praeityje įvykusius Baltiečių vakarus. Šalia šios parodos buvo pastatytas stalas su visų trijų ambasadų pateikta informacija, pasakojančia apie dabartinę Estiją, Latviją ir Lietuvą. Be to, kitame salės gale buvo demonstruojama iš Rygos Genocido muziejaus atvežta paroda, apimanti 1940-1990 metus.

Vakaro programa

Programą sklandžia anglų bei prancūzų kalba vedė Andrė Gutauskaitė. Vakarą oficialiai pradėjo parlamento narė latvė Sarmite Bulte, Parkdale apylinkės atstovė, kuri buvo šio renginio kopirmininkė. Ji sveikino visus atvykusius, džiaugdamasi, kad tai sukaktuvinis 25-asis vakaras, ir pristatė vakaro pagrindinį kalbėtoją – Gar Knutson.

Savo kalboje Gar Knutson paminėjo įvairius praeityje įvykusius projektus, suartinusius Kanadą su Baltijos respublikomis, tarp jų – CIDA projektus – kredito unijų skatinimą, – anglų kalbos mokymą Estijos rusams, Baltijos valstybių kariuomenės atstovų mokymą anglų kalbos Kanadoje; žemės ūkio projektą ir t.t. Taip pat buvo paminėtas prezidento Valdo Adamkaus ir Vytauto Landsbergio bei kitų Baltijos valstybių vyriausybių atstovų apsilankymas Kanadoje bei Kanados ministerių (Art Eggleton) lankymasis Baltijos kraštuose. Jis pasidžiaugė gražiu kultūriniu bendradarbiavimu, lietuvių suorganizuota gintaro paroda, baltiečių filmų festivaliu, muzikos, dailės, akademinėje srityje bei sporte įvykusius mainus.

Šie metai, pasak p. Knutson, yra svarbūs Baltijos kraštams – pakvietimas į NATO bei Europos sąjungą.

Gar Knutson paminėjo, jog kovo mėn. verslo bendraraštyje buvo iškeltos Baltijos kraštų verslo galimybės. Ateityje jis norėtų matyti didesnį dėmesį verslo, investavimo ir turizmo srityse, ir tai turėtų vykti abipusiškai. Gegužės 23 d. vyksiančioje konferencijoje, į kurią buvo kviesti baltiečių atstovai, turėjo būti aptariami kaip tik šie klausimai. Algirdas Vaičiūnas padėkojo kalbėtojui ir įteikė Arvid Viirlaid knygą *Graves without Crosses.*

Jessie Flis, buvęs Parkdale rajono parlamento narys bei ilgametis Baltiečių vakarų komiteto parlamentarų atstovas, apžvelgė 25-is Baltiečių vakarus. Pirmasis vakaras, įvykęs daugiausia estų iniciatyva, vyko 1973 m., kai buvo sutikta A. Viirlaid knyga *Graves without Crosses.* Jessie Flis priminė įvairius kalbėtojus, svečius (tarp jų ir Simą Kudirką), apsilankiusius Baltiečių vakaruose, taip pat kalbėjo apie įvairius įvykius, kurie buvo susiję su baltiečiams rūpimais klausimais.

Sveikinimus Latvijos, Estijos ir Lietuvos valstybių vardu perdavė P. K. Elferts, Latvijos Užsienio reikalų ministeris. Jis pabrėžė Kanados politiką, nepripažinusią sovietų okupacijos Baltijos valstybėse, gyrė Kanados indėlį per CIDA demokratijos atkūrime bei kariuomenių bendradarbiavime. Kanados pagalba padės Baltijos kraštams augti NATO ir Europos sąjungos ribose.

Senatorė R. Andreychuk, šio renginio kopirmininkė, pabaigos žodyje priminė, kiek daug jau pasiekta nuo nepriklausomybės atgavimo, skatino drąsiai žiūrėti į ateitį, pabrėždama, kad Estija, Latvija ir Lietuva bus priimtos į NATO, tik klausimas lieka – kada. Dėkojo už galimybę dalyvauti šiuose renginiuose, kurie įgalina susipažinti su baltiečiais ir jų siekiais.

Baigiant

Kanados baltiečių federacijos pirm. Algirdas Vaičiūnas baltiečių vardu padėkojo visiems už apsilankymą bei tiems, kurie prisidėjo rengiant šį vakarą.

Baltiečių vakarą filmavo Vaado Sarapuu, kuris šių metų filmą prijungs prie ankstesniųjų, sudarydamas istorinį filmą apie baltiečius bei įvairius svečius Baltiečių vakaruose Kanados parlamento rūmuose.

Šių metų vakaras vyko priėmimo forma – nebuvo vaišinama pietumis, kaip būdavo daroma praeityje. Jame apsilankė arti 200 žmonių, tarp jų penki ambasadoriai (Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Danijos, Slovakijos), kitų ambasadų atstovai, apie 30 parlamentarų ir senatorių bei įvairių valdžios komisijų atstovų.

Baltiečių federacijos vardu Otavoje buvo sudarytas komitetas Baltiečių vakarui rengti iš KLB Otavos apylinkės pirmininkės Rūtos Kličienės, Latvių federacijos valdybos nario Martin Sausins ir estų atstovo Margus Aruja. Jiems ir atiteko didžiausia darbo dalis šio renginio paruošime.

Andrėja Gutauskaitė, vadovavusi Baltiečių vakaro programos eigai

Baltiečių vakare Kanados parlamento rūmuose su Lietuvos ambasados pareigūnėmis. Iš k. pirmoji sekretorė Sigrida Mulevičienė, ambasadoriaus žmona Astra Šidlauskienė, KLB vicepirmininkas kun. Edis Putrimas, administratorė Ramunė Zitikienė Nuotr. Petro Meiklejohn

Kanados estų bendruomenės pirmininkas Laas Leivat, KLB pirmininkė Rūta Žilinskienė, buvęs ilgametis baltiečių bičiulis parlamentaras Jesse Flis, Kanados baltiečių federacijos pirmininkas Algirdas Vaičiūnas Nuotr. Petro Meiklejohn

Nepaprastai paprastas žmogus

Vėtyta ir mėtyta Lietuvos mokytoja – jos gyvenimo odisėja

A. KAKANAUSKAS

Yra Telšiuose tokia Julija Žardeckienė, gimusi 1924 m. Anglų kalbos mokytoja. Dėstė anglų kalbą Telšių "Ateities" vidurinėje mokykloje. Ji sako:

– Aš esu paprasta anglų kalbos mokytoja. Paprasta...

Dar mūsų amžiaus viduryje mokytojas nebuvo varganas nušiuręs žmogelis, kokiu jis tapo dabar. Tai buvo šviesos, kultūros, gėrio žmogus, kuris visa tai stengėsi perteikti kitiems. Skurdas? Taip, mokytojai dabartinėje Lietuvoje skursta. Tačiau Antrojo pasaulinio karo metais jie skurdo dar labiau. Neturėdavo ko valgyti tikrąja šia žodžio prasme. Vis dėlto mokytojas, nors vakarienei suvalgydavo gal tik porą virtų bulvių, pabarstytų druska, į pamokas ateidavo tvarkingai apsirengęs, elegantiškas, būdavo mandagus ir pasitempęs, akyse degdavo tvirta valia, o siela spinduliuodavo vidinę šilumą. Jis buvo mokytojas ir jam palūžti buvo nevalia. Ištižimas, apsileidimas – baisiau už karą.

Ponia Julija kartais neiškentusi apibardavo savo koleges, kai jos ateidavusius į mokyklą apsnūdusios, nelaimingos. Juk ne pinigai nulemia žmogaus vidinę kultūrą ir grožį. Ponia Julija pokario metais siūdavosi sau sukneles pati ir nė į galvą neateidavo skųstis.

– Pasaulyje aš visada matau riestainį, o ne jo skylę, – pašaipiai sako ji.

Riestainis – tai žmogus ir gyvenimas, kurį jis gali gyventi. Taip sako anglai. Kiti mato tik skylę ir dėlto visą gyvenimą neturi laiko paragauti riestainio, t.y. pasimėgauti gyvenimu. Nes jo nemato.

Julijos tėvas -- Lietuvos savanoris, sodininkas, savamokslis muzikantas, krosnius ir šiaip smagus vyras, niekada "nenukabindavo" nosies. Tėvas – prūsų kilmės. Tą liudija ir jo pavardė – Šulcas. Kuriant Lietuvai nepriklausomybę, savanoriu išėjo tarnauti į gimstančios respublikos armiją. Tarnavo trejus metus. Už tarnybą gavo žemės sklypą, tačiau ūkininkauti nepanoro. Žemę pardavė. Pats su žmona Julija gyveno Telšiuose Kalno gatvėje. Žemaitijos sostinė tada dar tebuvo valsčiaus centras. Jame gyvenant Šulcų šeimoje 1924 metų lapkričio 2 dieną siaučiant stipriam vėjui, per Vėlines, gimė pirmagimė Julija.

Tėvai Telšiuose vertėsi gana savotišku "bizniu" – nuomodavo sodus. Didelį sodą netoliese dabartinio teismo pastato turėjo turtuoliai Geltneriai, o Kalno gatvėje puikavosi tuometinio Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerio Stepono Rusteikos sodas. Tuos sodus paprastai ir nuomodavo Šulcų šeima. Sodus prižiūrėdavo, tvarkydavo ir atiduodavo savininkams sutartą derliaus dalį. Likutį pasiimdavo sau ir parduodavo. Tėvas, be to, dar mokėjo mūryti ir remontuoti krosnis, remontuodavo butus. Pats savarankiškai išmokęs groti smuikeliu, grojo vietos savanorių orkestre. Baigęs tarnybą kartais grodavo šokiams Telšių parapijos salėje – tai dabartinė Žemaitės dramos teatro salė. Šeima nebuvo turtinga, bet pagrindiniams poreikiams – maistui, aprangai ir vaikų mokslui lėšų pakako. Be Julijos, dar augo sesuo Danutė ir brolis Stasys.

Pasak ponios Julijos, ji visą laiką svajojo būti anglų kalbos mokytoja. Mat, su šia kalba teko susipažinti dar pačioje mokslų pradžioje. JAV gyveno motinos sesuo ir brolis, kuriems kartais reikėdavo parašyti laišką. Mamos sesuo Kazimiera, brolio Antano pakviesta, emigravo į JAV dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Teta Kazimiera buvo beraštė. Jos dukra Viola, paaugusi išmoko rašyti, bet ji lankė anglišką mokyklą. Tad nors giminės lietuvių kalbos ir nebuvo visiškai pamiršę, tačiau rašydavo tik anglų kalba.

Gimnazijoje anglų kalbą dėstė kapeliono Krušos sesuo, kurią mokiniai vadino "mis Kruša", mat ji kartu su broliu irgi gyveno emigracijoje JAV ir grįžo tik po Pirmojo pasaulinio karo jau į nepriklausomą Lietuvą. Jaunoji Julija dažnai lankydavosi pas "mis Kruša", kuri padėdavo parašyti laiškus. Per aštuonerius metus tokio bendravimo pavyko išmokti ne tik neblogai angliškai rašyti, bet ir kalbėti.

J. Šulcaitė sėkmingai baigė Žemaitės gimnaziją ir norėjo mokytis toliau – studijuoti universitete anglų kalbą. Tačiau tai buvo sudėtingas dalykas. Vyko Antrasis pasaulinis karas. Julija Šulcaitė užbaigė mokslus gimnazijoje 1942 metais.

Stojant į universitetą, paaiškėjo, kad tokios specialybės nėra. Ją uždraudė vokiečių valdžia. Mat, amerikiečiai ir anglai Antrojo pasaulinio karo metu buvo Vokietijos priešai. Tad Julija įstojo į pedagogikos fa-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

Nauja knyga apie senėjimą

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

Niujorko mokslų akademija šiais metais išleido knygą *Pakeliant sveiko gyvenimo trukmę – įprastiniai būdai ir pristabdymas vidinio senėjimo vyksmo* (Increasing healthy life span – conventional measures and slowing the innate aging process).

Knygos redaktorius – Denham Harman, M.D., Ph.D., Nebraskos universiteto medicinos profesorius. Jis daug metų, kaip chemijos daktaras, dirbo įvairiuose tyrimų institutuose, vėliau baigė medicinos studijas ir susidomėjo senėjimo vyksmu. 1956 metais jis paskelbė, jog laisvieji radikalai sukelia senėjimo vyksmą. Laisvieji radikalai yra chemikalai su vienu laisvu elektronu, kuris palengvina jungtis su kitais chemikalais be jokios tvarkos. Vartodamas naujus prietaisus, jis nustatė laisvų radikalų gausėjimą senesniuose audiniuose.

Ši teorija šiandien yra jau priimta ir taikoma praktikoje. Minimoji knyga yra straipsnių rinkinys iš Biomediciniškos gerontologijos tarptautinės draugijos devinto kongreso, įvykusio 2001 m. birželio mėn. 27-30 d.d. Vancouver mieste Kanadoje. Nuo ketvirto kongreso Niujorko mokslų akademija išleidžia kongreso darbus atskiromis knygomis.

Nors šiandien neturime priemonių prailginti žmonių gyvenimui, tačiau galime apsaugoti žmones nuo senėjimo ligų – Alzheimer ir Parkinson ligų, vėžio, išprotėjimo. Apsaugojimo priemonės yra antioksidantai (priešdeguoninkai), kurie naikina laisvuosius radikalus ląstelėse.

Kurie tad antioksidantai yra lengvai prieinami ir gaunami nebrangia kaina? Tai beta-karotinas, vitaminai C ir E, selenas. Kokie kiekiai turi būti imami kasdien? Beta-karotino 10,000 iki 40,000 tarptautinių vienetų, vitamino C – 10 iki 20 gramų, E – 1,000 tarptautinių vienetų, seleno – 200 mikrogramų.

Gegužės mėnesį Orlando mieste Floridoje įvyko JAV klinikinės onkologijos draugijos suvažiavimas, kur svarbi vieta buvo skirta vėžiui išvengti per įvairius antioksidantus. Taipogi beta-karotinas yra tapęs vienu iš svarbiausių vaistų vėžio gydyme.

Dr. Denham Harman garsas plinta per visą pasaulį. Internete pilna medžiagos apie jį ir jo gydymo būdus. Yra medžiagos lietuvių kalba. Ten sakoma, jog JAV sveiko maisto parduotuvėse galima lengvai gauti antioksidantus, ir kad Lietuvoje jie jau yra vaistinėse ir jų vartojimas plinta.

Nepaprastai paprastas žmogus

(Atkelta iš 5-to psl.)

kultetą. Neilgam. Studijavo metus, po to okupacinė valdžia nusprendė universitetą uždaryti. Iš tų studijų liko gražūs prisiminimai. Julija Šulcaitė turėjo galimybę pasiklausyti profesorių Levo Karsavino, Vosyliaus Sezemano, Viliaus Pėteraičio paskaitų. Tai buvo tikri žmonės iš didžiosios raidės ir ponia Julija didžiuojasi nors trumpai juos pažinusi.

Uždarius universitetą, Julija grįžo į Telšius ir gavo darbo raštinėje pas valsčiaus viršaitį Stripeiką. Nes buvo "mokyta". Tvarkė raštinės dokumentus iki karo pabaigos, o 1945 metų rugsėjo mėnesį įstojo į Vilniaus pedagoginį institutą. Šį kartą jau studijavo anglų kalbą. Studijos sekėsi puikiai.

Baigusi institutą Julijai buvo pasiūlyta pasilikti anglų kalbos katedroje. Dirbo asistente. Dar besimokydama ištekėjo už geležinkelio inžinieriaus Stasio Kubiliaus. Galbūt ponia Julija būtų "dariusi karjerą" Vilniuje, deja, ir vėl sutrukdė politiniai dalykai. Stasys buvo bajorų kilmės, jo tėvai – dvarininkai. Taigi – "liaudies priešas". Susituokę gyveno metus. Po to vyrą suėmė. Mirė Stasys Kubilius Sverdlovsko srities kalėjime 1948 m. Pasak ponios Julijos, buvo numarintas badu.

Julija vėl sugrįžo į Žemaitiją. Į gimtuosius Telšius. Dėstė anglų kalbą Žemaitės vidurinėje mokykloje, vėliau kai ši disciplina šioje mokykloje kelerius metus buvo panaikinta, perėjo į Telšių trečiąją vidurinę mokyklą. Ištekėjo antrąjį kartą – už tuometinės Kurčiųjų mokyklos direktoriaus Ervino Žardecko. Gyveno ilgai ir ramiai. Užaugo sūnūs Arūnas ir Raimondas. Jie irgi jau augina savo vaikus. Dirbdama mokytoja buvo aktyvi – žaisdavo krepšinį, stalo tenisą, tinklinį, dalyvaudavo kultūriniuose renginiuose. Išėjo į pensiją, tačiau nuolat prašoma dirbdavo tai vienoje, tai kitoje mokykloje, kur trūkdavo anglų kalbos mokytojo.

JULIJA ŽARDECKIENĖ, Britanijos Londone

Prasidėjus politiniam atšilimui, ponia Julija išvyko pas gimines į JAV. Pirmąjį kartą Čikagoj gyveno pusę metų. Gyvenimas, pasak J. Žardeckienės, įgavo tarsi "antrąjį kvėpavimą". Atsivėrė naujas, dar nepažintas, gyvas ir įdomus pasaulis. Buvo smagu keliauti, jį apžiūrinėti, bendrauti su žmonėmis. Viešnagės metu aplankė daug JAV miestų. Vasarą, praleidusi Telšiuose, vėl išvyko į JAV. Kai 1990 m. buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė, šią žinią ji išgirdo būdama Bostono lietuvių klube.

Nors keliauti, "pasižmonėti" ir įdomu, pasak J. Žardeckienės, jos namai yra čia – Žemaitijos sostinėje. Be to, ir jos žinios vis dar reikalingos telšiškiams. Direktoriui Rimantui Adomaičiui paprašius ji ketverius metus dėstė anglų kalbą Telšių "Ateities" vidurinėje mokykloje. Po užsienio šalis kartu su giminėmis keliauja tik vasaros atostogų metu. Jau keli metai ją lydi giminaitė iš JAV – dukterėčia Virginija. Kartu su ja keliavo po Vokietiją, Angliją. Beje, ponia Julija be anglų, kalba ir vokiškai. Tad gyvenimas nėra nuobodus. Ponia Julija tikisi, kad ir trumpas jis nebus – tiek tėvas, tiek senelis sulaukė per 90 metų.

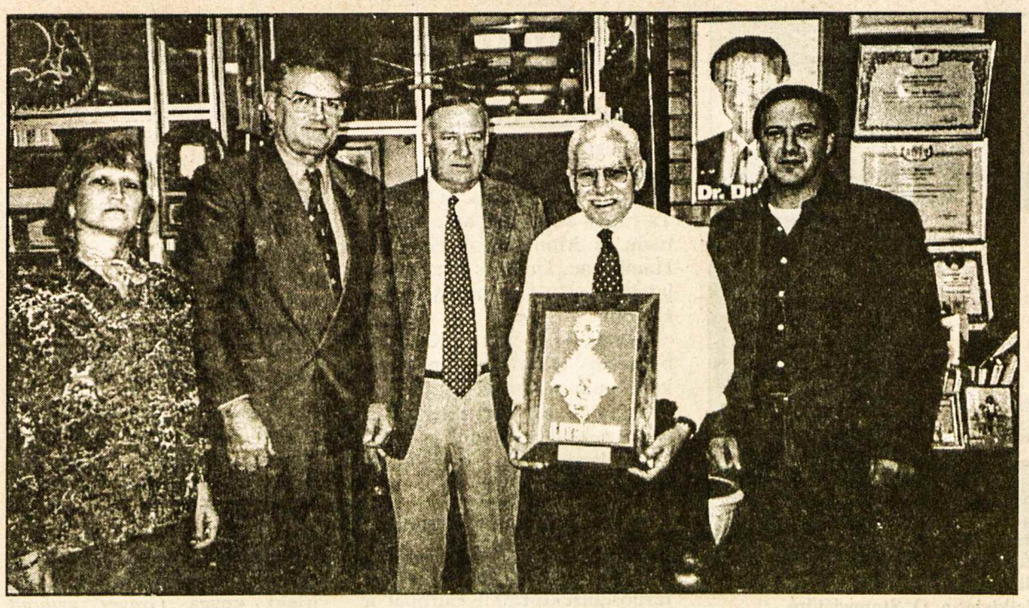

Susivienijimo lietuvių Argentinoje valdybos nariai įteikia ornamentinį lietuvišką kryžių Lanus miesto burmistrui už jo nuopelnus imigrantams. Iš k.: sekr. A. Mikučionytė, pirm. inž. J. Brazaitis, vicepirm. A. Stalioraitis, burmistras M. Quindini, narys O. Graziano

"Išgelbėję pasaulį..."

GENIUS PROCUTA

Leidinys apie žydų gelbėjimą Lietuvoje 1941-1944 metais

Praėjusiais metais Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras Vilniuje išleido išsamiausią ir galbūt geriausią knygą apie žydų gelbėjimą Lietuvoje (1941-1944) *Išgelbėję pasaulį...*

Įžvalgų įvadą *Istorinės tiesos paieškos* šiai knygai parašė Dalia Kuodytė ir Rimantas Stankevičius. Nors knyga išleista Lietuvoje, bet gausi medžiaga buvo surinkta dr. Domo Jasaičio ir kitų talkininkų. Knyga turėjo pasirodyti 1977 metais. Deja, dr. D. Jasaičio mirtis nutraukė tą seniai brandintą projektą, planuotą nuo pat ankstyvų pokario metų Vokietijoje, kai VLIKas buvo pradėjęs rinkti medžiagą apie žydų gelbėjimą ir jų gelbėtojus Lietuvoje.

Iš gerai paruošto įvado matyti, kad "rinkinyje (šioje knygoje, G.P.) skelbiami iš dr. D. Jasaičio asmeninio archyvo atrinkti dokumentai – laiškai, kuriuose pasakojama apie žydų gelbėjimą ir gelbėtojus nacių okupuotoje Lietuvoje. (...) Kita vertus, rinkinyje neatsitiktinai atsirado kai kurių išeivijos autorių – paties D. Jasaičio, J. Šalnos (L. Šmulkščio), kun. M. Krupavičiaus ir kt. straipsniai iš lietuvių išeivijos spaudos. Pirmiausia jie vertingi todėl, kad šalia daugybės faktų juose randame išsamią reiškinio analizę pateikiant kontekstą, be kurio būtų sunku suprasti ir išsiaiškinti visus dominančius aspektus. Be to, šios publikacijos praktiškai nėra žinomos platesniam skaitytojų būriui, nors yra vertos dėmesio. (...) Svarbiausia rinkinio dalimi laikytini gelbėtojų ir liudytojų laiškai".

Šis stambus, detaliai aprašantis, su datomis, pavardėmis ir vietovių pavadinimais, kur ir kaip gelbėjimas vyko, 371 puslapių leidinys, įskaitant ir pačių išgelbėtų žydų liudijimus, dar kartą akivaizdžiai paneigia holokausto literatūroje dažnus teiginius, kad lietuvių žydų gelbėtojų buvo labai mažai, kad lietuviai žydų neužjautė, kad jais nesirūpino, nesistengė jiems padėti, kad buvo daug nacių talkininkų ir kad dauguma lietuvių buvo tik šalti žydų žudymui ir jų kančios stebėtojai. Priešingai, ši knyga parodo šimtus pavienių ir plačiau organizuotų žydų gelbėjimo ir pagalbos atvejų įvairovę ir kiek rizikavo tie tūkstančiai gelbėtojų.

Pačiame knygos dokumentuotų liudijimų tekste (95 psl.) skaitome: "Čia... suminėjau vos keletą pavyzdžių. Br. Gotauto talkininkų buvo šimtai eilinių lietuvių, kurių nei didelių darbų, nei pasiaukojimo niekas per daug nevertino ir laiku neužrašė. Jų ir pavardės mažai kam žinomos ir dings užmarštyje".

Iš tikrųjų lietuviai buvo pritrenkti jiems daromų kaltinimų ir tylos žydų gelbėjimo klausimu. "Negalvojome, kad reikės inventoriuoti gėrį", – paskutiniuose šio rinkinio puslapiuose skaitome tokią apmaudo kupiną mintį.

Gaila, kad šios knygos sudarytojai (parengėjai) ir leidėjai, neparūpino bent 3-5 puslapių santraukos anglų kalba, nepasimokė iš Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos išleistos knygos "A. Gurevičiaus sąrašai" ar net Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus panašaus pobūdžio leidinių, nedavė nė angliško knygos pavadinimo. Tie du dalykai būtų pakėlę knygos vertę ir būtų padarę ją prieinama šio labai svarbaus, bet dar užleisto – mažai žinomo klausimo lietuviškai nemokantiems holokausto tyrinėtojams ir skaitytojams.

Šį veikalą su valstybės ar Atviros Lietuvos fondo parama reikėtų išversti į anglų kalbą, o kuri nors žinoma leidykla Lietuvoje išleistų ir pristatytų į sekančių metų tarptautinę knygų mugę Frankfurte. Ją reikia išvesti į pasaulinį forumą, pralaužti tą tylos sąmokslą, esą lietuviai tylėjo ir nieko nedarė, kai buvo žudomi ir persekiojami žydai. Lietuvos Užsienio reikalų ministerija turėtų nupirkti ar užpirkti dalį tos knygos tiražo, kad jinai būtų prieinama visose Lietuvos atstovybėse pasaulyje ir būtų išsiuntinėta Vakarų pasaulio įvairiausiems holokausto tyrimo centrams, muziejams, mokymo institucijoms, svarbiausioms pasaulio žydų organizacijoms.

IŠGELBĖJĘ PASAULĮ. Žydų gelbėjimas Lietuvoje 1941-1944. Knygos sudarytojai ir įvado autoriai – Dalia Kuodytė ir Rimantas Stankevičius. Leidėjas – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Didžioji g. 17/1, LT-2001 Vilnius). Vilnius, 2001 m., 371 psl.)

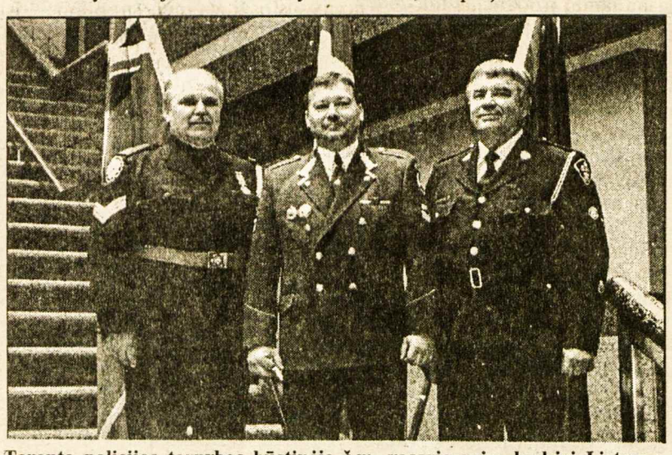

Toronto policijos tarnybos būstinėje š.m. vasario mėn. lankėsi Lietuvos policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius (viduryje). Dešinėje – Ontario policijos (OPP) serž. Algis Malinauskas, kairėje – Toronto policijos tarnybos serž. Juozas Gataveckas. Abudu yra policijos bendradarbiavimo programos iniciatorių grupėje, kuriai vadovauja kanadietis Ted Price

Policija kviečia visuomenę talkon

Toronto policijos tarnyba ir Ontario provincijos policija, su Kanados tarptautinės plėtros agentūros (CIDA) parama, vykdo 1999 m. pradėtą bendradarbiavimo programą su Lietuvos policija. Programos tikslas – policijos veiklos principus nukreipti į visuomenę, su ja bendradarbiauti, sukelti jos pasitikėjimą teisėsaugos pareigūnais.

Kanados policijos tarnybų aukšti pareigūnai pernai vyko į Vilnių, Panevėžį, Šiaulius, Klaipėdą ir Kauną pranešimais ir kitokiais mokymais supažindinti Lietuvos policininkus su Kanados teisėsaugos "Community-based Policing" principais. Šių metų vasario mėnesį buvo įvykdyta antroji programos dalis, 14 Lietuvos policininkų atvykus į Kanadą įgyti patirties stebint Toronto policininkų darbą, aplankant įvairius skyrius ir teisėsaugos institucijas. Įvyko ir susitikimai su lietuvių bendruomene Toronto Lietuvių Namuose ir Prisikėlimo parapijoje. Jau pasiekta vilties teikiančių rezultatų diegiant naujas policijų programas Lietuvoje. Per tokį trumpą laiką, nuo 2001 m. spalio iki 2002 m. balandžio, statistika rodo, kad pasitikėjimas policija paaugo nuo 30% iki 34%. Tai rodo, kokia svarbi yra ši bendradarbiavimo veikla.

Šių metų rugsėjo mėnesį Kanados policijos pareigūnai, įskaitant ir patį viršininką, Chief Julian Fantino, vėl vyks į Lietuvą atlikti paskutinę programos dalį. Tikimasi, kad su jais vyks ir Kanados parlamentarų, kurie stengsis užmegzti ryšius su Lietuvos seimo ar savivaldybių atstovais, juos supažindinti su Kanados veiklos būdu, kuriuo vyksta visuomenės, policijos, politikų, mokyklų ir socialinių paslaugų agentūrų bendradarbiavimas.

Šio paskutinio tarpsnio pradžiai planuojamas seminaras Vilniuje, į kurį kviečiami visi aukštieji Lietuvos miestų policijos pareigūnai ir jų pavaduotojai. Jiems, ypač tiems, kuriems dar neteko dalyvauti šioje programoje, būtų ypatingai svarbi proga gauti žinių apie teigiamo bendradarbiavimo su visuomene principus. Policija ten ligšiol neturi tarpusavio bendradarbiavimo galimybių. Daugelis atvykusių į Kanadą pirmą kartą čia ir susitiko. Kaip žinia, Lietuvos policijos tarnyba turi nepaprastai ribotą biudžetą – trūksta lėšų net benzinui ir uniformoms. Tad tokio susirinkimo finansavimas įmanomas tik su užsienio lietuvių pagalba.

Galima klausti – kodėl reikia padėti? Mes, gyvenantys čia Kanadoje, kasdien jaučiame teigiamos ir veiksmingos policijos darbo pasekmes. Verslui, vaikams, vaikaičiams Kanadoje yra saugu, jaučiame pagarbą savo policininkams. Norime, kad ir Lietuvoje galėtų augti toks pasitikėjimas, nes tai užtikrins teisėtvarkos ateitį.

Birželio 19, trečiadienį, 7 v.v. Prisikėlimo parapijoje įvyks šiais klausimais susipažinimo vakaras, kurį rengia policijos paramos komitetas, globojamas Toronto apylinkės valdybos. Norintys prisidėti yra kviečiami dalyvauti. **Inf.**

Toronto Vlado Pūtvio kuopos šauliai ir Lietuvos karininkas plk. ltn. Darius Kalibatas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę kapų lankymo dieną gegužės 26 d. pagerbia mirusius šaulius

"Pavasario žiedai"

Motinos diena ir mokinių festivalis, kuriame netrūko dainų šokių ir muzikos

Virte verda gyvenimas Paežerių pagrindinėje mokykloje. Neseniai atšventė pasaulinę teatro dieną, o pražydęs gegužis pakvietė į mokyklą mamas, močiutes. Mylimoms mamoms – gražiausi pavasario žiedai, savo rankomis paruoštos dovanėlės, skambūs poezijos posmai, dainos ir šokiai. Džiaugiasi vaikai, šypsosi mamytės girdėdamos švelnius žodžius, pamiršusios pilką kasdienybę ir rūpesčius. Gera, linksma, malonu, kai šalia rūpestinga mama, šilti ir šviesūs spinduliai ir degantys pavasario žiedai.

Iš mažų ir jau beveik suaugusių širdžių skamba padėkos žodžiai:

Ačiū tau, geroji mama!
Man visuomet tu esi –
Mylimiausia ir brangiausia,
Nuostabiausia ir graži.

Tavo švelnios, darbščios rankos
Purto pūko pagalvėlę.
O kai žvaigždės žemėn byra,
Seki ilgą pasakėlę.

Tu myluoji, prausi glostai
Man papurusią galvelę.
Kai užaugsiu, sutvirtėsiu –
Išlydėsi į didį kelią.

Ačiū, mylima mamyte,
Mano drauge nuostabi!
Ir paklysti man neleisi,
Nes kaip saulė Tu šviesi.

(V. Vosylienė)

Sekantį savaitgalį paežeriečiai pakvietė kaimynus į šventę *Pavasario žiedai.*

Atvyko kaimyninių mokyklų šokių kolektyvai. Salėje šypsosi pavasarinės gėlės. Lydimi poezijos posmų, pirmieji savo sportinį meistriškumą parodė paežeriečiai. Muzika ir šokis, šypsenos, jaunystės ir vaikystės ryžtas.

Patenkinti ir žiūrovai. Jie stebisi mokytojų išradingumu, kantrybe ir jaunosios kartos meile grožiui, menui.

Atsisveikindami dalyviai ir žiūrovai S. Nėries žodžiais visus kvietė gražiai gyventi ir dainuoti.

Mūsų dienos kaip šventė,
Kaip žydėjimas vyšnios.
Tad skubėkim gyventi,
Nes prabėgs, nebegrįš jos.

V. Vosylienė, Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narė

Kauno "Aušros" gimnazija Vilniuje 1939 metais

KAZYS BARONAS

Užmezgus diplomatinius santykius su Lenkija, mūsų pietų kaimynė pageidavo taip pat sportinių ryšių. Jos noras pradėtas futbolo klubų susitikimais, atvykus į Lenkiją Kauno LGSF sustiprintai vienuolikei, kuri Varšuvoje pralaimėjo aukštosios Lenkijos futbolo lygos dalyvei, tačiau Vilniuje įveikė vietos kariškius WKS "Smigly" klubą 3:1 ir Vilniaus rinktinę 4:2. Neatsiliko lengvaatlečiai. Lietuviai gan didele pasekme Varšuvoje pralaimėjo Lenkijos antrajai rinktinei.

Prieš keletą metų bičiulis Kęstutis Čerkeliūnas atsiuntė man 1939 m. gegužės mėn. 16 d. lenkų okupacijos metu tris kartus savaitėje leistą *Aidą.* Kronikos žinutėje rašoma: "Gegužės mėn. 12-14 d.d. Vilniuje viešėjo Kauno "Aušros" gimnazijos berniukų sportininkų kuopa – iš viso 9 nariai ir jų gimnastikos mokytojas Teišerskis. Ta proga kauniečiai mokiniai sportininkai sužaidė krepšinį su Vytauto Didžiojo ir Vilniaus Adomo Mickevičiaus gimnazijų mokiniais sportininkais. Apie tai plačiau – kitoje sportinėje vietoje. Sutrumpintai pateikiame rungtynių eigos aprašymą, netaisydami kalbos, kadangi tuometinė Vilniaus lietuvių sportinė terminologija dar nebuvo nusistovėjusi. Ji neišvengė tokių svetimų žodžių kaip "golas", krepšinį "lošti" ir pan., o pats straipsnio autorius J. Glaudėlys nepriklausė prie sporto mėgėjų.

"Tuoj po Velykų Vilniuje viešėjo Vilkaviškio gimnazijos 8-toji klasė. Vilkaviškiečiai draugiškai sužaidė su Vytauto Didžiojo ir Ad. Mickevičiaus gimnazijų mokiniais. Su lenkais vilkaviškiečiai krepšinį pralošė, nes išstatė ne rinktinę, bet atsitiktinai iš aštuntokų sudarytą komandą. Lenkai, o ypač vietinė spauda, padarė iš to didelį dalyką. Girdi, Lietuvos – krepšinio tėvynės – jaunimas daug menkiau lošiąs, negu lenkų gimnazistai".

"Gegužės mėn. 12 d. Vilniun buvo atvykusi Lietuvos vidurinių mokyklų meisteris – Kauno "Aušros"gimnazijos krepšinio rinktinė. Vilniečiai buvo tikri, kad ši rinktinė atitaisys vilkaviškiečių pralošimą ir pakeis lenkų nuomonę apie Lietuvos sportininkų lygį bei pajėgumą. Ir iš tikrųjų viltys buvo pagrįstos. "Aušrokai" taip žaidė, kad tik reikėjo stebėtis".

"Gegužės mėn. 13 d. po pietų Kauno "Aušros" gimnazijos rinktinė susitiko su Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos krepšinio rinktine. Rungtynės vyko daugiau broliškoje nuotaikoje. (...) Gegužės mėn. 14 d. Kauno "Aušros" gimnazijos rinktinė žaidė su ta pačia Vilniaus lenkų Adomo Mickevičiaus gimnazijos rinktine. Jų rungtynių susirinko pažiūrėti lietuvių ir lenkų visuomenės. (Rungtynės vyko Vytauto Didžiojo gimnazijos sporto aikštėje ir jas stebėjo abiejų gimnazijų mokytojai ir kt. (apie 700 žiūrovų, K.B.) (...) Pirmojo kėlinio rezultatas 14:2 lietuvių naudai. Lenkai tuos du punktus gavo iš baudų.

(...) Antrame kėlinyje lenkai pakeičia savo taktiką. Nustoję bėgioję, rizikingai nepuola, žiūri, kad tik kur mažiausiai punktų pralaimėtų. Lietuviai prie naujos taktikos greit prisitaiko. Pasirodo, lenkai pasirinko tokią taktiką todėl, kad lietuviai daugiau šaudo iš arti, iš tolo šaudyti vengia, o tuo tarpu jie daugiau stengiasi mesti iš tolo. Pasiseka jiems porą kartų prasiveržti pro puolikų grandinę ir įšauti porą "golų". (Tuo pasižymėjo Vilniaus mero sūnus Vladas Mališevski. Repatriavo į Lenkiją, treniravo vieną Varšuvos krepšinio klubą, L.B.) Tačiau galutinai rungtynės baigiasi didele lietuvių persvara, "golų" santykis 27:11.

Šis Kauno "Aušros" gimnazijos sportininkų susitikimas su lenkų sportininkais buvo pirmas oficialus susitikimas. Jeigu jis nebus paskutinis, tai tikėkime, kad mūsų sportininkų lygis pakils, ir publika daug gyviau vertins sportininkų pastangas. "Aušrokų" rinktinę sudarė: Lietuvos krepšinio rinktinės reprezentantas Norkus I, Lėščius (geriausi žaidėjai), Norkus II, Andriulis, Jiera (kapitonas), Sabas."

P.S. Rungtynes su Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija "aušrokai" laimėjo pasekme 50:13.

1939 m. gegužės 11 d. į Gedimino miestą atvykusius "Aušros" gimnazijos krepšininkus džiaugsmingai geležinkelio stotyje sutiko Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniai. Aušros Vartų g-ve žygiuoja iš kairės: K. Baronas, aušrokai – Sabas ir Dudonis, M. Birinčikas, aušrokas A. Andriulis, M. Padaba

Gilią filosofę prisimenant

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

"Ir kaip aš džiaugiuosi, kad turiu filosofiją". Tai Vilniaus universiteto docentės **Kristinos Rickevičiūtės** (1922-1984) žodžiai. Šiemet, 2002-jųjų sausio 1 dieną jai būtų suėjusi graži sukaktis – aštuoni dešimtmečiai, bet beveik du dešimtmečiai ji ilsisi gimtosios Ukmergės senosiose kapinėse.

Velionė buvo asmenybė, ne vien mokslininkė, be to, nepaprastų gabumų pedagogė. Tai patvirtina visi, kuriems teko jos klausyti. Antai buvęs Vytauto Didžiojo universiteto studentas, po Sibiro sugrįžęs į Vilniaus universitetą Viktoras Alekna, ją apibūdino pačiais aukščiausiais vertinimais: "Tai geniali dėstytoja".

Pagal specialybę istorikė, profesoriaus I. Jonyno auklėtinė. (Jis ir prof. V. Sezemanas – jos mylimiausi dėstytojai). Studijas baigė 1949 m., gaudama raudoną diplomą, penketą ir iš lotynų kalbos pas žymųjį mūsų klasiką prof. M. Račkauską. (Be jos, iš viso didelio kurso taip pat penketą gavo dar viena ukmergiškė, Birutė Jurgelytė, apskrities viršininko, sušaudyto Sibire, duktė).

Velionė universitete (dirbo nuo 1951 iki mirties) iš pradžių dėstė logiką, vėliau – antikinę filosofiją, paviliojusią savo gelme, iš kurios sėmėsi stiprybės, kurioje ieškojo atsparties, paguodos, įkvėpimo. Katedros bendradarbio K. Stoškaus teigimu, ji tapo "didžiausia antikinės filosofijos žinove respublikoje".

1968-aisiais išeina visuomeninio, ne akademinio pobūdžio, filosofijai, sociologijai, kitoms sritims skirtas žurnalas *Problemos*. K. Rickevičiūtė – redakcinėje kolegijoje. Panašiai kaip katedroje, čia ji taip pat vienintelė nepartinė – ir idėjų palaikytoja, ir įžvalgi skirtingų nuomonių derintoja, taikintoja. Buvęs jos aspirantas Nikodemas Juršėnas apie anuometinį jos vaidmenį yra atsiliepęs: "Katedroje profesorių netrūksta, turime, bet tokio kaip ji – nėra". Šiandien išleisti žurnalą atrodo gal nedidelis dalykas, bet anuomet? Kiek reikėjo įveikti kliūčių, įkvėpti drąsos CK, aukštojo mokslo ministerijos vyrams, juos įtikinti. Tačiau mūšį už mokymą mąstyti, už skatinimą susipažinti su naujausia literatūra rusų, lenkų, vakarų kalbomis laimėti pavyko. (Žurnalo prenumerata siekė iki 1.5-2 tūkst., leidžiamas jis ir dabar).

Kristina Rickevičiūtė (apie 1980-uosius metus)

Visuomenės poreikis tokiai literatūrai didėjo. Todėl einama toliau, apimama plačiau, giliau. Reikia tik pagalvoti: "Minties leidykloje įsteigiama filosofinės literatūros redakcija. Pradedama leisti filosofijos chrestomatija. Antikos tome (1977) ji parašo įvadinius straipsnius apie Platoną ir Aristotelį.

Kita leidykla – universiteto – 1976 m. išleidžia jos parašytus *Antikinės filosofijos istorijos bruožus* – parankinę studentų knygą. Palyginęs ją su panašiais leidiniais rusų ir lenkų kalbomis, K. Stoškus pastebėjo labai įdomų dalyką. Pasirodo, skirtingai nuo išėjusių kitomis kalbomis, K. Rickevičiūtė savo *Bruožuose* nepalyginamai daugiau dėmesio ir vietos skyrė toms graikų mokykloms, kurios žadino, ugdė mintį, mąstymą. Taigi ta pati nuosekli, tyli linkmė – mokymas mąstyti, gilintis, spręsti pačiam, būti asmenybe, ne mase. Argi tai ne skatinimas kastis po vienvaldės ideologijos pamatais? Nepamirškime – tokias mintis skelbė pedagogė.

Dirbdamas *Minties* leidyklos vyriausiojoje redakcijoje R. Ozolas buvo pasiūlęs K. Rickevičiūtei parašyti kitą *Antikinės filosofijos istorijos bruožų* dalį – apie Romos filosofus ir išleisti vienoje knygoje dvi dalis. Kiek džiaugsmo sukėlė pasiūlymas! Lotynų kalbą ji mokėjo, šaltiniais naudotis galėjo. Deja, liko tik graikų dalis, visumos sukurti nesuspėjo.

Be antikinės, domėjosi klasikine vokiečių filosofija, ypač I. Kantu, J. G. Fichte. Didysis Karaliaučiaus filosofas traukė ir savo baltiškomis šaknimis, ir savo gyvenimo būdu. 1980 m. išvertė jo *Dorovės metafizikos pagrindus*. (Apie baltiškas šaknis, filosofo išreikštą pagarbą lietuvių tautai, kalbai parašė pirmajam *Problemos* numeriui). O Fichtė neabejotinai traukė asmenybės, savarankiškumo, nepriklausomumo klausimų kėlimu. Viliojo tie patys dalykai, kaip ir antikinėje filosofijoje (1982 m. išvertė J. G. Fichtės *Žmogaus paskirtis*).

Disertacija, kurios tema *Loginio sąvokos susidarymo problema,* apgynė 1962 m. Darbo vadovas buvo prof. V. Sezemanas – europino lygio dėstytojas, pusiau švedas, pusiau suomis. Į Lietuvą jis pateko kaip ir L. Karsavinas – po Rusijos revoliucijos. Pradžioje dirbo Kauno Vytauto Didžiojo universitete, vėliau – Vilniaus. (Beje, lageryje kalėjo kartu su generolo J. Žemaičio ryšininku, raseiniškiu Stasiu Bakučiu, šių eilučių autorės klasės draugu). Buvo mylimiausia profesoriaus aspirantė. Ypač vertino jos mokėjimą painius dalykus paaiškinti paprastai, blaivų, tikslų mąstymą, kartu ... moterišką žavesį. Koks retas derinys!

K. Rickevičiūtė į mūsų mokslo, kultūros pasaulį atėjo iš Ukmergės, iš Vėjų gatvės. 80-čiui atminti katedros bendradarbiai (pirmiausia Genė Jurkūnaitė) yra numatę išleisti jos laiškų, nuotraukų, atsiminimų rinkinį. (Jame, šalia kitų, bus daug metų gyvenusio bendrame bute, Mokslininkų namuose, prof. V. Žuko atsiminimai, kuriuos jis taikliai pavadino *Pažinta, bet neįminta*. O prof. J. Girdzijauskas – *Žavingoji Kristina*). Norėtųsi tikėti, kad rinkinys taps kukliu paminklu jai – genialiai pedagogei, antikinės filosofijos žinovei, tyliai, bet nepalenkiamai žmogaus laisvės, savarankiškumo ugdytojai.

Stasės Jagminienės (su akordeonu) vadovaujama liaudies kapela linksmina "Amerikos lietuvio" savaitraščio gimtadienio dalyvius

Nuotr. Ed. Šulaičio

Tau visi gamtos žiedai

Ateik, Tėvel, kasnakt į šviesų
sapną.-
Manoji vygė dar girgždena vis,
Linguoja dainą, pasaką dar seka
Ir stebi besimerkiančias akis...

Atriek, Tėvel, šviežios duonutės
riekę.-
Ji daug skanesnė iš Tavų delnų.
Leisk apkabint, ant kelių pasėdėti
Ir ašarą nušluostyt pirštėliu...

Dar pavedžiok negrabią mano
ranką –
Gyvenimo dailyraštį rašau...
Subrendusi mintis dar neišsenka –
Žemai lenkiuos, dėkoju, Tėti, Tau.

Nudrožk, Tėvel, net šimtą
pagaliukų-
Skaičiuosiu žingsnelius rasos take.
Tu nebijok! Čia perinčių paukščiukų
Žvilgsniu neliesiu – neišgirs manęs.

Atleisk, Tėvel, kad daug ko dar
nemoku.-
Aš visąlaik žadu pasitaisyt,
Nors mano sode vaisiai jau sunokę
Ir atžalos praaugusios daugsyk.

Aukštuos skliautuos šviesulėliu
žibėki!
Tavų pėdų aš ieškau, - rasiu tuoj.
Birželis jau, o medžiai dangų
siekia... -
Visi žiedai Tau skleidžiasi gamtoj.

Irena Vaičiulytė-Bradaitienė

Jaunieji Kanados lietuvių dailininkai-ės, dalyvavę parodoje, surengtoje Lietuvių muziejaus-archyve Anapilyje. Iš kairės: Andrius Butkevičius, Kris Jurėnas, Kristina Petrauskaitė, Kristina Baliūnaitė, Irma Makariūnaitė (parodos organizatorė), Rima Mačikūnaitė, Vika Ross, Ula Petraitienė Nuotr. V. Baliūno

Abejotini istoriko samprotavimai

Jau ne pirmą kartą pasirodė spaudoje istoriko Liudo Truskos samprotavimai apie Antrojo karo įvykius Lietuvoje, ypač liečiantys žydų genocidą. Nors jo teigimai neva remiasi dokumentais, tačiau derinant dokumentus su istoriko aprašymais dažnai iškyla esminių skirtumų. Juose klaidinančiai nurodomas grupuočių pavaldumas ir keistokai yra prilipdoma "moralinė atsakomybė".

Taip įvyko Truskos replikoje Kaziui Bobeliui ("Dėl teisybės galima supykti, bet jos nepakeisi", *Lietuvos rytas,* 14.V.2002), kur remiamasi SS brig. gen. Stahlecker pranešimu Berlynui (Niurnbergo tarptautinio karo teismo dokumentas L-180). Tos ilgos apžvalgos apie Baltijos kraštus įžangoje Stahlecker pabrėžia išankstinį nusistatymą kuo daugiau įtraukti vietinių gyventojų į kerštingo išsivadavimo veiksmus, kad numatyti žiaurumai "nesukeltų neramumų" vokiečių tarpe. Toliau skyriuje apie kraštų valymą generolas rašo: "Būtina sukurti ateičiai nesugriaunamai įrodančius faktus, kad išvaduoti gyventojai ėmėsi pačių griežčiausių priemonių prieš bolševikus ir žydus..."

Priėjęs prie Lietuvos padėties, Stahlecker reiškia nusistebėjimą, kad buvo "nelengva pravesti stambų pogromą" prieš žydus. Matosi, kad jis sutiko su LAFo organizuotais daliniais ("Partisaneneinheiten"). Tačiau jam pavyko įvykdyti savo planą tiktai komandiravus "patikimus elementus" iš tarp keturių didesnių "nedisciplinuotų" sukilėlių grupuočių, kurios "konkuravo viena su kita siekiant glaudesnio ryšio su Wehrmachtu... kariauti prieš sovietų armiją".

Nors "dėl politinių sumetimų" karinis bendradarbiavimas buvo atmestas, Stahlecker suburta pagalbinė pajėga (vok. "Hilfstruppe"), pavesta Klimaičio, o ne LAFo vadovavimui, kaip tik surengė Vilijampolės pogromą birželio 26-27, taip kad "vokiečių užsakymas arba vokiečių paskatinimas išorėje liko nematomas".

Pogromo rezultatų, aprašyme Stahlecker teigimai sukelia nemažai abejonių, pvz. žydų kvartalo su 60 namų bei keletu sinagogų sudeginimu. Tokio masto gaisro Kaune niekas tuomet neregėjo. Galbūt rašant pranešimą keletą mėnesių po įvykių panašūs įvykiai Rygoje liepos pradžioje maišėsi generolo atmintyje. Nors jis nevengia kalbėti atvirai savo slaptame pranešime apie egzekucijas, dėmesio vertas lieka jo aprašymas, kad pirmąją naktį 1,500 žydų buvo Klimaičio "partizanų" pašalinti (vok. *beseitigt*), ir kitomis naktimis dar 2,300 žydų buvo "padaryti nepavojingais" (vok. *uschädlich machten*). Apytiksliai, bendras skaičius atitinka žydų skaičių tarp visų sukilėlių, suimtų įtariamų sovietų šalininkų. Tomis pačiomis dienomis jie buvo laikomi ne vien tik VII-jam forte, bet ir įvairiuose kalėjimuose bei Nepriklausomybės aikštėje.

Iš įvairių šaltinių yra žinoma, kad po Gestapo patikrinimo dauguma suimtų lietuvių buvo paleisti, o beveik visi suimtieji žydai buvo pervesti į VII-tą fortą tolimesniam tardymui ir galutiniam sušaudymui. Galbūt istorikas Truska, kuris teigia kaip nesugriaunamą faktą, kad 3,800 žydų buvo nužudyta per pogromą ir kad "beveik trečdalis" Kauno žydų (t.y. 7,800) buvo nužudyti iki liepos 11-tos, nėra susipažinęs nei su pilnu dokumento originalu, nei suskaičiavęs kiek likusių žydų buvo vėliau užregistruota Kauno gete, kurį įsteigė vokiečių, o ne lietuvių, komendatūros įsakymas. Geto vadu išlikusiuose užrašuose matosi, kad patiems žydams buvo aišku, jog geto steigimo autoriai buvo vokiečiai.

Yra tikras faktas, kad vokiečių karo komendanto įsakymu visi Kauno ir apylinkės sukilėliai buvo nuginkluoti birželio 28-tą. Tuo pačiu įsakymu penkios vokiečiams pavaldžios kuopos buvo formaliai įsteigtos TDA vardu: trys skirtos saugoti Wehrmachto užnuguriui ir dvi skirtos Einsatzgrupp'ei, vidaus saugumo reikalams (dauguma iš anksčiau sudarytos Hilfstrupp'es). Tuo metu, kai dar siautė raudonarmiečių bei kitų sovietų atsilikėlių ginkluotos gaujos ir tebuvo viltis, kad vokiečiai leis lietuviams savo nepriklausomybę atkurti, laikinosios vyriausybės pritarimas tiems žingsniams yra gan suprantamas. Niekas, neišskiriant žydų, nežinojo tuo metu apie būsimą genocidą. Net ir suimtieji VII-ame forte metu dar turėjo vilčių. Jų masinis sušaudymas įvyko tik po savaitės, liepos 4-5 d.d.

Iškyla nelogiška galvosena, kai istorikas žvelgia iš dabarties į praeitį ir daro išvadas, lyg ateities įvykių raida tada buvo visiems taip pat aiški. O kai "istorijos" rašymas iškreipia konkrečių įvykių esmę, primeta insinuacijas ir dar klaidingai nurodo politinę afiliaciją (Kauno komendantas Bobelis nebuvo krikščionis demokratas), išeina pigi politinė propaganda, o ne istorinė teisybė.

Neabejotina, kad buvo žydų žudikų lietuvių tarpe. Bet jei Truskos primityviai primetamas bendros "moralinės atsakomybės" principas, kuris pagrįstas grynai tautybe, būtų taikomas visiems, o ne vien tik lietuviams, tuoj paaiškėtų, kad tai tarnauja tiktai tautinei defamacijai. Istorikas turėtų suvokti, kad nacių propaganda rėmėsi gan panašiu principu.

Valdas J. Graužinis,
San Diego, Calif.

Amerikos lietuvio gimtadienis

EDVARDAS ŠULAITIS

Amerikos lietuvis – jauniausias lietuvių spaudos leidinys Š. Amerikoje gegužės 10 d. vakare paminėjo savo antrąjį gimtadienį. Nors diena buvo neparanki (penktadienis), į naujausiąjį lietuvių naktinį klubą "Bunkerį" Willow Springs, IL susirinko daugiau kaip šimtinė tautiečių .

Daugumai šio pobūvio dalyvių buvo pirmoji proga susipažinti su "Bunkeriu", kuris dabar labai traukia Čikagos ir apylinkių lietuvius. Iki šiol mūsų tautiečiams labiau buvo pažįstamas šalia esantis pagrindinis pastatas – "Willowbrook", kuriame iki šiol buvo surengta nemažai didesnio pobūdžio lietuviškų renginių. Dabar lietuviai, ypač jaunesnio amžiaus, penktadieniais ir šeštadieniais gali linksmintis "Bunkeryje".

Šioje patalpoje gali tilpti apie 400 žmonių. Jis įruoštas gana jaukiai ir sumaniai. Yra palikta ir vietos šokiams.

Sukaktuvinį vakarą vedė viena iš *AL* savaitraščio redaktorių, žurnalistikos mokslus baigusi Vilniuje Vaiva Ragauskaitė, taip pat studijavusi Vokietijoje. Jis su savo vyru Tomu Kukta dar nepilni dveji metai gyvena Čikagos apylinkėse. Vaiva į redakcinį darbą *AL* įsijungė prieš pusantrų metų ir yra viena iš produktyviausių darbuotojų.

Vaiva moka ne vien tik rašyti, bet ir vadovauti programoms. Šie jos sugebėjimai kaip tik atsiskleidė *AL* gimtadienio puotoje.

Čia kalbėjo ir pagrindinis *AL* redaktorius, iš Plungės atvykęs tenykštės spaudos leidėjas Bronius Abrutis, kuris nepabijojo pradinių vargų ir čia pradėti lietuvišką savaitraštį. Šis jo žygis pasiteisino ir dabar *AL* yra vienas iš populiariausiųjų savaitraščių JAV. O jo tiražas auga žymiai greičiau negu kitų lietuviškų leidinių – jis jau siekia beveik du tūkstančius.

Renkantis svečiams, scenoje pasireiškė "Tėviškės" kapela, kuriai vadovauja žinoma liaudies muzikos specialistė jau Lietuvoje – Stasė Jagminienė. Vėliau vyko šokių muzika iš plokštelių.

Atėjus vidurnakčiui buvo pučiamos dvi žvakutės ant didelio gimtadienio torto. Tai atliko *AL* redakcijos darbuotojai Bronius Abrutis, Ingrida Janulionytė, Vaiva Ragauskaitė ir Edvardas Šulaitis.

Šventėje dalyvavo ir pasisiūlė padainuoti savaitraščio gerbėjas grupės "Naujas kraujas" vadovas Andrius Kulikauskas. Padainavo *AL* skirtą dainą "Man patinka". Netrūko ir kitų įvairumų iki pat programos pabaigos – 2 v.r.

Į šią neeilinę šventę atsilankė nemažai garbingų svečių, visuomenės veikėjų, prekybininkų bei profesionalų, ypač iš "trečiosios bangos", nes jie naudojasi *Amerikos lietuvio* patarnavimais. Jų skelbimai, aukos ir kita parama išlaiko šį savaitraštį, kurio dauguma skaitytojų irgi yra iš "trečiosios bangos".

Į *AL* skaitytojų ir nuolatinių bendradarbių eiles įsijungia vis daugiau "antrosios bangos" žmonių. Nuolatinių bendradarbių tarpe dabar matomi spaudos žmonės – adv. Povilas Žumbakis, Bronius Nainys, dr. Jonas Adomavičius ir kiti.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

"Poezijos pavasaris – 2002". Mieste vyksta renginiai, skirti Klaipėdos 750-osioms metinėms, "Poezijos pavasaris - 2002". Net tris dienas vyks susitikimai su įvairių kartų poetais pavadinimais: "Poetų estafetė", "Muzika ir poezija", "Sugrįžimai", "Eilėraščiai mažiems ir dideliems". Rėmėjai ir organizatoriai – Klaipėdos m. savivaldybės kultūros skyrius, Lietuvos Rašytojų sąjungos Klaipėdos skyrius bei Klaipėdos Paveikslų galerija, kur ir vyks minėti renginiai, kuriuose dalyvaus poetai, skaitovai, muzikantai. Į gražų būrį su savo kūryba įsilieja tokie žinomi Lietuvoje rašytojai kaip Tomas Venclova, Vytautas Bren-cius, Stasys Jonauskas, Ona Do-vydavičiūtė-Pučenia, Antanas Sta-nevičius, Dalia Kudžmaitė, Gintaras Grajauskas, Nijolė Kliukaitė ir daug kitų rašančiųjų. "Poezijos pavasaris – 2002" – tai kūrėjų dovana miestui.

Justina Trilikauskienė,
Žemaitijos Rašytojų bendrijos narė

PLB istorija. Jau keleri metai, kai yra kruopščiai renkama medžiaga ir jau redaguojama Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) istorijos knyga. Tokią knygą paruošti ir išleisti buvo nutaręs PLB Seimas. Turinį sudarys PLB sukūrimas paskelbus Lietuvių chartą, PLB organizacinės veiklos pradžia, PLB seimai, PL Jaunimo kongresai, PLB renginiai atskirų kraštų Bendruomenių ir Jaunimo sąjungų trumpos istorijos, Dainų ir tautinių šokių šventės, daugelis iliustracijų. Darbo pradžiai lėšų paskyrė Lietuvių fondas. Knygos medžiagą kelerius metus rinko Vytauto Didžiojo universiteto Kaune doktorantas Linas Saldukas. Dabar tą darbą tęsia Lietuvos istorijos instituto doktorantė Vitalija Ilgevičiūtė-Stravinskienė, talkinama PLB valdybos narių. Kraštų Bendruomenės labai pamažu tą medžiagą siuntė, darbas užsitęsė. Knyga bus baigta redaguoti ateinančią žiemą ir išleista 2003 metais.

Pašto ženklas prof. dr. Juozui Eretui paminėti. PLB X-sis Seimas buvo nutaręs, kad PLB valdyba kreiptųsi į Lietuvos paštą, kad profesoriui, visuomenės veikėjui, ELTOS įkūrėjui Juozui Eretui atminti būtų išleistas Lietuvos pašto ženklas. Valdybos nariai ir daugelis lietuvių organizacijų bei asmenų šį reikalą kėlė įvairiomis progomis, kalbėdamiesi su Lietuvoje dažnai besikeičiančių vyriausybių pareigūnais. Pagaliau balandžio mėnesio pabaigoje Čikagoje gyvenantis Ereto darbų ir raštų gerbėjas Algis Liepinaitis gavo tokį laišką iš Lietuvos susisiekimo ministerijos: *"...Norėčiau padėkoti už Jūsų rūpestį ir informuoti, kad po susitikimo su Pasaulio lietuvių bendruomenės vicepirmininku A. Rugieniumi, mes apsvarstėme Pašto ženklų komisijos posėdyje klausimą dėl pašto ženklo prof. dr. J. Ereto pagerbimui ir priėmėm teigiamą sprendimą išleisti pašto ženklą 2003 metais. Apie komisijos sprendimą ponas A. Rugienius yra informuotas. Su pagarba, Arijus Ramonas, Susisiekimo viceministras".* **PLB inf.**

Klaipėdos etnokultūros centre buvo sutikta knyga *Kuršių nerija – Europos pašto kelias*. Jos autorė humanitarinių mokslų daktarė istorikė Nijolė Strakauskaitė. Knygos sutiktuvėse buvo pabrėžta, kad istorinių leidinių apie Kuršių nerija beveik nėra, todėl ši knyga turėtų bent iš dalies užpildyti istorijos leidinių spragą, pateikiant informaciją iš naujų istorinių šaltinių: slaptojo Prūsijos valstybinio kultūrinio paveldo archyvo ir Centrinio evangelikų archyvo Berlyne.

Lenkų institutas Vilniuje balandžio mėn. surengė "Lietuvos" kino teatre *Lenkų kino savaitę*, kurią pradėjo ilgai ir nekantriai laukta Jerzy Kawalerowicz istorine kino juosta *Quo vadis* pagal Henryk Sienkiewicz to paties pavadinimo romaną. Nobelio premijos laureato H. Sienkiewicz visame pasaulyje žinomas romanas *Quo vadis* jau buvo ekranizuojamas keletą kartų. J. Kawalierowicz juosta nufilmuota Tunise, Prancūzijoje, Lenkijoje ir Italijoje. Filme vaidina lenkų kino žvaigždės Boguslaw Linda, Franciszek Pieczka, Michal Bajor, Jerzy Trela ir kt. Filmo premjeroje buvo ir pats režisierius, lietuvių žiūrovams pažįstamas iš garsių ankstyvesnių filmų *Joana, angelų motina* (1961), *Faraonas* (1965). Lenkų kino savaitėje buvo rodomi ir kitų žinomų lenkų režisierių vaidybiniai filmai: Juliusz Machulski *Pinigai–dar ne viskas,* Jacek Brodzki *Raganius,* Agnieszka Holland *Dibukas*, Mariusz Font *Dvigubas portretas*, Lech Majewski *Angelus*, Marek Piwowski *Kultinis reisas Vysla* ir kt.

"Lietuvos" kino didžiojoje ir mažojoje salėse buvo rengiami "Meistrų pusryčiai" su žymiausių lenkų kino kūrėjų trumpo metražo filmais, supažindinama su lenkų animacijos klasika, rodomi Lenkijoje populiarūs televizijos filmai. Mažieji žiūrovai buvo kviečiami į kino rytmečius su populiariųjų animacinių filmų herojais Lioleku ir Boleku, Reksu. Visi filmai buvo rodomi originalo kalba su lietuviškais užrašais. Kai kurie Lenkų kino savaitės filmai buvo rodomi ir Kaune Mykolo Žilinsko galerijos kino salėje.

Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos fakulteto patalpose atidaryta nauja vaizdo konferencijų salė. Vilniaus nuotolinių studijų centro 60 vietų vaizdo konferencijų salė skirta nuotolinių studijų kokybei gerinti ir mokymo procesui sutarptautinti. Iš naujosios studijos bus transliuojami aukšto lygio pasaulio ekonomijos, finansų, viešojo administravimo, tarptautinės teisės kursai. Lietuvos nuotolinio mokymosi vaizdo konferencijų tinklas "LieDM" apima didžiuosius Lietuvos miestus, kur įrengtos nuotolinių studijų klasės. Iki šiol studija, iš kurios transliuojamos paskaitos į nutolusias klases, buvo tik Kaune. Kadangi Vilniaus universitetas rengiasi tapti Pasaulio banko globalios plėtros mokymosi tinklo (GDLN) nariu–bendrininku (*associate*), jis galės transliuoti paskaitas iš kitų pasaulio universitetų bei siūlyti kursus užsieniečiams. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

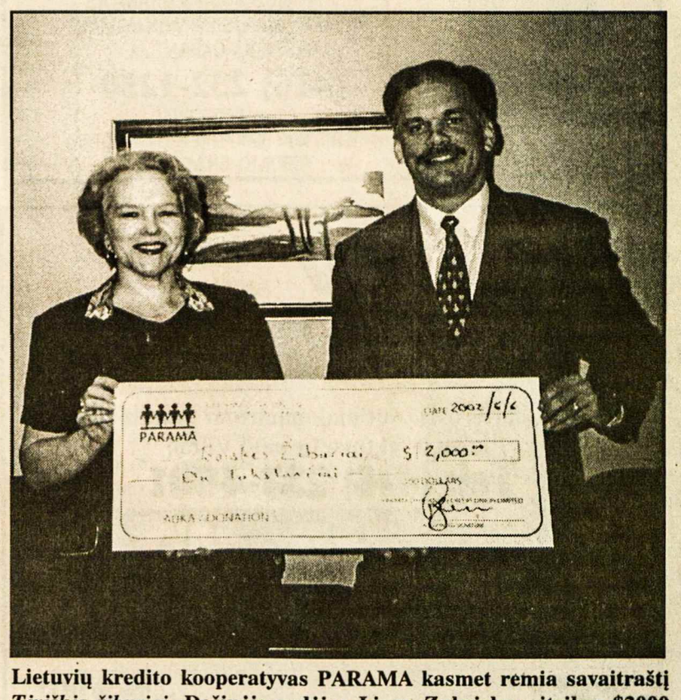

Lietuvių kredito kooperatyvas PARAMA kasmet remia savaitraštį *Tėviškės žiburiai*. Dešinėje vedėjas Linas Zubrickas, įteikęs $2000 čekį *TŽ* leidėjų – Kanados lietuvių katalikų kultūros draugijos "Žiburiai" valdybos pirmininkei Ramūnei Sakalaitei-Jonaitienei

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.15%
180-364 d. term.ind.	1.15%
1 metų term. indėlius	1.35%
2 metų term. indėlius	2.50%
3 metų term. indėlius	2.75%
4 metų term. indėlius	3.50%
5 metų term. indėlius	4.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	1.85%
2 metų GIC-met. palūk.	3.00%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	4.00%
5 metų GIC-met. palūk.	4.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.10%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.75%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.25%
Sutarties paskolas nuo	5.25%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.00%
2 metų	5.30%
3 metų	5.60%
4 metų	6.10%
5 metų	6.30%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.25%

Duodame komercinius mortgičius

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS JUMS TIK KAINUOS 3½% IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

RUNNYMEDE-COLBECK, "DETACHED", 7 kambariai, 4 miegamieji, 2 virtuvės. Galimybė butui tėvams ar seneliams.

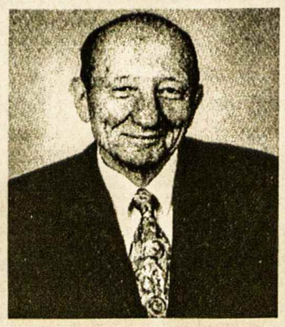

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel $2.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Lauko teniso čempionai 1999 metais. Iš kairės: A. J. Scogin, Eug. Krikščiūnas ir K. A. Volskis. Kurie pirmaus šių metų varžybose?

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

daugiau mokėti. Po paskutinio gyventojų apklausinėjimo tai pranešė CBC. Trys ketvirčiai apklaustųjų pageidavo, kad sistemą pertvarkant, valdžios daugiau skirtų pinigų, arba būtų mokama tiesiog iš mokesčių mokėtojų kišenių. Apie 69% norėtų, kad sveikatos priežiūra būtų išplėsta, apimtų daugiau su sveikata susijusių problemų, kad laukimo laikas patekti į ligoninę arba pas specialistą gydytoją sutrumpėtų. Mažuma sutinka išleisti daugiau pinigų, kad būtų išlaikyta dabartinė sveikatos priežiūros padėtis.

Kvebeke iškyla nauja partija. Tai jauno 32 m., bet sumanaus politiko M. Dumont vadovaujama "Action démocratique du Quebec" (ADQ) partija, kuri norėtų tapti pirmaujančia. Gyventojams turbūt nusibodo balsuoti už Kvebeko ir liberalų partijas, todėl nori bandyti paremti dešiniojo sparno politiką. Birželio 2 d. įvykusioje partijos konferencijoje M. Dumont sakė, kad dabar yra galimybė pasiųsti į Kvebeko Valstybinį susirinkimą atstovus su nauju įžvalgumu. Birželio 17 d. būsimi papildomi rinkimai turėtų būti geras bandymas.

ADQ siūlo bendrus 20% mokesčius, 5 dienų dirbančių tėvų vaikų priežiūrą, leisti tėvams pasirinkti mokyklas, viešas ir privačias, teikti daugiau privačios sveikatos priežiūros. Ši partija skiria daugiau dėmesio jauniems balsuotojams. 32% balsuotojų žada remti ADQ, 26% – už išlaikymą valdžioje Kvebeko partijos ir 33% balsus atiduotų liberalams. Atsiskyrimo nuo Kanados šalininkai nori palaukti, kol Kvebeko partijos vadovavimą perims jaunesnioji karta.

Aplinkos priežiūros pareigūnai nurodo, kad federacinės ir provincijų valdomi parkai yra nepakankamai prižiūrimi, gal dėlto, kad ir įstatymai tų parkų globai nepakankami. Sakoma, dabartinė parkų būklė ir ateitis nėra džiuginanti. Labiausiai apleisti parkai yra Ontario ir Albertos provincijose. Ontario Algonquin parke vyksta medžių kirtimas, Rondeau parkas mažėja, nes daugėja vietų, kur statoma nemažai namų. Albertoje parkuose tęsiamos dujų ir alyvos paieškos, o Manitoboje ir Saskačevane kertami medžiai ir bandoma atidaryti kasyklas.

Naktinio skrydžio metu iš Vankūverio į Torontą pagautas rūkant išvietėje keleivis nusiplėšė marškinius ir trankėsi šaukdamas, kad jam būtinai reikia rūkyti. Negalint keleivio nuraminti, lėktuvas turėjo nusileisti Saskatoon oro uoste. Tai sužinojęs keleivis labai apsidžiaugė, kad oro uoste galės parūkyti. Nakties metu tas oro uostas paprastai būna uždarytas, bet iškviesta policija rūkorių pasiėmė, ir lėktuvas vėl pakilo. Teisme keleivis buvo apkaltintas tvarkos ir saugumo taisyklių laužymu bei išdaigomis. Apskritai, laikėsi teisme nerimtai, garsiai juokėsi, kalbėjo, ir atrodė lyg būtų truputį pamišęs.

"Tim Hortons" firmos vadovas patenkintas, kad bendrovė sėkmingai plečia savo veiklą ir kad rengiasi pralenkti MacDonald. Numatoma Kanadoje turėti daugiau užkandinių ir padidinti pardavimą. Šiais metais tikimasi, kad apyvarta paaugs 6%. Per paskutinį dešimtmetį kai kuriose užkandinėse apyvarta padidėjo net 7.5%. Šį verslą įsteigė buvęs NHL ledo ritulio žaidėjas T. Horton ir jo bendradarbis iš Hamiltono, Ontario R. Joyce. Per kelerius metus numatoma kasmet Kanadoje atidaryti 170-180 naujų užkandinių, daugiausia vakarų provincijose ir Kvebeke. Siekiama turėti net 3000 užkandinių vietoje veikiančių dabar 2048. Numatoma, kad pavyks labiau išsiplėsti ir JAV.

Kanada mažins muitus daugumai neturtingų Afrikos valstybių. Šį nuosprendį planuojama pranešti dar prieš įvyksiantį birželio mėnesį Grupės 8 susirinkimą. Tas turtingų valstybių vadovų pasitarimas vyks Albertoje, Kananaskės vietovėje. Greičiausiai, muitai bus sumažinti tekstilės gaminiams, nes ir Europos sąjunga yra padariusi panašų nutarimą. Šiuo nutarimu norima pagelbėti atsilikusioms Afrikos valstybėms. Anksčiau buvo skiriamos pinigų sumos, bet buvo neįmanoma nustatyti, kur ir kaip tuos pinigus panaudodavo.

Naujos JAV vizų taisyklės nustebino kanadiečius, kurių apie 100,000 kiekvieną rudenį išvyksta pusmečiui žiemoti į Floridą. Naujos taisyklės numato, kad JAV bus galima pasilikti tik 30-čiai dienų. Tuo siekiama geriau kontroliuoti užsieniečių judėjimą. Kanados ministerio pirmininko pavaduotojas J. Manley pareiškė, kad kanadiečiams nenumatomas žiemojimo trumpinimas, nes tai būtų nuostolinga JAV, kurios vietinio saugumo įstaigos vadovas T. Ridge taip pat patvirtino, kad kanadiečiams, vykstantiems žiemai į pietus, naujos vizų taisyklės nebus taikomos.

Otava leis lėktuvų bendrovėms varžytis. Transporto ministeris D. Collonette pasiūlė kitoms lėktuvų bendrovėms dėl užjūrio skrydžių laisvai varžytis su "Air Canada". Praeityje bendrovės galėjo varžytis tik tose linijose kur metinis keleivių skrydžių skaičius viršijo 300,000. Pakeitimas kol kas, atrodo, keleiviams neturės reikšmės, nes su "Air Canada" galėtų varžytis tik "Westjet" bendrovė, bet ji dar nesirengia siųsti savo lėktuvų į užjūrį. **B. St.**

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 15 metų

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!
"IR TAI NE TAS, KĄ MES MOKAM, BET KAIP JUMIS RŪPINAMĖS!"
♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus
PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

Sporto žinios

Atletikos varžybos

Jas rengia Klyvlando LSK "Žaibas" š.m. birželio 22-23 d.d. 15-16 m. ("Intermediate") ir 17-18 m. ("Young Men & Women") klasėms bei 10 m. ir jaunesnių ("Bantam"), 11-12 m. ("Midget") ir 13-14 m. ("Youth") klasėms. Vyrų ir moterų varžybos vyks liepos 6 d. Daugiau informacijos teikia Alg. Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122. Tel. 216 486-0889; faksas 216 481-6064; E-paštas Vyts@VPAcct.com **Inf.**

Lauko tenisas

ŠALFASS-gos pirmenybės įvyks š.m. liepos 27-28 d.d. Klyvlande, OH. Dalyvauti kviečiami įvairaus amžiaus vyrai ir moterys. Išankstinė dalyvių registracija – iki liepos 13 d. imtinai šiuo adresu: Algis Gudėnas, 104 East 199-th St., Euclid, OH 44119; tel. 216 481-0465; faksas 216 481-6064; E-paštas linrik@core.com. Papildomas ryšys – Eugenijus Krikščiūnas, 105 Anndale Dr., Willowdale, ON, Canada, M2N 2X3; tel. 416 225-4385. **Inf.**

Žinios iš Lietuvos

LENGVOJI ATLETIKA: 39-tosiose tarptautinėse Gustavo Sulės atminimo lengvosios atletikos varžybose Tartu (Estija) mieste olimpiniam disko metikui Virgilijui Aleknai nepasisekė, ir jis užėmė trečiąją vietą (65 m 47 cm). Pirmas buvo vengras R. Fazekaš (67.10 m), antras – estas A. Tamert (66.96 m). Moterų ieties metime antrąją vietą užėmė Indrė Jakubaitytė – 57 m 88 cm. Nugalėtoja tapo suomė T. Kalkolai (59.13 m). Moterų 400 metrų bėgime Lietuvos atstovė Ž. Minina užėmė trečiąją vietą – 53.46 sek. Nugalėjo ukrainietė A. Jefremova (52.23 sek.) Vyrų 800 m bėgime trečiąją vietą iškovojo lietuvis M. Narbutas – 1 min. 47.82 sek., pirmas lenkas G. Kžošek (1:47.40), antras suomis V. Kirva (1:47.64).

TAURĖS: Buvo minėta, kad Kaune yra Lietuvos sporto muziejus. Jau yra kelios sporto laimėjimų taurės, nusiųstos iš Kanados į tą muziejų. Buvo gautas padėkos laiškas, kuriame sporto skyriaus vedėjas Arvydas Jakštas rašo: "Nuoširdus ačiū. Mus domina visi Kanados lietuvių apdovanojimai (taurės, prizai, diplomai, foto nuotraukos) gauti po sportinių varžybų. Būtų skaudu, jeigu jie prapultų. Muziejuje yra parengta ekspozicija *Išeivijos sporto laimėjimai*, kuri nėra gausi eksponatais". Klubų sporto vadovai turėtų atkreipti į tai dėmesį ir įžymesnes taures pasiųsti į muziejų Kaune, nes čia jos greičiausiai laikui bėgant pražus. Muziejaus adresas: Lietuvos sporto muziejus – Muziejaus 7, 3000 Kaunas, Lithuania.

DISKAS: Olimpinis čempionas V. Alekna lieka Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos (IAAF) įvertinime savo rungties vadovas ir užima 13-ąją vietą visų pasaulio lengvaatlečių vyrų sąraše.

DVIRAČIAI: Lietuvos dviratininkė D. Žiliūtė laimėjo Italijoje vykusias trijų tarpsnių dviračių lenktynes "Trofeo Banca Popolare". Ji aplenkė 5 sek. šveicarę ir trečioje vietoje likusią gudę. **V.P.**

Skautų veikla

• Kanados rajono vadės v.s. fil. Rūtos Žilinskienės namuose birželio 3 d. įvykusiame rajono vadovų posėdyje svarstyta, kaip paminėti 40 metų "Romuvos" sukaktį "Šiaurės Pašvaistės" stovykloje. Minėjimo programa vyks vidurinį savaitgalį, rugpjūčio 10-11 d.d. Programą ruošia rajono įgaliotinis s. fil. A. Simonavičius ir tunt. s. M. Rusinas. Į minėjimą atvažiuos LSS tarybos pirm. v.s. Birutė Banaitienė. Laukiama ir daugiau svečių bei stovyklautojų iš kitų rajonų. Taip pat atvyks ir v.s. fil. kun. A. Saulaitis, daugelį mų "Romuvoje" stovyklavęs ir vadovavęs. **F.M.**

• Skelbiamas LSS rašinių konkursas jaunesniesiems skautams-tėms bei skautams-tėms ir jų draugovėms tema *Man patinka stovyklauti* ir prityrusiems skautams-tėms, skautams vyčiams bei jų draugovėms tema *Atsimenu kaip mes linksmai stovyklavom.* Konkursui vadovauja v.s. Laima Kiliulienė, 17 Tyler Rd., Lexington, MA 02420, USA, tel. 781 861-1465. Premijų mecenatas – prel. s. J. Prunskio Amerikos lietuvių fondo paskirtos sumos palūkanos. Pavienių dalyvių paruošti rašiniai bei draugovių medžiaga, skirta konkursui, turi būti nusiųsta aukščiau nurodytu adresu iki š.m. spalio 28 d. Konkurso sąlygos, premijų dydis bei kita konkursą liečianti informacija yra išsiuntinėta LSS vienetų vadovams-vėms. **Inf.**

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.15% už 30-89 d.	term. indėlius
1.15% už 90-179 d.	term. indėlius
1.15% už 180-364 d.	term. indėlius
1.35% už 1 m. term.	indėlius
2.50% už 2 m. term.	indėlius
2.75% už 3 m. term.	indėlius
3.50% už 4 m. term.	indėlius
4.00% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
1.85% už 1 m. GIC invest.	pažym.
3.00% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest.	pažym.
4.00% už 4 m. GIC invest.	pažym.
4.50% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.10% už RRSP 1 m. term. ind.	
3.25% už RRSP 2 m. term. ind.	
3.50% už RRSP 3 m. term. ind.	
4.25% už RRSP 4 m. term. ind.	
4.75% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
1.35% už JAV dolerių 1 metų GIC	
1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	4.00%
2 metų	5.45%
3 metų	5.60%
4 metų	6.25%
5 metų	6.45%
– su kelčiamu nuošimčiu	4.25%

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca
KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:
* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.
Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1366 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

ROYAL LEPAGE

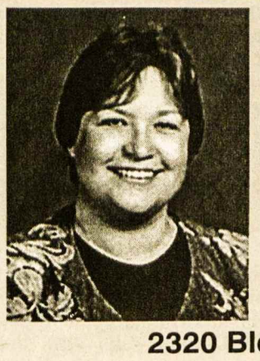

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!
Į Lietuvą – patogūs persėdimai, su proga aplankyti ir įvairius kitus Europos kraštus! Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
Įdomūs maršrutai, patogūs viešbučiai, kelionės vadovas!
Su pusryčiais ir vakariene. Pricinamos kainos! Teiraukitės!
17 birželio, 10 dienų – Montrealis, Quebec City, Rytų Kanada;
27 rugsėjo, 13 dienų – Austrija, Šveicarija, Prancūzija-Liurdas, Monte Carlo
28 spalio, 15 dienų – Italija, Prancūzija, Ispanija, Portugalija-Liurdas, Fatima
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena TRAVEL
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
* * *
Atstovaujam telefoninių ryšių firmai **RapidTel.**
Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku.
+Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,
arba **+Planas I:** Canada ir US – 7.5 c.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

SKAITYTOJAI PASISAKO

AUKA TREMTINIAMS

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" paaukojo $2,000 Tremtinių grįžimo fondui Lietuvoje. Tremtinių būklė tebėra labai varginga. Jų pensijos nedidelės, jokių ypatingų lengvatų nei atlyginimų už sugriautus gyvenimus ar prarastą sveikatą jiems nepripažinta. Buvusiems KGB valdininkams ir stribams valdžia neseniai suteikė Antrojo pasaulinio karo veterano statusą su atitinkamai padidintomis pensijomis. Dar tebėra daug buvusių tremtinių, laukiančių savo eilės sugrįžti iš Sibiro į tėvynę. Kadangi nei Lietuvos, nei Rusijos valdžia ("mes neatsakingi") tuo nesirūpina, jiems į pagalbą su savo nedideliais ištekliais ateina Tremtinių fondas.

Dosni "Paramos" auka rodo, kad šios finansinės institucijos vadovybė neužmiršta okupanto padarytos žalos Lietuvai ir atjaučia savo brolių vargą.

KLKM dr-jos centro valdyba,
Toronto, Ont.

AUKOS KOPLYČIAI

Ir mes šventoje Marijos apsireiškimo vietoje prie Ilgio ežero Imbrado parapijoje turėsime koplyčią, – maldos namus, kur kiekvienas piligrimas bus laukiamas, ras užuovėją ir maldos šilumą. Leidimą koplyčios statybai 1999.V.6 davė Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas. Šį projektą palaimino ir naujai paskirtas Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Šis reikalas patikėtas pačiai Švč. Mergelei Marijai. Tik ji gali pastatyti maldos namus, žinant dabartinius paprastų žmonių išteklius. Koplyčios projekto autorius Kazys Tamošėtis (jis projektavo atstatant naująją Pakalnių bažnyčią) jau parengė projektą, konstrukciniais sprendimais rūpinasi ir ruošia brėžinius Juozas Kaupas, atlikti geologiniai tyrimai. Koplyčios plotas 100 m^2. Preliminari statybos darbų sąmata – 280 tūkst. litų. Kaip nebūtų šventa vieta ir šventi ketinimai, žmonės turi gauti už tai atlyginimą. Manau, tai supras kiekvienas, lankantis ir gerbiantis šią vietą. Jūsų nors ir maža auka gali atnešti džiiaugsmą ne tik mums, bet ir jums, nes esame to paties Tėvo globojami vaikai; o dovanas Jis siunčia už nuoširdumą, supratimą ir meilę.

Šventai tikiu – Dievo Motina laimina kiekvieną, prisidėjusį finansiškai ar kitokiu būdu prie koplyčios statybos.

Kun. Remigijus Kavaliauskas,
Antazavė, LT – 477785 Zarasų r.,
Lithuania
Tel./Faksas: 8 270 41480
El. paštas: remi@is.lt

KAUNO RADIJO STOTIS

Šiais metais sueina Lietuvos radijo stočiai 76-osios metinės ir 40 metų nuo mano tėvelio – radijo stoties viršininko dipl. inž. Aleksandro Stankevičiaus mirties.

Deja, kai pasirodo aprašymai apie Kauno radijo stotį, tai retai kada jis būna minimas, nors jis ten atliko svarbiausią vaidmenį. Kai Kauno radijo stotis minėjo savo 71-sias metines, man teko tada kaip tik lankytis Kaune, visai nežinant apie tą šventę. Visai netikėtai nuėjau aplankyti radijo stoties rajono ir labai nustebau, kad pakliuvau į ten prasidedančias iškilmes.

Ten aš prisistačiau ir paprašiau žodžio. Tuomet visi dalyviai tiesiog apstulbo išgirdę mano kalbą ir prie manęs pribėgo įvairūs žurnalistai, televizija, radijas ir staiga visi susidomėjo manimi. Ir jei ne Dievo man sudarytos sąlygos ten dalyvauti, tai tikriausiai viskas būtų praėję nepaminint mano tėvo.

L. Stankevičius,
Montreal, Que.

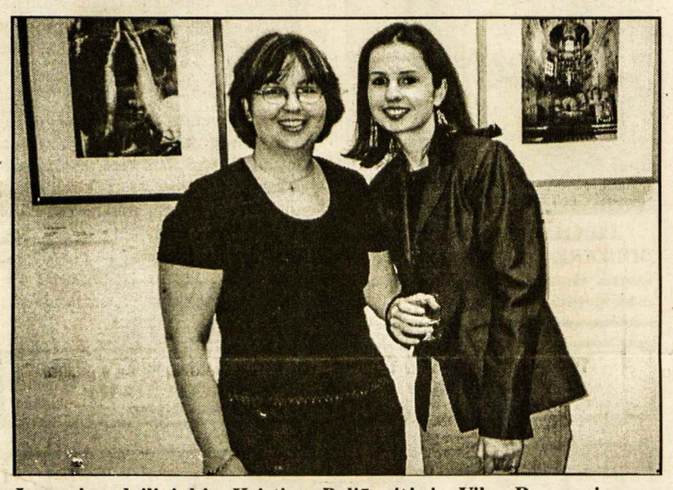

Jaunosios dailininkės Kristina Baliūnaitė ir Vika Ross prie savo meniškų fotografijų Lietuvių muziejuje-archyve Anapilyje **Ntr. V. Baliūno**

Lietuvos krepšinio treneris

Lietuvoje išleista knyga apie žymųjį Lietuvos krepšinio trenerį – Vytautą Bimbą. Jos sudarytojai – Remigijus Naužemys, Skirmantas Juozas Paukštys ir Juozas Vabuolas.

Knygos įžangoje olimpinių žaidynių prizininkas, filosofas Arvydas Juozaitis rašo: "Vytauto Bimbos darbas buvo neatsiejamas nuo viešumos, jis ir reiškė viešumą, - ne ką mažiau. Treniruoti "Žalgirį" tuo metu, kai buvo kraunamas didysis Lietuvos krepšinio kapitalas, - štai kas teko šiam ąžuolui. Nei politinė sistema, nei kitos aplinkybės netrukdo širdies žmogui atsiduoti savo pamėgtam darbui, savo idėjai. Pagaliau niekas niekuomet netrukdo žmogui mylėti. V. Bimbos meile tapo krepšinis".

Prisiminimais apie šį krepšinio didžiūną dalinasi SSRS nusipelnęs krepšinio treneris Aleksandras Gomelskis, buvęs Vilniaus universiteto rektorius, akademikas Jonas Kubilius, Lietuvos sporto veikėjai Zigmas Motiekaitis, Vytautas Nėnius, olimpinis čempionas Modestas Paulauskas, Lietuvos krepšinio rinktinės treneris Vladas Garastas, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto pirm. Artūras Poviliūnas ir kiti. Beje, iš išeivijos veikėjų yra pasinaudota Edvardo Šulaičio mintimis apie V. Bimbą.

Tikimasi, kad dalis knygos tiražo pasieks Amerikos krantus ir ją galės įsigyti mūsų krepšinio mėgėjai. Jos tiražas – tik 1500 egz. Knygos išleidimą parėmė nemažai Lietuvos žmonių, Kūno kultūros ir sporto departamentas. Be to, sąraše yra ir pavienių žmonių, iš kurių 7 JAV lietuviai...

Gerai, kad buvo įamžintas šis žymusis Lietuvos krepšinio treneris, kurio širdis nustojo plakusi 2001 m. spalio mėn. 14 d.

Šioje knygoje yra rašoma ir apie JAV lietuvius sportininkus bei sporto veikėjus. Plačiau yra atsiliepiama apie JAV lietuvių krepšinio grupės vizitą tėvų žemėje 1967 m., kadangi svečiai iš užjūrio ten dvejas rungtynes žaidė su Kauno "Žalgiriu", kuriam tuo laiku kaip tik vadovavo V. Bimba. Abejos rungtynės baigėsi žalgiriečių pergale: 82-69 ir 84-74.

Apie šią išvyką treneris V. Bimba taip atsiliepia: "Tuo metu jau buvome gerokai pramokę žaisti, taigi krepšinio tėvynei atstovavę broliai lietuvaičiai mūsų neįveikė. Jaučiu didelę pagarbą mūsų užjūrio tautiečiams E. Šulaičiui ir R. Dirvoniui bei kitiems Amerikos lietuviams, kurių iniciatyva ir įvyko šis susitikimas. Šie garbūs žmonės konkrečiai, praktiškai veikdami per sportą, per krepšinį norėjo palaikyti artimesnius ryšius su tėvų žeme. Jie teisingai suprato, kad bet kurioje pasaulio šalyje gyvenantys lietuviai turėtų bendrauti su lietuviais, gyvenančiais už geležinės sovietinės uždangos. Argi mes, savo protėvių žemėje likusieji, esame nors kiek kalti dėl šio apmaudaus išsiskyrimo?"

V. Bimbą ir jo tėvus bei dviejų dėdžių gyvenimą stipriai riša Amerika. Vytauto tėvai – Jonas Bimba ir Julija Šablickaitė apie 1912-sius atskirais keliais atkeliavo Amerikon. Čia jie susipažino ir susituokė. Tačiau susitaupę pinigų grįžo į Lietuvą, aštuonerius metus pragyvenę "aukso" šalyje. Už uždirbtuosius dolerius nusipirko 30 ha žemės Biržų apskrityje ir įsikūrė. Tuo tarpu Vytauto dėdės liko gyventi Amerikoje.

Edvardas Šulaitis

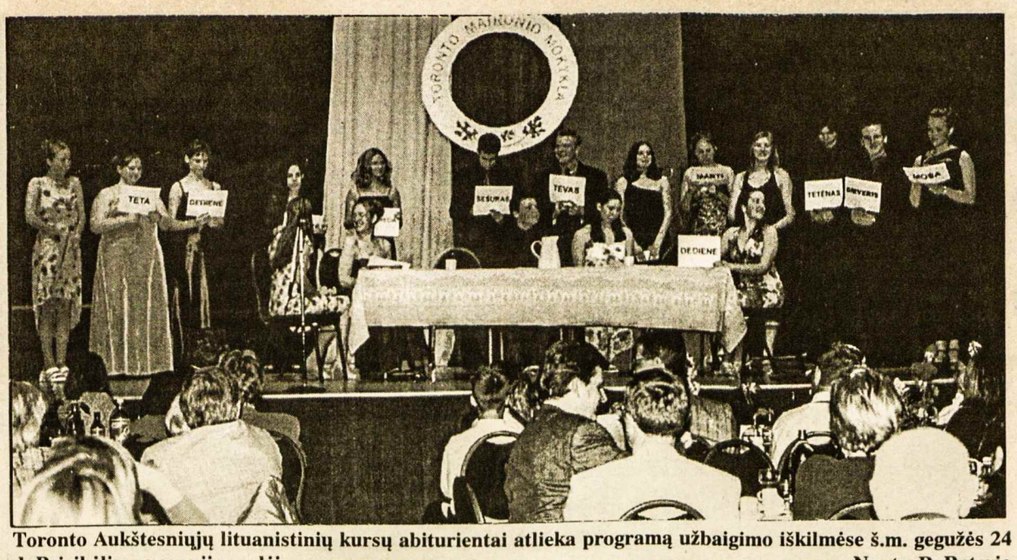

Toronto Aukštesniųjų lituanistinių kursų abiturientai atlieka programą užbaigimo iškilmėse š.m. gegužės 24 d. Prisikėlimo parapijos salėje **Nuotr. R. Puterio**

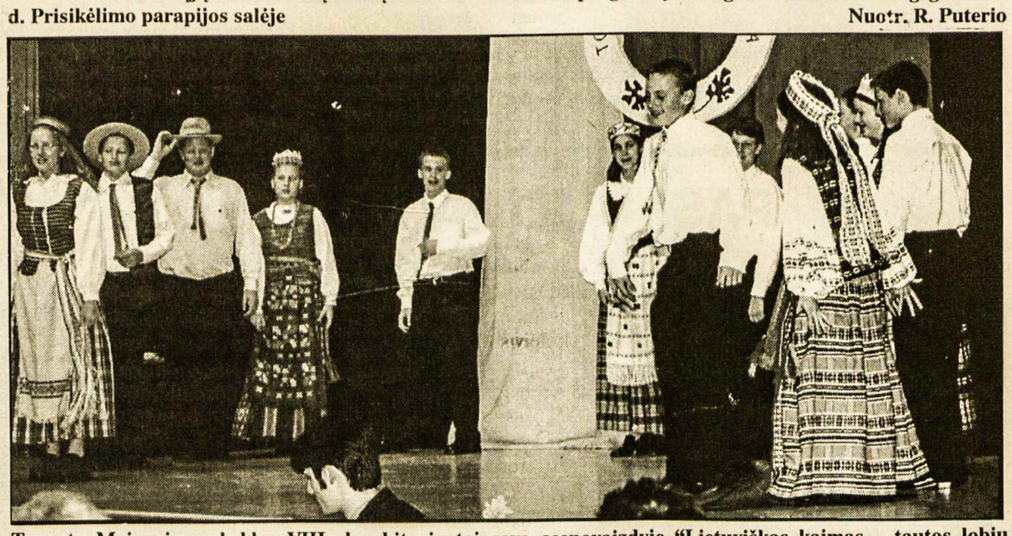

Toronto Maironio mokyklos VIII sk. abiturientai savo scenovaizdyje "Lietuviškas kaimas – tautos lobių skrynia" š.m. gegužės 24 d. užbaigime **Nuotr. R. Puterio**

Jie žydės lietuviškumo meile...

Lietuviškos mokyklos mokslo metų užbaigimo šventė

Toronto Maironio mokyklos mokslo metų užbaigimas yra ir jos metinė šventė, nes joje susirenkame pagerbti ir pasidžiaugti jaunimu, sėkmingai pasiekusiu tam tikrą lietuviškų žinių lygį. Gegužės 24 d. į Prisikėlimo parapijos salę atvyko puošniai apsirengę abiturientai, jų tėveliai, mokytojai ir padėjėjai bei visuomenės pareigūnai dalyvauti šių metų iškilmėje.

Visi 6.30 v.v. susirado vietas prie apskritų, pavasariškomis gėlėmis papuoštų stalų, sustoję plojo abiturientams įeinant iškilminga eisena ir užlipant scenon. Atidarymo žodį tarė mokyklos vedėja Aldona Aušrotaitė-Šimonėlienė ir perdavė programos vadovavimą Dainiui Šileikai. Lietuvos generalinis garbės konsulas Haris Lapas tarė sveikinimo žodį, primindamas jaunimui partizanų aukas už Tėvynę, būtinumą įsigyti aukštesnį išsilavinimą, turėti savimi pasitikėjimą. Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė irgi pasveikino visus, o baigiančiuosius Aukštesniuosius lituanistinius kursus paskatino įsijungti ir praturtinti lietuvišką veiklą.

Iškilmėse dalyvavęs Toronto katalikiškų mokyklų tarybos superintendentas Anthony Cavolli irgi sveikino baigiančiuosius, būdamas italų kilmės sakė suprantąs, kaip svarbu išlaikyti savą kultūrą, paskatino nepamiršti savo šaknų.

Priešais sceną išsirikiavo eilė mokytojų ir sveikintojų, kurie įteikė abiturientams diplomus bei įvairias dovanas, kiekvieno pavardę paskaičius vedėjos padėjėjoms Julijai Tumelytei ir Donatai Puterienei. Abiturientai gavo po rožę, KLB ženkliuką, Maironio mokyklos leidinį, pinigines dovanas iš Kanados lietuvių fondo ir "Paramos" bei Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvų .

Aštunto skyriaus auklėtoja Gintarė Sinskaitė atsisveikino su savo mokiniais, įteikė premijas pasižymėjusiems savo uolumu. Stefos Bubelienės premiją gavo Vida Naudžiūnaitė, Antano Rinkūno – Andrėja Juknevičiūtė, Algio Puterio – Edvardas Paulionis. Kiti baigiantys pradinį lituanistinį mokslą buvo Alvydas Bražukas, Michael Kiškūnas, Andrė Kmieliauskaitė, Julija Kriščiūnaitė, Darius Kuras, Linas Rutkauskas, Ramunė Samonytė, Gintaras Šileika, Renata Simonavičiūtė, Paulius Spudulis, Vilija Sungailaitė ir Algis Valiulis.

Aukštesniųjų lituanistinių kursų vedėja Nijolė Benotienė padėkojo Kanados lietuvių fondui ir kredito kooperatyvui "Parama" už suteiktas premijas, *Tėviškės žiburiams* už dėmesį spausdinant mokinių straipsnius. Premija už aukščiausius pažymius paskirta Viktorijai Paulionytei. Algio Puterio premiją gavo Laura Puterytė, Antano Rinkūno – Aleksandra Valaitytė, Stefos Bubelienės – Rūta Samonytė. Taip pat buvo paskirtos dar trys premijos už padarytą pažangą, stropumą ir kalbos žinių gilinimą Julijai Šimonėlytei, Petrui Vaičiūnui ir Tomui Kurui. Šalia premijas gavusiųjų, kursus šiemet baigė Livija Jonaitytė, Vitas Naudžiūnas, Linas Paškauskas, Vilija Pečiulytė, Artūras Ramanauskas, Aidas Rygelis, Audra Rusinaitė, Vaida Simonavičiūtė, Joana Smailytė, Jūra Sondaitė, Silvija Spudulytė ir Julija Valiulytė.

Aštuntokų vardu atsisveikinimo žodį gražiai paskaitė Darius Kuras ir Algis Valiulis. Įsimintinas buvo jų panaudotas paskatinantis palyginimas, paimtas iš prancūzų: "kultūra yra kaip uogienė – kuo mažiau turi, tuo ploniau tepi". Lituanistinius kursus baigiančiųjų vardu kalbėjo Rūta Samonytė ir Tomas Kuras, padėkojo mokytojoms Nijolei Benotienei, Rimutei Žemaitytei-DeIuliis ir Vaidai Petrauskienei. Abiturientų klasės įteikė atsisveikinimo dovanas mokytojoms.

Vedėja A. Šimonėlienė šią programos dalį užbaigė padėkodama savo pavaduotojoms – Donatai Puterienei, Ramunei Stravinskienei ir Julijai Tumelytei, savo darbą mokykloje užbaigiančioms – mokytojai Gintarei Sinskaitei, padėjėjai Janet Kriščiūnienei ir buvusiai tėvų komiteto pirmininkei Birutei Batraks bei buvusiai tėvų komiteto narei, vienu metu ėjusiai vedėjos pavaduotojos pareigas Rūtai Rusinienei. Taip pat padėkos žodį tarė visoms mokytojoms-ams, padėjėjoms-ams, dainavimo mokytojai, šio vakaro akompaniatorei Lilijai Turūtaitei, metraščio redaktoriui Dariui Sondai ir Tėvų komiteto pirmininkui Jurgiui Kuliešiui.

Po kun. Algimanto Žilinsko sukalbėtos maldos visi pasisotino B. Stanulienės skaniai pagaminta vakariene ir gerdami kavą įdėmiai stebėjo mokinių pasirodymus. Savo programoje "Lietuviškas kaimas – tautos lobių skrynia" aštuntojo skyriaus abiturientai pavaizdavo senovės lietuvių užsiėmimus – audimą, drožinėjimą, dainavimą ir sušoko šokį. Jiems akompanavo Janet Kriščiūnienė.

Kursų abiturientai suvaidino papročių bei tradicijų pavyzdžius, gyvai iliustruodami giminystės ryšių žodyną, įvairius posakius ir išsireiškimus. Visus smagiai prajuokino Rūta Samonytė, paskaitydama savo pranašystes apie klasiokių ateitį.

Šventę užbaigė tėvų komiteto pirmininkas Jurgis Kuliešius, nuoširdžiai padėkodamas visiems už darbą, pasidžiaugdamas šiuo šeimyniškų susibūrimu ir pareikšdamas savo įsitikinimą, kad jei visi kartu dirbsime, mūsų jaunoji karta tikrai žydės lietuviškumo meile.

Prieš išsiskirstydami visi dar pasivaišino abiturientų tėvelių suneštais pyragais ir smagiai pabendravo šioje svarbioje lietuviškos šeimos šventėje. **RSJ**

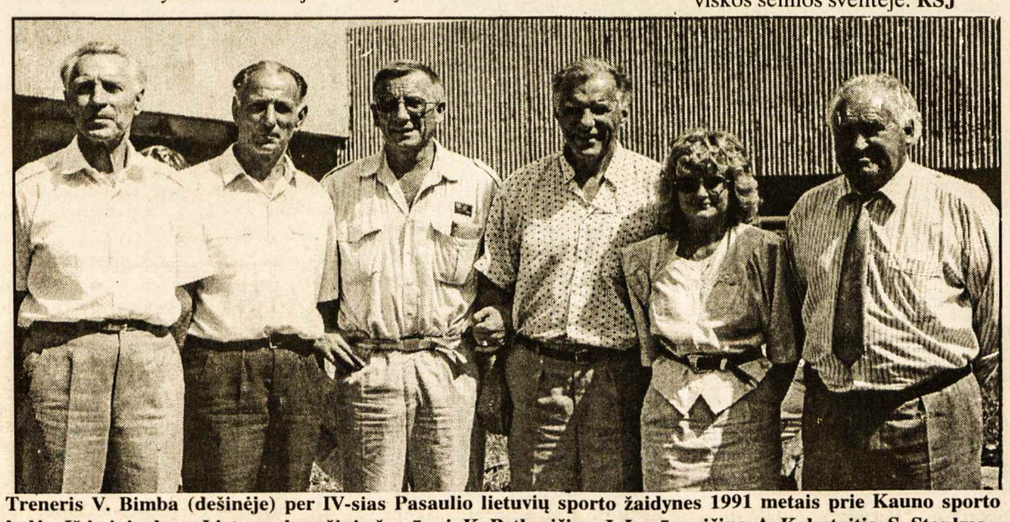

Treneris V. Bimba (dešinėje) per IV-sias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes 1991 metais prie Kauno sporto halės. Iš kairės: buvę Lietuvos krepšinio žymūnai: K. Petkevičius, J. Lagūnavičius, A. Kabutaitis, S. Stonkus **Nuotr. Ed. Šulaičio**

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Tony Genys
Sutton GROUP
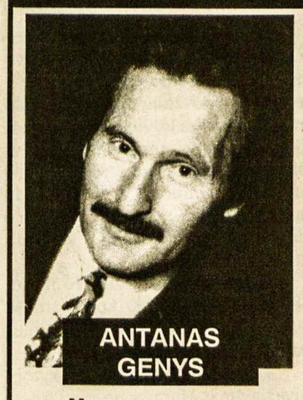
ANTANAS GENYS
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos
PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Šypsokimės

Mokytojas ir mokinys

Mokytojas klausia mokinį:

– Jeigu laikysime geležį ilgesnį laiką ore, kas su ja pasidarys?

– Geležis surūdys.

–Teisingai, o jei tai padarytum su auksu?

– Pavogs.

Skirtumas

– Koks skirtumas tarp spiritizmo ir socializmo? – klausia Petras Joną.

– Spiritizmas iššaukia piktąsias dvasias iš pragaro, o socializmas padaro žmones piktosiomis dvasiomis ir paskui jas nutremia į pragarą.

Geras tarnas

Vienas Kauno ponas, pasamdęs tarną, paaiškino:

– Kai prašau arbatos, tai turi atnešti ir visus priedus: pyrago, sviesto, sūrio, dešros. Kai prašau alaus, turi atnešti ir priedus – atitinkamus užkandžius. Privalai viską pats suprasti.

Susirgo tas ponas ir pasiuntė jį pas gydytoją. Kai tarnas sugrįžo, supykęs ponas klausia:

– Kur taip ilgai užtrukai? – Tarnas ėmė aiškintis:

– Pirmiausia nubėgau pas gydytoją, paskui pas kunigą, po to pas graborių ir pagaliau pas duobkasį...

TORONTO

Anapilio žinios

– Birželio 9, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovėje per 11 v.r. Mišias vietoj parapijos choro giedojo vaikučių choras "Gintarėliai".

– Birželio 1, šeštadienį, pakrikštytas Rimo ir Zitos (Kalinauskaitės) Kružikų sūnus Andrius-Mykolas.

– "Angeliukų" choras išsiskirsto vasaros atostogų birželio 23, sekmadienį. Tą dieną choras dar giedos per 9.30 v.r. Mišias Lietuvos kankinių šventovėje.

– Tuoktis ruošiasi Algis Rašymas su Jūrate Jocyte.

– Ateinantį savaitgalį Delhi Šv. Kazimiero šventovėje bus renkama antroji rinkliava Pasaulio jaunimo dienoms.

– Ateinantį sekmadienį Lietuvos kankinių šventovėje bus renkama antroji rinkliava Šv. Vincento Pauliečio draugijos labdarai.

– Delhi apylinkės sibirinių trėmimų minėjimas bus birželio 15, šeštadienį. Prasidės Šv. Kazimiero šventovėje 3 v.p.p. Mišiomis, o po Mišių bus renkamasi lauke prie kryžiaus maldai.

– Lietuvos kankinių šventovėje ir Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje sibiriniai trėmimai bus prisiminti birželio 16, sekmadienį, Mišiose.

– Sporto klubas "Anapilis" užbaigs savo sporto sezoną suneštinėmis vaišėmis birželio 23, sekmadienį, 4 v.p.p. parapijos salėje.

– Kapinių lankymo dieną Anapilio salėje buvo paliktas vokelis su sena nuotrauka. Ant vokelio įrašas "Dėdės ir tetos paveikslas". Prašome tą vokelį atsiimti klebonijoje.

– Anapilio knygyne galima įsigyti: Viktoro Suvorovo knygą *Savižudybė* (kodėl Hitleris užpuolė Sov. Sąjungą), mons. K. Vasiliausko knygas *Širdies neskiriamasis* bei *Mūsų atsiminimuose,* naują numerį žurnalo *Lithuanian Heritage* ir knygelę *Bed & Breakfast, Lithuania.*

– Mišios birželio 16, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Aleksandrą Stančiką; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už Vasagos apylinkės mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje birželio 15, šeštadienį, 3 v.p.p. už Sibiro tremtinius.

Lietuvių Namų žinios

– Birželio 9 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 212 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN kultūros komisijos narė G. Bijūnienė.

– LN valdybos posėdis – birželio 13, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Birželio 16, sekmadienį, Lietuvių Namuose įvyks pietūs Tėvo dienos proga. LN moterų būrelis visus atvykusius tėvelius pasveikins su gėlyte ir pavaišins gėrimu.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galite ne tik skaniai papietauti, bet ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai a.a. V. Augėno atminimui aukojo: po $100 – O. E. Spudai, V. Paulionis; $80 – E. Puodžiūnas; $50 – LN moterų būrelis, O. Yčienė, N. R. Nielsen, G. V. Valaitis, V. A. Gečas, D. Zakarevičius, A. L. Kuzmickai, W. Žukauskas; $40 – N. Šimkienė, B. Žolienė; $35 – M. A. Kušlikis; $30 – L. Balsys, B. Stalioraitienė; $25 – B. T. Stanulis; $20 – A. P. Skilandžiūnai, L. Matulevičienė, V. Balsienė, K. O. Kudirka, A. R. Tumpa, T. Z. Zaleckiai, T. D. Chronomaz, A. V. Ramanauskai, V. G. Butkiai, L. Č. Senkevičiai, I. Paškauskienė, P. Dalinda, A. Jucienė, B. Dargienė, L. V. Sendžikai, J. Šeškus, J. Vingelis, A. Jagėla, V. P Melnykai, A. Gorys, A. Empakeris, A. A. Kilinskai, I. Turūtienė, A. M. Radžiūnai, V. Vingelis, E. G. Kuchalskiai, R. Ciplijauskas; $10 – P. Gorys. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A.

– "Labdaros" slaugos namams reikalingos lietuviškai kalbančios, diplomuotos ar turinčios patirtį gailestingos seserys. Ieškoma ir kitų tarnautojų. Darbo prašymus prašome siųsti raštu: Mrs. Joan Ciupek, c/o Lietuvių Namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6 arba faksuoti 416 233-5519.

– Netrukus bus atidaryti Toronto Lietuvių Namų Slaugos namai. Baigiami paskutiniai pasiruošimo darbai, ir tuojau atvyks pirmieji gyventojai. LN kultūros komisija įsipareigojo parūpinti knygų steigiamai bibliotekai. Galintys jų paskirti šiam tikslui, prašome atvežti jas į LN raštinę darbo valandomis. LN kultūros komisijos pirmininkas išvyksta atostogų, tad platesnę informaciją teikia komisijos sekretorė Rūta Snowden, tel. 905 821-0157.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, birželio 9, paskutinį kartą prieš vasaros atostogas per 10.30 v.r. Mišias giedojo parapijos jaunimo choras. Po Mišių tėvų komitetas pavaišino jaunimo chorą ir Mišių patarnautojus, išdalino pažymėjimus už pavyzdingą choro lankymą.

– Šv. Pranciškaus Trečiojo ordino narių Mišios ir susirinkimas įvyks šį ketvirtadienį, birželio 13, 10 v.r. "Vilnius Manor" patalpose.

– Sibiriniai trėmimai bus prisiminti šį sekmadienį, birželio 16, per 10.30 v.r. Mišias, kurių metu giedos parapijos ir "Volungės" chorai.

– Birželio 4 d. palaidotas a.a. Vytautas Augėnas, 74 m. Paliko žmoną Vegą, sūnų Artūrą ir dukrą Kristiną Juskey su šeimomis.

– Kelionei į Lietuvą, kurią organizuoja parapija ir kurią lydės parapijos kunigai, rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d. dar yra kelios vietos. Besidomintys gali skambinti "Astra Travel" įstaigai 416 538-1748.

– Metinė maldininkų kelionė į Kanados kankinių šventovę Midlande, kurią organizuoja Kanados lietuvių katalikų centras, įvyks rugpjūčio 18 d. Kryžiaus keliai – 2.30 v.p.p., Mišios 3 v.p.p.

– Registracija į vasaros stovyklas "Kretingos" stovyklavietėj Vasagoj jau baigiama. Registracijos blankų dar galima gauti parapijos raštinėje. Stovyklų laikas: lietuviškai kalbantiems liepos 7 – 20 d.d., lietuviškai nekalbantiems lietuvių kilmės vaikams liepos 28 – rugpjūčio 10 d.d. Šeimų su vaikais stovykla – rugpjūčio 11 – 17 d.d. Stovyklos priežiūros komitetas kviečia visus birželio mėnesio šeštadieniais atvykti į talką padėti paruošti stovyklavietę vasarai.

– Mišios sekmadienį, birželio 16: 8 v.r. už a.a. Dariją Gibavičiūtę; 9.15 v.r. už a.a. Antaniną ir Leoną Dromantus; 10.30 v.r. už a.a. Aleksandrą Stančiką, už a.a. Antaną Slaboševičių, už a.a. Albiną Sungailą – 1 metinės; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį pamaldos 11.15 v. ryto, kuriose prisiminisme visus tėvus.

– Metinė parapijos iškyla bus birželio 23 d., 11 v.r. "Richard's Memorial" parke. Ji bus pradėta pamaldomis.

Muziejaus-archyvo žinios

– Jaunų dailininkų paroda tęsis visą vasarą, iki š.m. rugsėjo 20 d. Visi kviečiami parodą aplankyti.

– Victoria (B.C.) mieste gyvenanti Bernice Vycinienė muziejaus-archyvo bibliotekos lentynų pirkimo vajui aukojo $100. Malonu, kad ir toliau gyvenantys tautiečiai remia vienintelį Kanados lietuvių muziejų-archyvą.

Maironio mokyklos žinios

– Birželio 8 d. baigdami mokslo metus, atsisveikinome visi su visais, pasidalinome pyragaičiais, gėlėmis ir dovanėlėmis. Maironio mokykla – didelė, lietuviška šeima! Greit praeis vasara; daug kas susitiks stovyklose, šventovėse, lietuviškuose renginiuose bei Pasaulio jaunimo dienose. O rudenį vėl grįšime į suolus atsigaivinę, įspūdžių kupini.

– Dėkojame Jurgiui Kuliešiui bei tėvų komitetui, kuris atnešė įvairių skanumynų. Jais dalinomės paskutinį šeštadienį mokykoje.

– Rugsėjo 7 d. įvyks mokytojų suvažiavimas Hamiltone. **Živilė**

Šv. Jono lietuvių kapinėms $100 aukojo A. R. Kiaupos.

Keltuvo vajui aukojo $200 – J. A. Kizai; $50 – E. Ališauskienė (a.a. Prano Ališausko atminimui).

Kauno arkivyskupijos *Vaikų dienos centrams* aukojo: $100 – V. B. Biretos, A. Aleliūnienė (a.a. Juozo Aleliūno atminimui); $80 – V. Aušrotas (iš paaukotų pašto ženklų pelno).

A. a. Felicijos Janušonienės atminimui pagerbti Nijolė ir Richard Zeliznak paaukojo našlaičių kaimui *Vaiko Tėviškės namai* $20.

KLKM dr-jos centro valdyba

Vaišėse po Toronto kredito kooperatyvo "Parama" jubiliejinio susirinkimo Lietuvių Namuose

Montrealiečiai rengiasi išleisti religinės muzikos kompaktinę plokštelę *Aušros Vartų parapija gieda.* Joje – Aušros Vartų parapijos choras, Montrealio Vyrų oktetas ir choras "Aušra", gieda lietuviškai ir lotyniškai. Plokštelės sutiktuvės bus š.m. birželio 23 d. Kairėje inž. Bernard Leduc, įregistravęs chorų giesmes, dešinėje – muz. Aleksandras Stankevičius, projekto sumanytojas Rytis Bulota, žmona Vilija, viršelio dail. Teresė Mickienė

Nuotr. A. J. Mickaus

PASAULIO JAUNIMO DIENOS

LIETUVIŲ PROGRAMA

VISI KVIEČIAMI DALYVAUTI kartu su jaunimu, atvykusiu iš Lietuvos, Seinų-Punsko krašto, JAV bei įvairių Kanados apylinkių

susipažinimo gegužinėje

š.m. liepos 23, antradienį, 12 v.d.

High Park, Toronto (nuo Bloor gt. einant High Park Blvd. rezervuotą vietą rasite dešinėje pusėje)

PJD MIŠIOS – liepos 24, 25, 26 (treč., ketv., penkt.); ATSISVEIKINIMO Mišios – liepos 27, šešt.; visos Mišios tomis dienomis 10 v.r. Prisikėlimo parapijos šventovėje.

DALYVAUS – vysk. **P. BALTAKIS,** Vilkaviškio vysk. **R. NORVILA,** 2 muzikiniai ansambliai: Pranciškonų **ŠLOVINIMO GRUPĖ** iš Vilniaus ir **REBEKA** iš Plungės.

Dėl platesnės informacijos skambinti tel. 416 533-0621

Sibirinių trėmimų minėjimas, kasmet rengiamas Kanados baltiečių federacijos, šiemet įvyks Prisikėlimo parapijos šventovėje birželio 13, ketvirtadienį, 7 val. vak. Minėjimo programoje – ekumeninės pamaldos, į kurias kviečiami visi baltiečiai; organizacijos su vėliavomis renkasi pusvalandžiu anksčiau.

Minint sibirinius trėmimus, Toronto Lietuvių Namų seklyčioje birželio 16, sekmadienį, 1.30 v.p.p. bus rodomas Lietuvos televizijos dokumentinis filmas *Šiaurės golgota.* Visi maloniai kviečiami atsilankyti. **Inf.**

Pasaulio jaunimo dienų dalyvių susirinkimas įvyks birželio 18, 7.30 v.v. Prisikėlimo parapijoje. Kviečiami visi, PJ dienoms užsiregistravę, bei šeimos, priimančios maldininkus nakvynėms. PJD lietuviams priimti komitetas, vadovaujamas kun. E. Putrimo, pateiks visą reikalingą informaciją apie artėjančią šventę.

Toronte veikianti CFMT televizijos stotis (Canada's First Multicultural Television) neseniai gavo leidimą iš Kanados radijo-televizijos ir telekomunikacijų komisijos (CRTC) plėsti savo laidas. Todėl rudens sezonui nutarta bandyti naujų programų seriją, kurion pakviestos ir baltiečių bendruomenės. Pirmasis bandymas – kiekvienos tautybės kalba parengti trylika pusvalandinių programų, kurios būtų transliuojamos pradedant š.m. rugsėjo mėnesį. Lietuviškų laidų parengimui vadovauja toje stotyje dirbąs Vaclovas Verikaitis, pasižymėjęs sporto, pvz. olimpiadų ir žinių leidyboje. Verslininkai, profesionalai ir kiti, norintys lietuviškose laidose skelbtis, prisidėti prie šio projekto pasisekimo, kviečiami kreiptis telefonu 416 260-0047 ext. 4590 darbo valandomis dėl kainų ir platesnės informacijos. **Inf.**

Vysk. K. Paltaroko vidurinei mokyklai aukojo: $200 – N.N.; $50 – N.N.

Kanados policijos susitikimas su lietuvių visuomene

įvyks š.m. birželio 19, trečiadienį, 7 v.v.

Prisikėlimo parapijos patalpose

1 Resurrection Road, Toronto

Bus vaišės, pabendravimas, pasidalinimas žiniomis Lietuvos/Kanados policijos seminaro klausimais

KLB Toronto apylinkės valdyba

A. a. Juzefinos Plioplienės atminimui pagerbti Teresė Bartkuvienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Rūtai Liuimaitei-Augaitienei mirus, užjausdami sūnų Aleksandrą, tėvelius S. ir V. Liuimas, sesutę Vytą su šeima, Česius ir Judita Kavaliauskai *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Gediminui Vindašiui mirus, užjausdami jo seserį Zitą Sakalienę ir visą šeimą bei artimuosius, E. ir M. Klevai *Tėviškės žiburiams* aukojo $30.

Marytės ir Zigmo Kalvaičių 50 metų vedybų sukakties proga Irena ir Aleksas Kusinskiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

A. a. Natalijai Arminienei mirus, užjausdami jos dukras Aliną Mikalauskienę ir Nijolę Saponarą, *Tėviškės žiburiams* $20 aukojo Bronė ir Aleksas Parėsčiai.

A. a. Petrui Juodvalkio atminimui žmona Elena *Kovai su vėžio liga* Lietuvoje aukojo $20. **M.P.**

"Vilniaus" rūmuose gegužės 29 d., 4 v.p.p. įvyko sekretorės Tusės Zaleckienės išleistuvės. Atvyko daugiau kaip šimtas žmonių. Salė buvo papuošta gėlėmis, stalai spalvotomis servetėlėmis. Viską filmavo Vytautas Palilionis. Klubo narė T. Kobelskienė pasveikino visus susirinkusius ir palinkėjo smagiai praleisti šią popietę. Sveikino pirm. A. Sukauskas, dėkodamas Tusei už gerai atliktą raštinės darbą. Valdybos narė M. Vaitkienė palinkėjo jai ramaus poilsio. P. Norušienė paskaitė iš savo kūrybos, pritaikytos tai dienai. J. Slivinskas dėkojo Tusei už labai gerą ir sąžiningą sekretorės darbą.

T. Zaleckienė trumpu žodeliu visiems padėkojo už tokį draugais gausų renginį, ko ji neužsitarnavusi. Tusės garbei buvo sugiedota *Ilgiausių metų.* Prieš pietus O. Juodišienė sukalbėjo maldą. Visi vaišinosi V. Birštono pagamintais labai skaniais pietumis su baltu bei raudonu vynu. Prie kavos pasigardžiuota pačių ponių iškeptais pyragais. **P. Norušienė**

A. a. Antano Kuraičio mirties prisiminimui Ona ir Zigmas Girdauskai *Tėviškės žiburiams* aukojo $40.

Vakarų Europos lietuvių sąskrydis

Lietuvos misija prie ŠAS (NATO), vadovaujama ambasadorės Gintės Damušytės, sukvietė keturių kraštų lietuvių bendruomenes ir jų vadovus balandžio 12 d. dalyvauti Lietuvos – ŠAS dienos skirtame renginyje Briuselyje, Belgijoje. Atvyko per 100 tautiečių iš Prancūzijos, Vokietijos, Olandijos ir Belgijos. Pranešimus apie Lietuvos pasirengimą ŠAS narystei pateikė ambasadorė ir jos štabo nariai. Apie ŠAS šalių poziciją kalbėjo Lietuvos ambasadoriai minėtuose keturiuose kraštuose. Lietuvos misija prie ŠAS suruošė oficialų priėmimą, kurio metu ŠAS generalinis sekretorius George Robertson atidarė parodą *Lietuvos kelias į NATO karikatūristų akimis.* Kaip tik tą dieną gen. sekretorius šventė savo gimtadienį. Ta proga G. Damušytė įteikė jam paveikslą, o susirinkę lietuviai užtraukė *Ilgiausių metų.* Vakare visų keturių kraštų lietuvių bendruomenių atstovai susirinko aptarti visiems rūpimų klausimų. **PLB inf.**

IŠNUOMOJAMAS 3 miegamųjų vasarnamis Vasagoje. Skambinti tel. 416 654-4813.

"BALTIC TREE SERVICE" – Nupjaunam, genėjam ir tręšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Daniui Leliui: Hamiltone 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

MONTREALQUE

2002 m. birželio mėnuo bus istorinis ne tik Aušros Vartų parapijai, bet ir visai Montrealio lietuvių bendruomenei. Tą mėnesį Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserys, gyvenusios 49 metus Aušros Vartų šventovės artumoje, pardavusios savo namus, uždaro Montrealio skyrių ir grįžta į motiniškus namus Putname.

Birželio 2 d. Aušros Vartų parapijos taryba suruošė iškilmingą atsisveikinimą su jomis. 11 val. Mišias seselių intencija aukojo klebonas kun. Ričardas Birbilas, koncelebruotas buvusio klebono kun. Jono Aranausko, SJ, specialiai atvykusio šioms iškilmėms. Mišiose dalyvavo viešnios iš Putnamo – Šiaurės Amerikos provincijolė ses. Paulė, ses. Oliveta, ses. Valytė iš Lietuvos, ses. Loreta su drauge karmelite iš Toronto. Mišių metu po vieną skaitinį atliko seselės Paulė ir Judita. Aukas nešė seselės Palmira, Valytė ir Loreta.

Po pamaldų persikelta į salę, kuri, atrodo, būtų nebesutalpinusi nė vieno asmens daugiau. Programą vedė parapijos tarybos narys Albinas Urbonas. Kun. R. Birbilas visus pasveikino ir pasidžiaugė gausiai susirinkusiais. Kun. J. Aranauskas, SJ, buvo sutiktas plojimais ir atsistojimu. Jis dėkojo seselėms už ryškų įnašą į parapijos gyvenimą. Ilgesnę kalbą pasakė Danutė Staškevičienė. Ji išvardino visas seseles, dirbusiais Montrealyje ilgesnį ar trumpesnį laiką, ir pabrėžė, kad kiekviena seselė nuoširdžiai dalijos Dievo duotais talentais su visais. Apgailestavo jų išvykimą.

Padėkos ir atsisveikinimo nuoširdžius žodžius tarė KLK moterų draugijos Montrealio skyriaus pirm. Genovaitė Kudžmienė. Ateitininkų vardu – Julija Adamonienė, parapijos choro vardu – Aldona Morkūnienė, šeimos vardu – Petras Adamonis. Donatas Baltrukonis dėkojo seselei Juditai už pagalbą ruošiant Aušros Vartų sukaktuvinį leidinį. A. Urbonas atsisveikino okteto vardu.

Provincijolė seselė Paulė visiems atsakė nurodydama, kad laikas viską keičia. Kas buvo prieš keliasdešimt metų, jau viskas pasikeitė. Dabar kyla nauji reikalavimai. Todėl ir seselių išsikėlimas iš Montrealio esąs laiko keitimosi išdava. Dėkojo visiems už sklandų bendradarbiavimą. Seselė Palmira paskaitė Šv. Rašto ištrauką apie laiko keitimąsi. Elena Bernotienė atsisveikino eiliuotu žodžiu.

Meninei daliai atstovavo Dalia Bučkutė, paskaitydama porą eilėraščių: Pauliaus Širvio "Laiko laiškai" ir nežinomo autoriaus "Mus atskirs ši vasara". Muz. Lawrenti Djintcharadze pianinu paskambino vieną savo ir vieną gruzinų kompozitoriaus Revaz Lagidze kūrinį. Baigdamas pianinu akompanavo giesmę, "Marija, Marija".

Kun. R. Birbilui palaiminus valgius, visi vaišinosi šaltais užkandžiais, pyragais, kava, vynu bei Viktoro Lukošiaus alumi. Dar ilgokai buvo kalbamasi su iš visur suvažiavusiais svečiais. Pabaigoje padėkota vyriausiai šeimininkei Janinai Blauzdžiūnienei, jos talkininkams bei ponioms, prikepusioms skanių pyragų.

Kun. R. Birbilas šiomis dienomis tyliai atšventė penkiolikos metų kunigystės sukaktį.

Lyana ir Jacob St. Hilaire dukrelė gegužės 25 d. Aušros Vartų šventovėje kun. R. Birbilo pakrikštyta Gabrielle-Lynn vardais. Krikšto tėvai – Kristina Lapinas ir John St. Hilaire. Naujoji katalikė yra Stasės ir Jono Naruševičių bei Hildos ir Zigmo Lapinų provaikaitė.

Montrealio lietuvių žvejotojų-medžiotojų klubas "Nida" ruošia žuvavimo varžybas birželio 22, šeštadienį, rue Armel, Rigaud Bay, Que. Registruotis nuo 7 val iki 9 val. r. pas Genę Rimeikienę, rue Celine. Žuvavimas baigiamas 2 v.p.p. Vyks taurių įteikimas už geriausius laimikius. Kviečiami visi šio sporto mėgėjai. **B.S.**

A.a. LILIANE BULOTIENĖ-BOUZEREAU, matematikos profesorė, išmokusi lietuviškai ir rėmusi lietuvių veiklą

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

RENGIAMAS "AUŠROS" GIMNAZIJOS 1941 metų laidos abiturientų susitikimas Lietuvoje, Kaune š.m. rugsėjo 21-22 dienomis. Norintys apie tai daugiau informacijos prašomi klausimus siųsti E-paštu danuzis@aol.com arba faksu 1 248 344-0782 Danutei Anužienei (Neveravičiūtei).

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

REIKALINGA PAGALBININKĖ vyresnio amžiaus lietuvei. Skambinti tel. 705 445-6409; mob. 416 830-4494.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
• ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus
• ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves
• STATOME: verandas, tvoras
• DENGIAME stogus.
GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Naujas raštinės adresas ir darbo valandos:
1 Resurrection Road
Toronto ON M9A 5G1
pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!